

แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของ
เกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

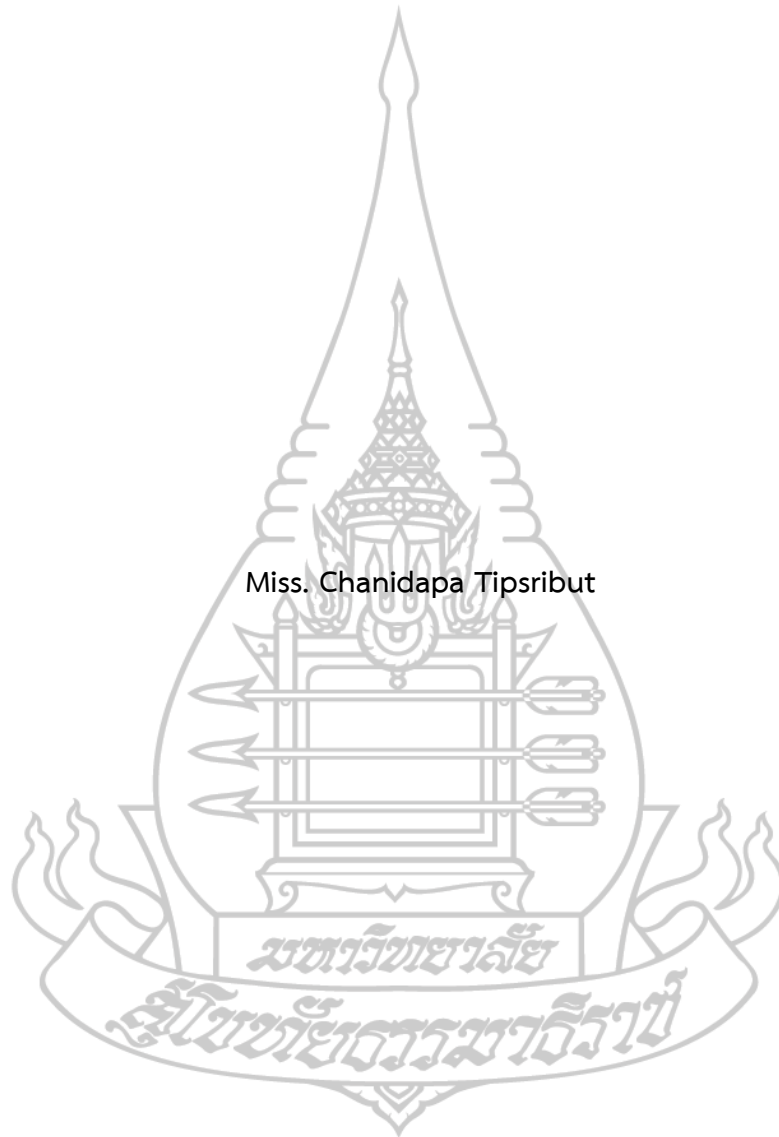
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก

ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Extension Guidelines for Supply Chain Management of Aromatic
Coconut Production in Ban Phaeo District Samut Sakhon Province

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
ชื่อและนามสกุล	นางสาวชนิดาภา ดีบศรีบุตร
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รุจ ศิริสัญลักษณ์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)	

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร
ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ผู้วิจัย นางสาวชนิศาภา ตีบศรีบุตร รหัสนักศึกษา 2659001578

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช คุรุทเมือง แส่นเสริม (2) รองศาสตราจารย์ ดร.

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว
น้ำหอม 2) การจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร 3) ปัญหาการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอม
4) ความต้องการส่งเสริมจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร และ 5) ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมจัดการห่วง
โซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด
สมุทรสาคร ในปีเพาะปลูก 2566 จากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว จำนวน 3,164 ราย กำหนด
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.08 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 149 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ
ง่ายโดยการจับสลากรายชื่อเกษตรกร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรร้อยละ 67.8 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 67.8 ปี ร้อยละ 38.3 จบการศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย/
ปวช. มีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 14.20 ปี ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 1.83 ครั้ง/ปี มีรายได้หลักจากอาชีพ
เกษตรกรเฉลี่ย 519,288.59 บาท/ครัวเรือน/ปี จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.43 คน มีพื้นที่ถือครองของตนเองเฉลี่ย 23.45 ไร่ 2) เกษตรกรร้อยละ
53.0 มีการวางแผนการผลิต ร้อยละ 77.9 ไม่มีการวิเคราะห์ดิน ร้อยละ 79.3 พบด้วงแรด ร้อยละ 66.2 กำจัดด้วยวิธีใช้สารเคมี ร้อยละ 100.0
เก็บผลผลิตทุก ๆ 20 วัน และขายผลสด ร้อยละ 99.3 ไม่มีการแปรรูป ร้อยละ 72.5 มีมาตรฐาน GAP ร้อยละ 96.6 มีพ่อค้ามารับซื้อที่สวน ร้อยละ
70.5 พ่อค้าคนกลางกำหนดราคา ร้อยละ 99.3 ไม่มีสัญญาซื้อขาย และร้อยละ 98.7 มีกลุ่มค้าเป็นผู้บริโภคทั่วไป 3) เกษตรกรมีปัญหาในภาพรวมอยู่
ในระดับน้อย โดยมีปัญหาสูงสุดในการจัดการห่วงโซ่อุปทานในระบบการปลูกน้ำ คือ ขาดโอกาสในการสร้างตลาดใหม่ 4) เกษตรกรมีความต้องการการ
ส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการสูงสุด ด้านความรู้เรื่องการป้องกัน
กำจัดแมลงศัตรูพืช การแปรรูป และการตลาด ส่งเสริมผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยใช้วิธีฝึกปฏิบัติ 5) เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ
ส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมในภาพรวมระดับปานกลาง โดยเห็นด้วยสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริม
และสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดห่วงโซ่อุปทาน เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปเยี่ยมเยียนและให้คำปรึกษาโดยตรง และควรให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์

คำสำคัญ ห่วงโซ่อุปทาน มะพร้าว น้ำหอม จังหวัดสมุทรสาคร

Thesis title: Extension Guidelines for Supply Chain Management of Aromatic
Coconut Production in Ban Phaeo District Samut Sakhon Province
Researcher: Miss. Chanidapa Tipsribut; ID: 2659001578;
Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);
Thesis advisors: (1) Associate Professor Dr. Sineenuch Khrutmuang Sanserm;(2)
Associate Professor Dr. Benchamas Yooprasert ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal, social, and economic conditions of aromatic coconut production farmers 2) supply chain management of aromatic coconut production of farmers 3) problems on supply chain management of aromatic coconut production 4) needs for the extension of supply chain management of aromatic coconut production of farmers and 5) suggestions regarding the extension guidelines for supply chain management of coconut production of farmers.

This research was survey research. The population of this study was 3,164 aromatic coconut production farmers in Ban Phaeo district, Samut Sakhon province in the production year 2023 from farmer registration database, Ban Phaeo district office of agriculture. The sample size of 149 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.08 through simple random sampling method by picking up names of farmers. Data were collected by using interview form and were analyzed by using descriptive statistics.

The results of the research found that 1) 67.8% of farmers were male with the average age of 67.8 years old, 38.3% completed upper secondary education/ vocational certificate, had the average experience in aromatic coconut production of 14.20 years, contacted the average agricultural extension officers 1.83 time/year, earned their average main income from being farmers of 519,288.59 Baht/household/year, had the average labor in the household of 2.43 people, and owned the average area of 23.45 Rai. 2) 53.0% of farmers planned the production, 77.9% did not analyze the soil, 79.3% found the rhinoceros beetle, 66.2% disposed them with chemical method, 100.0% harvested the produces every 20 day and sold fresh fruit, 99.3% did not process, 72.5% met with GAP standard, 96.6% had merchants came to buy the products at the garden, 70.5% had the middlemen determined the price, 99.3% did not have the purchasing contract, and 98.7% had the customer group as general consumers. 3) Farmers faced with the problems, overall, at the low level. The most problematic issue was on supply chain management in the downstream process which was the lack of the opportunity in new market building. 4) Farmers needed the extension on supply chain management of aromatic coconut, overall, at the moderate level. The most needed aspect was on the knowledge about pest control, processing, and marketing. The extension was done through government officers by using practical method. 5) Farmers agreed with the suggestions about the extension for supply chain management of aromatic coconut production, overall, at the moderate level. They agreed the most on the aspect that the agricultural extension officers should promote and support throughout the supply chain while the officers should go visit and consult directly as well as providing service through telephone.

Keywords : Supply chain, aromatic coconut, Samut Sakhon province

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม คือ รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้คำชี้แนะ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนแนะแนวทางด้วยความเอาใจใส่ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ รวมทั้งติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้มีความสมบูรณ์และประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.รุจศิริสัญลักษณ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งยวดยิ่งแก่ผู้วิจัย อันทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความครบถ้วนและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาครสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว และเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาโท รุ่น 25 ทุกท่านที่คอยแนะนำให้คำปรึกษาช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจตลอดมา และที่สำคัญขอขอบคุณเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นแรงผลักดันสำคัญและกำลังใจอันยิ่งใหญ่ ที่ได้สนับสนุนค่าเล่าเรียนการศึกษา จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณนายสันติภาพ กนิษฐสวัสดิ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนด้วยความจริงใจมาโดยตลอด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์และแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นางสาวชนิดาภา ตีบศรีบุตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
การผลิตมะพร้าวน้ำหอม.....	7
สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร.....	14
แนวคิดการจัดการห่วงโซ่อุปทาน	22
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร.....	25
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	31
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร.....	52
ตอนที่ 2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร.....	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม.....	71
ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร	75
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของ เกษตรกร	81
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
สรุปการวิจัย	89
อภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	107
ก. แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย.....	108
ข. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	125
ค. แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์และผลการ ประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์.....	127
ง. ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์	149
ประวัติผู้วิจัย	156

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอบ้านแพ้ว ปี 2566.....	17
ตารางที่ 2.2	แสดงแหล่งแปรรูปตลาดกระจายสินค้าเกษตรด้านพืช.....	18
ตารางที่ 2.3	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร.....	18
ตารางที่ 2.4	แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ปี พ.ศ. 2566.....	19
ตารางที่ 2.5	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะพร้าวของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด สมุทรสาคร.....	21
ตารางที่ 2.6	แสดงต้นทุนการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ปี พ.ศ. 2566.....	21
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาตามสัดส่วนของแต่ละตำบล.....	42
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร.....	52
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคม.....	56
ตารางที่ 4.3	ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ.....	58
ตารางที่ 4.4	ต้นทุนต่อไร่ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม.....	62
ตารางที่ 4.5	กระบวนการต้นน้ำ : สภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอม.....	63
ตารางที่ 4.6	กระบวนการกลางน้ำ : การเพิ่มมูลค่า.....	68
ตารางที่ 4.7	กระบวนการปลายน้ำ : การตลาด.....	70
ตารางที่ 4.8	ปัญหาเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม.....	72
ตารางที่ 4.9	สรุปภาพรวมปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร.....	75
ตารางที่ 4.10	ระดับความต้องการการส่งเสริม ด้านเนื้อหา.....	76
ตารางที่ 4.11	ระดับความต้องการการส่งเสริม ด้านช่องทางการส่งเสริม.....	78
ตารางที่ 4.12	ระดับความต้องการการส่งเสริม ด้านวิธีการส่งเสริม.....	79
ตารางที่ 4.13	สรุปภาพรวมความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร.....	80
ตารางที่ 4.14	ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร ด้านเนื้อหา.....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.15 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริม.....	84
ตารางที่ 4.16 สรุปรูปภาพรวมระดับความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการ ห้วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร.....	88

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1	แผนที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร.....	15
ภาพที่ 2.2	แสดงเขตความเหมาะสม สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอบ้านแพ้ว.....	19
ภาพที่ 2.3	กระบวนการSupply chain.....	23
ภาพที่ 2.4	แสดงลักษณะความต้องการชั้นต่าง ๆ ของมาสโลว์.....	34

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันทั่วโลกต้องพบกับภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ส่งผลให้ภาพรวมการส่งออกสินค้าขยายตัวช้าลง อาจจะทำให้กำลังซื้อของผู้บริโภคไม่สามารถฟื้นตัวได้ ส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรไทยที่ต้องพึ่งพาสภาพตลาดต่างประเทศเป็นหลัก แต่ผู้ประกอบการยังคงต้องรักษาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน ทำให้มีภาระต้นทุนการบริหารจัดการที่เพิ่มขึ้น การเกิดผลกระทบเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อกันทั้งระบบ เพราะแต่ละกระบวนการเหมือนมีห่วงโซ่ที่เชื่อมต่อกัน เป็นเหตุผลที่ภาคธุรกิจต้องปรับตัว พัฒนาตลาด เพิ่มมูลค่าสินค้า ลดต้นทุน และบริหารจัดการความเสี่ยง ที่จะช่วยมาลดผลกระทบที่เกิดขึ้น (กรมประชาสัมพันธ์, 2566)

มะพร้าวน้ำหอมเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย และเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญติดอันดับต้นๆ ของโลก ด้วยพื้นที่ปลูกที่มีมากกว่า 1.5 ล้านไร่ ผลผลิตกว่า 1.4 ล้านตัน และมะพร้าวน้ำหอมของไทยนั้นมีจุดเด่นเรื่องกลิ่นหอมมากกว่าคู่แข่งอย่างฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย จึงทำให้มะพร้าวน้ำหอมเป็นสินค้าส่งออกที่นำเงินตราเข้าสู่ประเทศ แต่ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับผลผลิต เนื่องจากพื้นที่ในการผลิตลดลงอย่างมาก เพราะเกษตรกรรุ่นใหม่หันไปปลูกพืชอย่างอื่นแทน อีกทั้งสภาพอากาศที่แปรปรวนส่งผลกระทบต่อให้มะพร้าวติดผลน้อยลง รวมไปถึงการระบาดของแมลงศัตรูพืชที่ระบาดทำให้ผลผลิตลดลงไปมาก ราคามะพร้าวน้ำหอมจึงสูงขึ้น แต่ความต้องการบริโภคมะพร้าวน้ำหอมยังมีอย่างต่อเนื่องทั้งในและต่างประเทศ ส่งผลให้ราคามะพร้าวปรับตัวสูงขึ้น (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร, 2564)

จังหวัดสมุทรสาครจัดได้ว่าเป็นแหล่งผลิตมะพร้าวน้ำหอมที่สำคัญ โดยมีมะพร้าวน้ำหอมบ้านแพ้วเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication; GI) เกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาครนั้นยึดอาชีพปลูกมะพร้าวน้ำหอมกันมานานมากกว่า 20 ปี โดยมีพื้นที่ปลูกทั้งหมดกว่า 22,000 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 3 อำเภอ อำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอเมืองสมุทรสาคร โดยเฉพาะที่อำเภอบ้านแพ้วมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด และมีผลผลิตรวมทั้งจังหวัดกว่า 100,000 ตันต่อปี มีมูลค่ารวมทั้งสิ้นถึง 1,275 ล้านบาท โดยมีจำนวนเกษตรกรชาวสวนมะพร้าวทั้งสิ้น 2,784 ราย และในจังหวัดสมุทรสาครมีล้งรับซื้อและ

แปรรูปมะพร้าว น้ำหอมกระจายอยู่ทั่วไปเพื่อรองรับผลผลิตสำหรับเพื่อส่งตลาดทั้งในและต่างประเทศ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร, 2566)

การผลิตมะพร้าว น้ำหอมไทยยังเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ เช่น การควบคุมปริมาณผลผลิตให้สม่ำเสมอ ขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง และมีแมลงศัตรูระบาด ส่งผลต่อคุณภาพผลผลิต รวมทั้งปัญหาราคามะพร้าวมีความผันผวน ภาครัฐจึงควรสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือกลุ่มแปรรูปและกิจการขนาดเล็กในการผลิตสินค้า/ผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานการส่งออก การกำหนดราคากลางของวัตถุดิบ การประกันราคาขั้นต่ำสำหรับวัตถุดิบ การประชาสัมพันธ์จุดเด่นด้านประโยชน์ของน้ำมะพร้าว เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบปัญหาการบุกรุกของผู้ประกอบการรับซื้อและคัดบรรจุผลไม้จากประเทศจีน (ล้งจีน) ที่เข้ามาจัดตั้งบริษัทหรือโรงคัดบรรจุในพื้นที่ โดยทำการร่วมทุนลมกับคนไทย ในลักษณะนอมินี ซึ่งรายได้จากการประกอบการส่วนใหญ่อยู่ที่พ่อค้าจีน และมีการรับซื้อแบบเหมาสวน โดยผูกขาดตลาดสินค้าเกษตรของไทย (จิตติมา วงษ์ศิริ, 2561)

อย่างไรก็ตาม ราคามะพร้าว น้ำหอมมีความผันผวนไม่มีเสถียรภาพ เกษตรกรประสบปัญหาผลผลิตมะพร้าวลดลงอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ทั้งในส่วนของผู้รับซื้อ แรงงานเก็บมะพร้าว ล้งรับซื้อ แรงงานปลอกมะพร้าว และผู้ประกอบการส่งออก สะท้อนไปถึงสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ฝืดเคือง (ประชาชาติธุรกิจ, 2567) ส่งผลให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตสินค้าจากมะพร้าว น้ำหอมมีรายได้ที่ไม่มั่นคง ซึ่งในปัจจุบันยังขาดข้อมูลที่เชื่อมโยงการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของจังหวัดสมุทรสาครทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิตของเกษตรกรจนถึงผู้บริโภค

จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงมีความสำคัญในการศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานของการผลิตมะพร้าว น้ำหอมในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ตั้งแต่ต้นน้ำกระทั่งถึงปลายน้ำ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการให้ระบบการผลิตมะพร้าว น้ำหอมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม

2.2 เพื่อศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอม

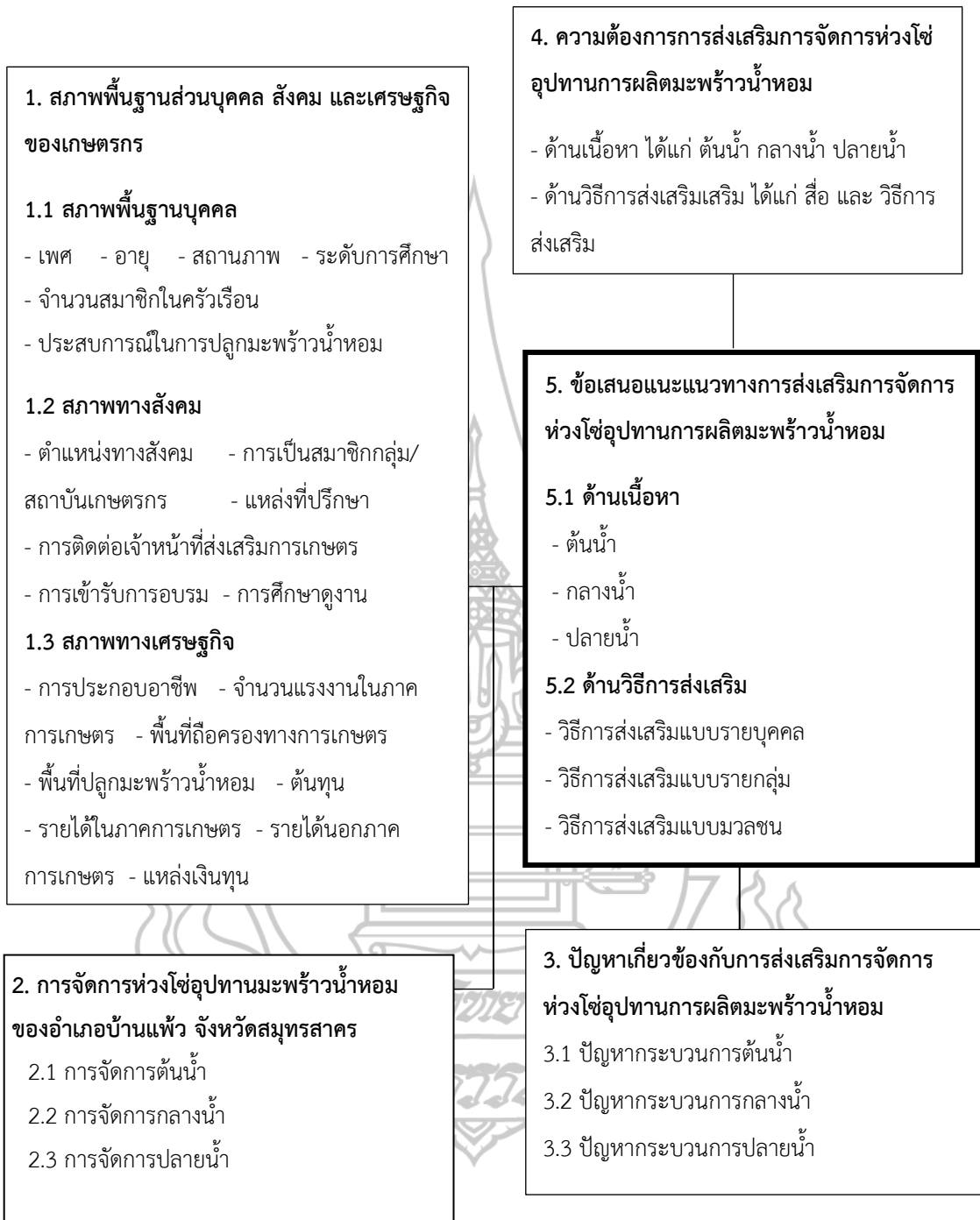
2.4 เพื่อศึกษาความต้องการส่งเสริมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

2.5 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานของการผลิตมะพร้าวน้ำหอมในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านสถานที่ การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้แบ่งประเด็นศึกษาไว้ดังนี้ ด้านสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม ด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอม ด้านปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมะพร้าว น้ำหอม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ถึงปลายน้ำ ความต้องการส่งเสริมจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอม และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2567

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในปี 2566

5.2 การส่งเสริม หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีที่เหมาะสมร่วมกับเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม เพื่อนำไปสู่การจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมในจังหวัดสมุทรสาคร

5.3 การจัดการห่วงโซ่อุปทาน หมายถึง หมายถึง การบริหารจัดการร่วมกันระหว่างกิจกรรมที่อยู่ในสายผลิตตลอดสาย ตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการผู้บริโภค ได้แก่ 1) การจัดการระดับต้นน้ำ คือ การจัดการเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าว น้ำหอม 2) การจัดการในระดับกลางน้ำ คือ การจัดการเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่ามะพร้าว น้ำหอม 3) การจัดการในระดับปลายน้ำ คือ การจัดการเกี่ยวกับการตลาดมะพร้าว น้ำหอม

5.4 กระบวนการต้นน้ำ หมายถึง กระบวนการการผลิตมะพร้าว น้ำหอม เริ่มตั้งแต่จัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร การจัดการคุณภาพผลผลิตในแปลง จนได้ผลผลิตที่พร้อมส่งไปขาย

5.5 กระบวนการกลางน้ำ หมายถึง กระบวนการเพิ่มมูลค่าให้กับมะพร้าว น้ำหอม ได้แก่ การรับรองมาตรฐาน GAP การแปรรูป และสร้างตราสินค้า

5.6 กระบวนการปลายน้ำ หมายถึง กระบวนการด้านตลาด ได้แก่ แหล่งจำหน่าย ลักษณะการจำหน่าย ประเภทพ่อค้า ผู้กำหนดราคาขายผลผลิต กลุ่มลูกค้า

5.7 ความต้องการการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง ความต้องการของเกษตรกรที่จะได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ ช่องทางการส่งเสริม และวิธีการส่งเสริม ด้านเนื้อหา ได้แก่ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ด้านวิธีการส่งเสริมเสริม ได้แก่ สื่อ และ วิธีการส่งเสริม

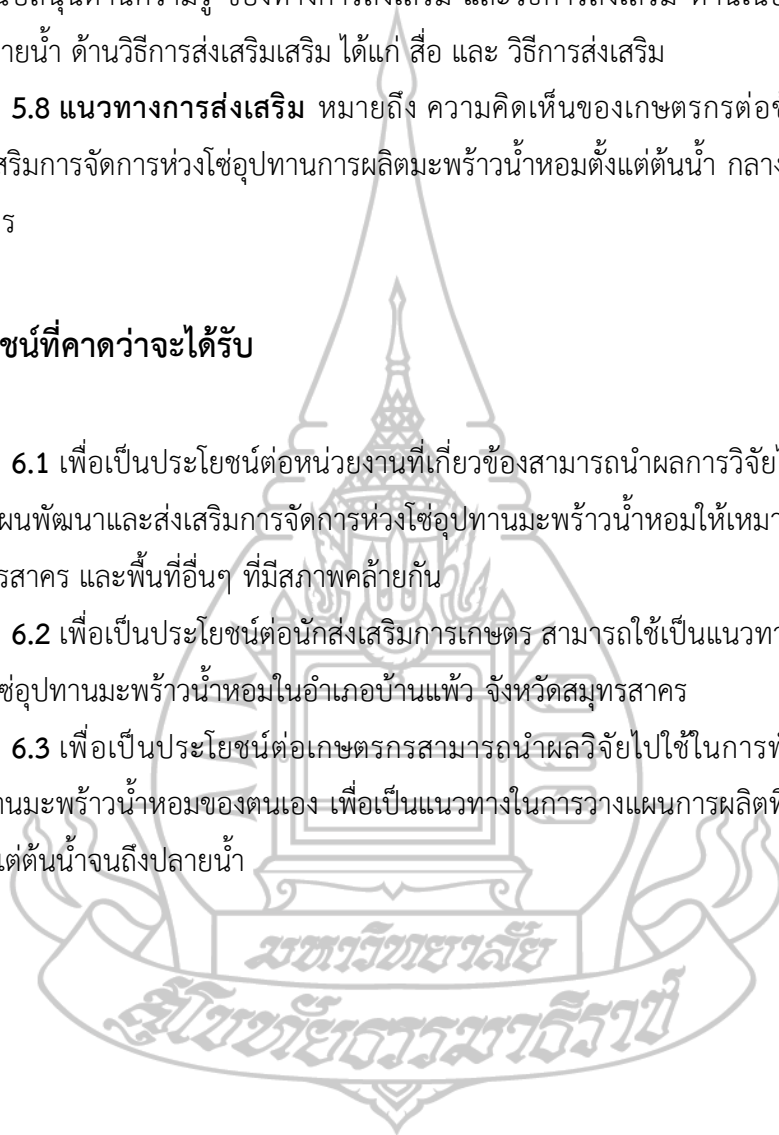
5.8 แนวทางการส่งเสริม หมายถึง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ของเกษตรกร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมให้เหมาะสมกับเกษตรกร จังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่อื่นๆ ที่มีสภาพคล้ายกัน

6.2 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักส่งเสริมการเกษตร สามารถใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

6.3 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรสามารถนำผลวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการผลิตที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสำหรับการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การผลิตมะพร้าว น้ำหอม
2. สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
3. แนวคิดการจัดการห่วงโซ่อุปทาน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การผลิตมะพร้าว น้ำหอม

มะพร้าว น้ำหอมถือได้ว่าเป็นพืชที่มีความสำคัญ และได้รับการคาดหมายว่าเป็นผลไม้ที่มีศักยภาพในการเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญชนิดหนึ่ง เนื่องจากคุณสมบัติทางโครงสร้างของมะพร้าว ที่ได้เปรียบผลไม้อื่นในการส่งออก ประกอบกับมะพร้าว น้ำหอมของไทยเป็นที่ นิยมของชาวต่างประเทศ (ลงทุนแมน, 2564)

1.1 สภาพการผลิตมะพร้าว

จากการศึกษาพบว่า สภาพพื้นที่การผลิตมะพร้าว พบว่าเกษตรกรปลูกมะพร้าวแบบยกร่องสวนทั้งหมด เนื่องจากสภาพพื้นที่ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็นที่ราบลุ่ม มีระบบชลประทานเข้าถึงทุกพื้นที่ แบบน้ำขึ้นน้ำลง เกษตรกรจึงมีน้ำใช้ทำการเกษตรอย่างเพียงพอตลอดทั้งปี สอดคล้องกับการศึกษาของชนิษฐา ยินดี (2563) ที่ได้ศึกษาการจัดการผลิตมะพร้าว น้ำหอมแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า พื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว มีแหล่งน้ำจากคลองธรรมชาติและสภาพเป็นน้ำจืด เป็นพื้นที่ลุ่มหรือพื้นที่น้ำท่วมถึง จึงเหมาะแก่การทำสวนยกร่อง เหมาะแก่การปลูกมะพร้าว เกษตรกรจะปลูกมะพร้าว น้ำหอมในช่วงเดือนพฤษภาคม -

สิงหาคม อายุของมะพร้าวจะเริ่มเก็บได้เมื่ออายุประมาณ 3 ปี ขึ้นไป อายุยืนให้ผลผลิตนานประมาณ 20 ปี แต่จะให้ผลผลิตที่ดี ต้องมีอายุมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่เป็นการปลูกมะพร้าวแบบชนิดเดียว

1.2 สถานการณ์การผลิตมะพร้าว

ในปัจจุบันแหล่งปลูกมะพร้าวที่สำคัญของโลก ได้แก่ บริเวณกลุ่มประเทศสมาชิก เอเชียและแปซิฟิก (APPC) มีเนื้อที่ปลูกมากกว่าร้อยละ 80 ของเนื้อที่ปลูกรวมของโลก โดยในช่วงปี 2547-2556 ผลผลิตมะพร้าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.00 ต่อปี เพิ่มขึ้นจาก 54.90 ล้านตัน ในปี 2547 เป็น 62.07 ล้านตัน ในปี 2556 สำหรับประเทศผู้ผลิตสำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และ อินเดีย โดยในปี 2557 ผลผลิตมะพร้าวได้ 18.30 ล้านตัน 14.70 ล้านตัน และ 11.10 ล้านตัน ตามลำดับ โดย 3 ประเทศนี้ผลิตมะพร้าวได้รวมกัน 44.10 ล้านตัน คิดเป็น ร้อยละ 72.88 โดยประเทศไทยผลิตมะพร้าวเป็นอันดับ 7 ผลผลิต 1.00 ล้านตัน หรือร้อยละ 1.65 ของผลผลิตรวมของโลก (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2560)

สถานการณ์การปลูกมะพร้าวในประเทศไทย ในช่วงปี 2550 -2559 เนื้อที่ให้ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของมะพร้าว มีแนวโน้มเนื้อที่ให้ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ของ มะพร้าวลดลงจาก 1.60 ล้านไร่ 1.72 ล้านตัน และ 1,077 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ในปี 2550 เป็น 1.16 ล้านไร่ 0.87 ล้านตัน และ 754 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2559 ซึ่งการผลิต ในปี 2559 ลดลงจากปี 2558 เล็กน้อย สำหรับปี 2560 คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 1.16 ล้านไร่ผลผลิต 0.88 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 760 กิโลกรัม (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2560)

สภาวะการผลิตมะพร้าวน้ำหอมจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2566 เท่ากับ 195,751 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 207,298 ตัน ลดลงร้อยละ 5.6 เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้ง ทำให้มะพร้าวขาดคอขวดแห้ง ผลผลิตร่วง ส่งผลให้ผลผลิตออกสู่ตลาดน้อยลง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 10 จังหวัดราชบุรี, 2567)

1.3 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของมะพร้าวน้ำหอม

ทิพยา ไกรทอง และคณะ (2562, น.30-31) กล่าวไว้โดยสรุปว่า สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของมะพร้าวน้ำหอม

- 1) ปริมาณน้ำฝน ในพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมควรมีปริมาณน้ำฝน ไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตรต่อปี หากฝนแล้งนานถึง 3 เดือนจะมีผลทำให้ผลผลิตมะพร้าวน้ำหอมมีปริมาณลดลง
- 2) อุณหภูมิ ที่เหมาะสมในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม อยู่ระหว่าง 19-35 องศาเซลเซียส ถ้ามีอุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส จะมีผลต่อการสังเคราะห์แสงของพืชทำให้การเจริญเติบโตช้า และทำให้การออกดอกและติดผลลดลง

3) *ความชื้นสัมพัทธ์* ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตและการผสมเกสร ทำให้มีผลกระทบต่อผลผลิตของมะพร้าวน้ำหอม โดยความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมต้องไม่ต่ำกว่า 70 %

4) *แสงแดด* มะพร้าวน้ำหอมเป็นพืชที่ชอบแสงแดดจัด ซึ่งควรได้รับประมาณวันละ 5 ชั่วโมงต่อวัน จึงทำให้เจริญเติบโตและให้ผลผลิตดี

5) *ดิน* ที่เหมาะสมควรเป็นดินร่วนปนทราย อุ้มน้ำได้ดี ถ้าเป็นดินเหนียวจะต้องมีการระบายน้ำได้ดี แต่ดินที่เหมาะสมที่สุดคือดินตะกอนแม่น้ำเนื่องจากการสะสมของอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารมากมาย

6) *ลม* จะต้องมีการถ่ายเทอากาศที่เหมาะสม ถ้าน้อยเกินไปจะทำให้การคายน้ำของพืชต่ำและไม่สามารถดูดซึมน้ำแร่ธาตุต่างๆได้ แต่ถ้าลมแรงจัดและอากาศแห้งทำให้เกิดการคายน้ำที่สูงซึ่งทำให้พืชเกิดการขาดน้ำได้

1.4 การปลูกมะพร้าวอ่อน

1.4.1 การเตรียมพื้นที่

1) *บริเวณที่ราบลุ่ม* ที่ลุ่มเป็นพื้นที่ต่ำมีน้ำขังได้หรือน้ำท่วมถึงต้องทำการยกร่องหรือคันดินให้สูงกว่าระดับน้ำในฤดูฝน เพื่อใช้ระบายน้ำและมีให้น้ำท่วมต้นมะพร้าว ขนาดร่องมาตรฐานคือ สันร่องกว้าง 5-7 เมตร ฐานกว้าง 6 เมตร และท้องร่องกว้าง 1 เมตร ร่องน้ำลึก 80-100 เซนติเมตร ยกสันร่องเป็นหลังเต่าเพื่อมิให้ท่วมขังบริเวณกลางร่อง

2) *บริเวณที่ดอน* น้ำไม่ท่วม หากเป็นที่รกร้างต้องเคลียร์พื้นที่ กำจัดตอไม้ รากไม้ ออกเพื่อ ไถพรวนได้สะดวก ไม่ให้เป็นแหล่งอาศัยของแมลงศัตรูมะพร้าวต่างๆ และสะดวกในการปฏิบัติงาน ปกติจะไม่มีการยกร่องแปลง แต่จะมีการปรับพื้นที่ส่วนที่เป็นทางระหว่างแนวปลูกให้เรียบ เป็นทางสะดวกต่อการใช้รถแทรกเตอร์และเครื่องจักร

1.4.2 ระยะเวลาปลูกที่เหมาะสม

1) *แปลงปลูกบริเวณที่ลุ่ม* ยกร่องแปลงปลูกแบบแถวเดี่ยว ใช้ระยะปลูก 6x6 เมตร หรือ 6x7 เมตร

2) *แปลงปลูกบริเวณที่ดอน* สามารถวางผังปลูกได้ 2 แบบ คือ แบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส นิยมปลูกระยะ 6x6 เมตร (44 ต้น/ไร่) หรือระยะปลูก 7x7 เมตร (33 ต้น/ไร่) และแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า ใช้ระยะปลูก 6.5x6.5 เมตร ทั้งสามด้าน (43 ต้น/ไร่)

1.4.3 วิธีปลูก

ขุดดินให้เป็นบ่อเล็กๆ ขนาดเท่ากับผลมะพร้าว แล้วเอาหน่อมะพร้าววางลงในหลุมเอาดินกลบและเหยียบดินข้างๆ ให้แน่น การกลบดิน อย่าให้สูงมากนัก เพราะดินจะทับคอกหน่อมะพร้าว ทำให้เจริญเติบโตช้า หลังจากปลูกแล้วเกลี่ยดินปากหลุมให้เรียบ และเอาไม้ปักผูกต้นไว้กับหลักเพื่อกันลมโยก

1.4.4 การใส่ปุ๋ยต้นมะพร้าวที่เริ่มปลูก ควรใส่ตั้งแต่มีอายุ 6 เดือน หรือไบบอดเริ่มคลื่อนอกหลังจากปลูกเป็นต้นไป ใส่ปีละ 2 ครั้ง ปุ๋ยที่ใส่อาจใช้ได้ทั้งปุ๋ยมูลสัตว์และปุ๋ยเคมี ปุ๋ยมูลสัตว์พวกมูลวัวมูลควาย ควรใส่ต้นละ 2 ปีต่อปี มูลเป็ด มูลไก่ควรแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ปี การใส่ปุ๋ยเคมี แบ่งใส่ทุก 6 เดือน ตอนต้นฝนช่วงเดือนพฤษภาคม หรือมิถุนายน ครั้งที่ 2 ตอนปลายฝนระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม แล้วแต่ฤดูกาลของแต่ละแห่ง ปุ๋ยเคมีที่แนะนำให้ใช้เป็นปุ๋ยผสมสูตร 13:13:21 รวมกับปุ๋ยแมกนีเซียมซัลเฟต หรือหินปูนโดโลไมท์

1.4.5 การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวมะพร้าว เปรม ฌ สงขลา (2558: 68-75) ได้กล่าวถึงการเก็บเกี่ยวมะพร้าวดังต่อไปนี้

- 1) **ดัชนีการเก็บเกี่ยว** มะพร้าว น้ำหอมเริ่มเก็บผล เมื่อระยะที่เนื้อมะพร้าวมีความอ่อนนุ่มและหนาพอควร อายุติดผลประมาณ 170-210 วัน
- 2) **การเก็บเกี่ยวมะพร้าวในระยะเหมาะสม** ไม่แก่หรืออ่อนเกินไปนั้น ต้องใช้ข้อสังเกตหลายประการ เนื่องจากฤดูกาลมีผลกระทบต่อารสุกแก่ของมะพร้าว เช่น ฤดูร้อนมะพร้าวจะแก่ได้เร็วกว่าปกติ เป็นต้น การพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมของมะพร้าว
- 3) **การตัดทะลายมะพร้าว** การเก็บมะพร้าวจะตัดทั้งทะลาย มีคนคอยรับด้านล่างไม่โยนลงมาเพราะจะทำให้ผลบอบช้ำ ทำให้เมื่อปอกจะมีสีคล้ำ เป็นรอยชำในส่วนที่กระแทกพื้นได้ ในกรณีต้นสูงเกษตรกรใช้คนปีนขึ้นไปตัดทั้งทะลายและใช้เชือกผูกทะลายที่ตัดและค่อยๆ หย่อนส่งทะลายมะพร้าวที่ผูกลงมาให้ผู้รับข้างล่าง ไม่ทำให้ผลมะพร้าวแตกเป็นรอยชำและสกปรก
- 4) **การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว** ผลมะพร้าวอ่อนที่ยังไม่ปอกเปลือกมีอายุการเก็บรักษาที่ยาวนานกว่า ผลมะพร้าวที่มีการตัดแต่งเปลือกทั้งแบบคว้นหรือแบบเจีย การตัดแต่งผิวจะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีน้ำตาลในเวลาอันสั้น เนื่องจากเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันระหว่างกลุ่มฟีนอลิก (Phenolic) ทำปฏิกิริยากับออกซิเจน ซึ่งเป็นข้อเสียที่ทำให้ผลผลิตไม่สวยงาม ไม่เป็นที่ต้องการและอายุการวางจำหน่ายสั้นลง ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์มะพร้าวอ่อนผลสดที่นิยมจำหน่ายทั้งภายในและส่งออกต่างประเทศ คือ มะพร้าวแบบคว้นและแบบเจีย จึงต้องมีวิธีการปฏิบัติที่ดีในขั้นตอนต่างๆ รวมถึงการเก็บรักษา การบรรจุ และการขนส่ง

1.4.6 โรคมะพร้าวที่สำคัญ

สมชาย วัฒนโยธิน (2557: 14-17) ระบุว่า โรคมะพร้าวที่สำคัญ แบ่งเป็นดังนี้

- 1) **โรคผลร่วง** เกิดเชื้อรา *Phytophthora palmivora* ผลมะพร้าวจะร่วงก่อนกำหนด อายุของมะพร้าวที่ร่วงตั้งแต่ 3-9 เดือน ผลมะพร้าวที่เก็บเกี่ยวได้อายุ 12 เดือน ดังนั้นผลมะพร้าวที่ร่วงจึงอ่อนเกินกว่าที่จะนำมาใช้ประโยชน์เป็นมากกับมะพร้าวพันธุ์มลายูสีเหลืองต้นเตี้ย

2) โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา *Heiminthosporium sp.* ทำความเสียหายให้แก่มะพร้าวในระยะต้นกล้ามากและลุกลามอย่างรวดเร็ว

3) โรคยอดเน่า เกิดจากเชื้อรา *Pythium sp.* มักเกิดกับมะพร้าวพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ เช่น พันธุ์มลายูสีเหลืองต้นเตี้ย โรคนี้มักพบในระยะต้นกล้าในสภาพที่มีฝนตกชุก และอากาศมีความชื้นสูง

1.4.7 แมลงศัตรูมะพร้าวที่สำคัญ

กรมวิชาการเกษตร (2562: 61 - 65) ระบุว่า แมลงศัตรูมะพร้าวที่สำคัญมีดังนี้

1) *ด้วงแรด (Rhinoceros beetle)* ชื่อวิทยาศาสตร์; *Oryctes rhinoceros Linnaeus* เป็นศัตรูที่สำคัญร้ายแรงสำหรับมะพร้าวมาก ด้วงแรดมี 2 ชนิด คือชนิดเล็กและชนิดใหญ่ ด้วงแรดชนิดเล็ก พบทั่วทุกภาคของประเทศไทยและพบบ่อยที่สุด สำหรับ ด้วงแรดชนิดใหญ่มักพบไม่บ่อยนัก พบได้ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปทางภาคใต้ของประเทศ จากการปลูกปาล์มน้ำมันแทนการปลูกมะพร้าวจำนวนมากในประเทศไทย ด้วงแรดมะพร้าวจึงเริ่มมีความสำคัญมาก เนื่องจากเมื่อมีการโค่นล้มต้นมะพร้าวหรือต้นปาล์มที่มีอายุมากและปลูกต้นปาล์มทดแทนใหม่ ทำให้มีแหล่งขยายพันธุ์ของด้วงแรดมากขึ้นจึงเข้าทำลายต้นปาล์มที่ปลูกใหม่ และต้นมะพร้าว โดยปกติด้วงแรดมะพร้าวไม่สามารถระบาดได้ เหตุที่เกิดการระบาด อาจกล่าวได้ว่าส่วนใหญ่เกิดจากความละเลยของมนุษย์ที่ปล่อยให้แหล่งขยายพันธุ์จำนวนมาก ทำให้ด้วงแรดเพิ่มปริมาณมากจนเข้าทำลายพืชให้ได้รับความเสียหาย สาเหตุของการระบาดที่เกิดเองตามธรรมชาติมีน้อยมาก เช่น การเกิดวาตภัย พายุลมแรง ทำให้ต้นมะพร้าวและปาล์มน้ำมันล้มตายเป็นจำนวนมาก จึงเป็นแหล่งขยายพันธุ์ขนาดใหญ่ของด้วงแรดในเวลาต่อมา

2) *ด้วงวงมะพร้าว* ด้วงวงมะพร้าวมี 2 ชนิด ได้แก่ ด้วงวงมะพร้าวชนิดเล็ก และ ด้วงวงมะพร้าวชนิดใหญ่ ตัวเต็มวัยเป็นแมลงปีกแข็ง ขนาดเล็กกว่าด้วงแรด ลำตัวสีน้ำตาลแดง ส่วนหัวมีวงยื่นออกมา เพศเมียจะมีวงยาวกว่าเพศผู้

3) *แมลงค้ำหนามมะพร้าว* ชนิดที่พบการระบาดในประเทศไทยขณะนี้ เป็นแมลงค้ำหนามต่างถิ่นคือ บรอนทิสป้า ลองจิสสิมา (*Brontispa longissima*) มีถิ่นกำเนิดในอินโดนีเซีย ปาปัวนิวกินี และมาเลเซียที่ติดกับเมืองชวา ส่วนชนิดที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย คือ พลีสิสป้าริชเชอรา (*Plesispa reicheri*) ทั้งสองชนิดนี้มีลักษณะรูปร่างและการทำลายแตกต่างกัน แมลงค้ำหนามต่างถิ่นมีขนาดใหญ่กว่า และมีส่วนอกด้านบนเป็นรูปสี่เหลี่ยม ลงทำลายต้นมะพร้าวทั้งต้นเล็กและต้นใหญ่ แต่แมลงค้ำหนามท้องถิ่น มีลำตัวสั้นและป้อมกว่า ส่วนอกด้านบนเป็นรูปประฆังคว่ำ ขอบลงทำลายมะพร้าวต้นเล็ก จึงไม่เกิดการระบาดที่รุนแรง

4) *หนอนหัวดำมะพร้าว* แมลงศัตรูมะพร้าวต่างถิ่นที่ระบาดเข้ามาในไทย พบการระบาดครั้งแรกที่ประจวบคีรีขันธ์ ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน ขนาดลำตัววัดจากหัวถึงปลายท้องยาว 1-1.2 เซนติเมตร ปีกสีเทาอ่อน มีจุดสีเทาเข้มที่ปลายปีก ลำตัวแบน ชอบเกาะนิ่งแนบตัวติดผิวพื้นที่เกาะ เวลากลางวันจะเกาะนิ่งหลบอยู่ใต้ใบมะพร้าวหรือในที่ร่ม ผีเสื้อเพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้เล็กน้อย ขยายพันธุ์แบบอาศัยเพศ ผีเสื้อเพศเมียที่ผสมพันธุ์แล้วเท่านั้นจึงสามารถวางไข่ที่ฟักเป็นตัวหนอนได้ ขณะที่ผีเสื้อที่ไม่ได้รับการผสมพันธุ์สามารถวางไข่ได้ แต่ไข่ทั้งหมดจะไม่ฟักเป็นตัวหนอน

1.4.8 สัตว์ศัตรูมะพร้าวน้ำหอม

กรมวิชาการเกษตร (2562: 67 - 69) ระบุว่า สัตว์ศัตรูมะพร้าวที่สำคัญมีดังนี้

1) *หนูท้องขาวบ้านหรือหนูท้องขาวสวน (Rattus rattus L.)* หนูชนิดนี้เป็นหนูชนิดเดียวที่เป็นศัตรูมะพร้าวที่สำคัญ หนูจะใช้ฟันแทะคู่หน้า (Incisors) กัดแทะผลมะพร้าว โดยหนูจะชอบกัดทำลายตั้งแต่ผลอ่อนขนาดเล็กยังไม่มีเนื้อจนถึงผลค่อนข้างแก่มีเนื้อแข็งเป็น หนูจะกัดทำลายบริเวณส่วนหัวที่ติดกับขั้วของผลเป็นส่วนที่เปลือกมะพร้าวยัง อ่อนนุ่ม โดยจะกัดเจาะเป็นรูกลมจนทะลุเข้าไปกินทั้งน้ำและเนื้อมะพร้าวและกัดกินซ้ำจนกว่ามะพร้าวผล นั้นหล่นจากต้นหรือกินเนื้อจนหมด

2) *กระรอกหลากสี (Variable Squirrel)* กระรอกใช้ฟันแทะคู่หน้า (Incisors) กัดแทะผลมะพร้าว โดยจะกัดทำลายตั้งแต่ผลอ่อน ขนาดเล็กยังไม่มีเนื้อจนถึงผลแก่มีเนื้อแข็งจนเปลือกมะพร้าวแห้ง จะกัดทำลายทุกส่วนของผลมะพร้าว ตั้งแต่ส่วนหัวที่ติดกับขั้วของผลเป็นส่วนที่เปลือกมะพร้าวยังอ่อนนุ่ม แต่ชอบกัดทำลายบริเวณกลางผล และ ก้นผลมากกว่า จะกัดเจาะเป็นรูกลมจนทะลุเข้าไปกินทั้งน้ำและเนื้อมะพร้าว จะกัดกินซ้ำจนกว่ามะพร้าวผลนั้นหล่นจากต้นหรือกินเนื้อหมดผล กระรอกออกหากินตั้งแต่เช้ามืดจนถึงเวลาเย็น

1.5 สถานการณ์การตลาดของมะพร้าว

การผลิตมะพร้าวผลสดในประเทศไทย นอกจากจะมีการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศแล้ว ยังมีการส่งออกไปยังประเทศต่างๆ ในปี 2560 ประเทศไทยมีการส่งออกมะพร้าวผลสด จำนวน 117,823.83 ตัน มูลค่าการส่งออก 2,997,810,779 บาท โดยส่งออกไปยัง สาธารณรัฐประชาชนจีน มากเป็นอันดับหนึ่ง ปริมาณการส่งออก 60,848.60 ตัน รองลงมาเป็น สหรัฐอเมริกา ฮองกง และออสเตรเลีย ปริมาณการส่งออก 22,087.46 ตัน, 9,474.76 ตัน และ 5,123.43 ตัน ตามลำดับ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร, 2564) ทั้งนี้เนื่องมาจากน้ำมะพร้าวของไทย มีรสชาติหอมหวานสามารถนำไปทำเป็นน้ำพริ้วพร้อมดื่มได้ดีกว่ามะพร้าวที่นำเข้ามาจากประเทศ อินโดนีเซีย และศรีลังกา ซึ่งไม่สามารถนำมาแปรรูปเป็นน้ำมะพร้าวพร้อมดื่มได้

ปลูกมะพร้าวส่วนใหญ่เป็นมะพร้าวสวนเก่าอายุค่อนข้างมาก และขาดการดูแลรักษาที่เหมาะสม ผลผลิตลดลงต่ำตามอายุและสภาพต้น ทำให้เจ้าของสวนมีการตัดต้นมะพร้าวแล้วทำการปลูกพืชอื่น ได้แก่ ไม้ผล อย่างพารา ปาล์มน้ำมัน ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า ส่งผลทำให้พื้นที่การผลิตมะพร้าวลดลง ตั้งแต่ปี 2550 มีสภาพอากาศแห้งแล้ง มะพร้าวมีความสมบูรณ์และศัตรูมะพร้าวระบาด ได้แก่ แมลงดำหนาม หนอนหัวดำมะพร้าว ทำให้มะพร้าวมีผลผลิตค่อนข้างน้อย นำไปสู่การขาดแคลน วัตถุดิบมะพร้าวทำให้รัฐบาลอนุญาตให้มีการนำเข้ามะพร้าวมาเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปมะพร้าว เพื่อรักษาตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์แปรรูปมะพร้าวของไทยไว้ แต่การนำเข้ามะพร้าวจากต่างประเทศเป็นปัญหา ทำให้ราคามะพร้าวของไทยมีราคาตกต่ำในปี 2555

1.5.1 การนำเข้ามะพร้าวของประเทศไทย มีดังนี้ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2560)

1) **มะพร้าวผลแห้ง** ช่วงปี 2550 -2559 เนื่องจากเกิดปัญหาการระบาดของแมลงดำหนาม มะพร้าวและหนอนหัวดำมะพร้าว ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย ทำให้ปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2559 มีปริมาณการนำเข้ามะพร้าวผลแห้ง 171,848 ตัน มูลค่า 1,842.53 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ปี 2558 ซึ่งมีปริมาณ 114,052 ตัน มูลค่า 955.23 ล้านบาท

2) **น้ำมันมะพร้าว** ช่วงปี 2550 -2559 ปริมาณการนำเข้าน้ำมันมะพร้าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยในปี 2559 มีปริมาณ 7,137 ตัน มูลค่า 396.04 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ซึ่งมีปริมาณ 6,743 ตัน มูลค่า 269.72 ล้านบาท

3) **กะทิสำเร็จรูป** ช่วงปี 2555 -2559 ปริมาณการนำเข้ากะทิสำเร็จรูปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2559 มีปริมาณ 39,054 ตัน มูลค่า 1,536.46 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ที่มีปริมาณ 28,600 ตัน มูลค่า 966.47 ล้านบาท

1.5.2 การส่งออกมะพร้าวของประเทศไทย มีดังนี้ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2560)

1) **น้ำมันมะพร้าว** ช่วงปี 2550 -2559 ปริมาณการส่งออกน้ำมันมะพร้าวมีแนวโน้มลดลงโดยในปี 2559 มีปริมาณ 2,503 ตัน มูลค่า 383.08 ล้านบาท ลดลงจากปี 2558 ที่มีปริมาณ 3,333 ตัน มูลค่า 890.42 ล้านบาท

2) **กะทิสำเร็จรูป** ช่วงปี 2555 -2559 ปริมาณการส่งออกกะทิสำเร็จรูปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2559 มีปริมาณ 201,497 ตัน มูลค่า 10,928.37 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ที่มีปริมาณ 182,354 ตัน มูลค่า 9,701.18 ล้านบาท (ในช่วงก่อนปี2555 ยังไม่มีการแยกกะทิสำเร็จรูป)

3) **มะพร้าวผลที่ส่งออก** เป็นมะพร้าวผลสด (มะพร้าวน้ำหอม) ทั้งหมด

ปัจจุบันมะพร้าว น้ำหอมกลายเป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยอีกชนิดหนึ่ง เนื่องจากมีความต้องการบริโภคมะพร้าว น้ำหอมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งตลาดและในตลาดต่างประเทศ โดย 80% เป็นตลาดต่างประเทศ โดยอยู่ในอันดับ 4 ของผลไม้ส่งออกที่มีมูลค่าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุด (ข้อมูลปี 2561 – 2564) ::ซึ่งกำลังเติบโตอย่างมาก และต่อเนื่องกันมาหลายปี (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2565)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า มะพร้าว น้ำหอม เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย มีศักยภาพในการส่งออกสูง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร นิยมปลูกมะพร้าว น้ำหอมในพื้นที่ยกทรงสวน การเจริญเติบโตของมะพร้าว น้ำหอมต้องอาศัยปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ แสงแดด ดิน และลม การปลูกมะพร้าว น้ำหอมต้องศึกษาวิธีการดัดแปลง การเตรียมพื้นที่ ระยะปลูกที่เหมาะสม วิธีการปลูกและใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว โรค/แมลง และศัตรูศัตรูพืชที่สำคัญของมะพร้าว โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่าง ๆ มากำหนดประเด็นศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอม ของแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

2. สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

จากข้อมูลแผนพัฒนาอำเภอบ้านแพ้ว (2566, น.1) ได้รายงานถึงข้อมูลสภาพทั่วไปของอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลลักษณะทางภูมิศาสตร์ ข้อมูลด้านสังคม และข้อมูลด้านเศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

2.1.1 ที่ตั้ง อำเภอบ้านแพ้ว เป็นอำเภอหนึ่งในสามของจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ราบริมฝั่งคลองดำเนินสะดวกที่เชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 245.031 ตร.กม. ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้วหลายกลุ่มชน ซึ่งกลุ่มส่วนใหญ่ ได้แก่ เชื้อชาติไทย เชื้อชาติรามัญ เชื้อชาติจีน และเชื้อชาติลาว การประกอบอาชีพ ทำนาข้าว ทำสวนผลไม้ ทำสวนกล้วยไม้ ทำสวนพืชผักนานาชนิด และเลี้ยงปลา (ปลาช่อนและปลาสด) เลี้ยงกุ้ง ผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญของอำเภอ ได้แก่ มะพร้าว น้ำหอม มะม่วง มะนาว องุ่น ฝรั่ง ชมพู แก้วมังกร เป็นต้น

2.1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม
 ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอเมืองสมุทรสงคราม
 จังหวัดสมุทรสงคราม
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอกระทุ่มแบน
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอดำเนินสะดวกและอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 2.1 แผนที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
 ที่มา: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร (2566)

2.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1.00 - 2.00 เมตร พื้นที่ด้านทิศตะวันตกเป็นที่ราบลุ่มในเขตน้ำจืด เขตจังหวัดถูกแบ่ง เป็น 2 ส่วน ด้วยแม่น้ำท่าจีนซึ่งไหลผ่านตอนกลางจังหวัด ไหลคดเคี้ยวตามแนวเหนือใต้ ลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองสมุทรสาครระยะทางยาว 70 กิโลเมตร พื้นที่ตอนบนของจังหวัดในเขตอำเภอบ้านแพ้วและอำเภอกระทุ่มแบนมีความอุดมสมบูรณ์ของดิน และมีโครงข่ายแม่น้ำลำคลองเชื่อมโยงถึงกันกระจายอยู่ทั่วพื้นที่กว่า 170 สายทั้งที่เป็น คลองธรรมชาติ และคลองที่ขุดขึ้น เพื่อนำน้ำจืดมาใช้ในการเพาะปลูก และการชลประทาน ช่วยในการระบายน้ำและใช้ในการคมนาคมขนส่ง สภาพพื้นที่จึงเหมาะที่จะทำ

การเพาะปลูกพืช นานาชนิด และบางส่วนเป็นย่านธุรกิจอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย พื้นที่ตอนล่างของจังหวัดในเขต อำเภอเมืองสมุทรสาคร อยู่ติดชายฝั่งทะเลยาว 41.8 กิโลเมตร เหมาะแก่การทำนาเกลือ การทำประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

2.1.4 ลักษณะดิน

ลักษณะดินในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มดินเค็มชายฝั่งทะเล มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่จังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ตอนล่างของจังหวัด ที่ติดกับอ่าวไทยบริเวณน้ำทะเลท่วมถึงเป็นดินเลนเหนียวและเค็มจัด เหมาะแก่การเลี้ยงปลาในกระชังบางส่วนทำสวนมะพร้าว ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มดินนา พื้นที่ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 50 ของพื้นที่จังหวัดอยู่บริเวณตอนบนของจังหวัดน้ำทะเลท่วมไม่ถึงและเป็นพื้นที่ดอน ดินเป็นดินเหนียวที่มีดินร่วนปน ได้แก่ พื้นที่ในเขตของอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกะทู้แบน และบางส่วนของอำเภอเมืองสมุทรสาครเหมาะสมที่จะทำการเกษตรกรรม ปลูกพืชผัก ปลูกไม้ผล และไม้ดอก สภาพดินของจังหวัดสมุทรสาคร

2.1.5 ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอบ้านแพ้วมีฤดูกาลทั้งหมด 3 ฤดูกาล คือ ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีลมเย็นและแห้งจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ทำให้มีอากาศเย็นทั่วไป โดยมีอากาศหนาวจัดใน ระหว่างเดือนธันวาคมและมกราคม ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุมจะมีลมจากทิศใต้และตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุมทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นฤดูมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้จะมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมที่พัดจากมหาสมุทรอินเดียนำฝนและความชุ่มชื้นเข้ามายังประเทศไทย จึงทำให้มีฝนชุกทั่วไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน

2.2 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.2.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอบ้านแพ้ว ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตร มีพื้นที่การเกษตร 48,895.26 ไร่ (ร้อยละ 31.93 ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานทั้งหมด

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอบ้านแพ้ว ปี 2566

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							รวม
		ข้าวนาปี	อ้อย โรงงาน	มัน สำปะหลัง	ยาง พารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืช อื่นๆ	
บ้านแพ้ว	12,756.25	49.75	0	0	0	2,765	20	12.75	2847.50
หลักสาม	20,368.75	91.25	0	0	0	1,000	0	28.50	1119.75
ยกกระบัตร	22,970.04	0	0	0	0	598	0	28	626
โรงเข้	24,141.7	15	0	0	0	690	27	2	734
หนองสองห้อง	15,227.81	0	0	0	0	2,487	0	0	2487
หนองบัว	16,141.7	20	0	0	0	2,235	5	30	2290
หลักสอง	9,128.125	0	0	0	0	1,740	5	50	1795
เจ็ดริ้ว	7,500	0	0	0	0	2,738	10	128	2876
คลองตัน	9,087.5	319	0	0	0	1,254	7	83	1663
อัมแพง	14,068.75	235	0	0	0	514	12	8.75	769.75
สวนส้ม	12,193.75	624.25	0	0	0	1,054	8.25	5	1691.50
เกษตรพัฒนา	11,500	135	0	0	0	2,387	0	64	2586
พื้นที่รวม	175,084.375	1489.25	0	0	0	19,462	94.25	440	21,595.5

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว (2566)

2.2.2 รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรอำเภอบ้านแพ้ว มีรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก และมีรายรับเสริมจากการประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น รับจ้างทั่วไป ประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น ส่วนรายจ่ายของเกษตรกรอำเภอบ้านแพ้ว เช่น ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ค่าเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกพืช ค่าแรงงาน เป็นต้น

2.2.3 ข้อมูลแหล่งแปรรูป ตลาดกระจายสินค้า และข้อมูลสำคัญระดับจังหวัด

ตารางที่ 2.2 แสดงแหล่งแปรรูปตลาดกระจายสินค้าเกษตรด้านพืช

ชื่อสินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า			
			ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
	แห่ง	ชื่อ	แห่ง	ชื่อ	แห่ง	ชื่อ
มะพร้าว	7	1. บจก. มะพร้าวน้ำหอมไทย	4	1. ลังมะพร้าว	4	1. ตลาดไท
		2. บจก. น้ำมันมะพร้าวไทย		2. ตลาดทะเลไทย		2. ตลาดสี่มุมเมือง
		3. บจก. ประเสริฐผลไม้ไทย		3. ตลาดมหาชัย		3. ตลาดศรีเมือง
		4. บจก. ทropicคอลลฟู้ดอินดัสตรีส์		4. ตลาดมหาชัยเมืองใหม่		4. ตลาดปฐมมงคล
		5. บจก. วังตาล				
		6. บจก. ยูนิคัฟู้ด				
		7. บจก. เค เฟรส จำกัด				

ที่มา: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร (2566)

2.2.4 สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า : มะพร้าวน้ำหอม

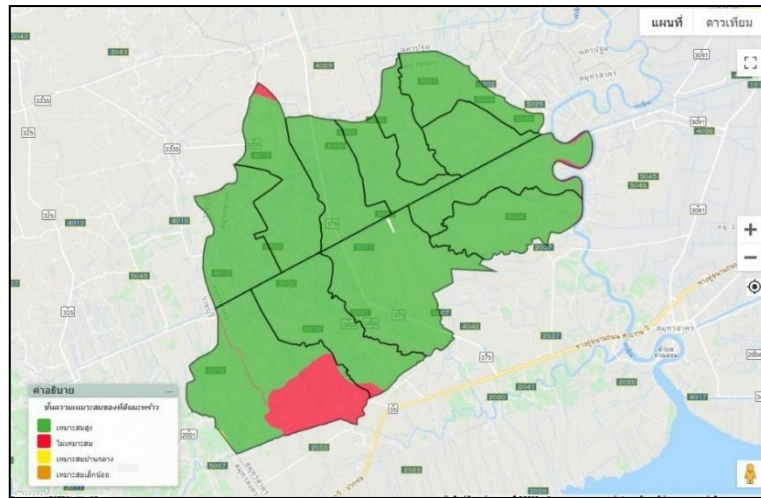
1) เขตความเหมาะสม

อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ปี พ.ศ. 2561 มีพื้นที่จำนวน 172,499.48 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง (S1) 161,526.84 ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) 62.45 ไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) 10,910.23 ไร่ สำหรับพื้นที่ชั้นเหมาะสมและการที่ดินมะพร้าว ปี พ.ศ. 2561 รวม 161,589.07 ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่ปลูกเหมาะสมสูง (ปลูก) 36,6029.85 ไร่ คงเหลือ 121,897.07 ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (ปลูก) 33.75 ไร่ คงเหลือ 28.70 ไร่ นอกจากนี้ พื้นที่เพาะปลูกมะพร้าวตามชั้นความเหมาะสม รวม 39,683.09 ไร่ แบ่งเป็น เหมาะสมสูง 39,629.85 ไร่ เหมาะสมปานกลาง 28.70 ไร่ และไม่เหมาะสม 24.54 ไร่

ตารางที่ 2.3 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอ	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านแพ้ว	161,526.84	62.45	-	10,910.23	172,499.52

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

ภาพที่ 2.2 แสดงเขตความเหมาะสม สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

2) ปริมาณผลผลิต

ปี พ.ศ. 2566 อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอม 40,145 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 39,812 ไร่ เกษตรกร 4,763ครัวเรือน ปริมาณผลผลิต 179,154 ตัน โดยพื้นที่เก็บเกี่ยวสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ตำบลหลักสาม 6,070 ไร่ เกษตรกร 999 ครัวเรือน รองลงมา คือ ตำบลยกกระบัตร์ 5,120 ไร่ เกษตรกร 991 ครัวเรือน และตำบลโรงเข้ 4,900 ไร่ เกษตรกร 501 ครัวเรือน ตามลำดับ (ตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.4 แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ปี พ.ศ. 2566

ตำบล	เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ ไร่ (ตัน)
บ้านแพ้ว	307	4,588	4,570	20,565	4.50
หลักสาม	999	6,089	6,070	27,315	4.50
ยกกระบัตร์	991	5,158	5,120	23,040	4.50
โรงเข้	501	4,914	4,900	22,050	4.50
หนองสองห้อง	223	2,227	2,220	9,990	4.50

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ตำบล	เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ ไร่ (ตัน)
หนองบัว	258	4,426	4,400	19,800	4.50
หลักสอง	193	2,290	2,275	10,237	4.50
เจ็ดริ้ว	135	839	752	3,384	4.50
คลองตัน	245	1,936	1,920	8,640	4.50
อำแพง	386	3,093	3,050	13,725	4.50
สวนส้ม	258	2,556	2,540	11,430	4.50
เกษตรพัฒนา	267	2,029	1,995	8,977	4.50
รวม	4,763	40,145	39,812		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว, พ.ศ. 2566

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

การใช้พันธุ์ดี : มะพร้าวน้ำหอมกันจิบ

การเตรียมดิน : ยกร่องและขุดหลุมปลูก

การปลูก : 1 ไร่ ประมาณ 40 ต้น

ระบบการให้น้ำ : ใช้เรื่อรดน้ำ

การดูแลรักษา : หมั่นตรวจสอบแปลง สำนวโรโรคและแมลงอยู่เสมอ

การใส่ปุ๋ย : ใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี

การเก็บเกี่ยว : จ้างคนเก็บเกี่ยว

การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว : ดูแลรักษารดน้ำใส่ปุ๋ย

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช : การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธี

ผสมผสาน

4) ปฏิทินการเพาะปลูกมะพร้าวของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด

สมุทรสาคร (ดังตารางที่ 2.5)

ตารางที่ 2.5 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะพร้าวของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

มะพร้าวน้ำหอม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปลูก/ปลูกซ่อม/ เตรียมต้น					←→							
ให้ปุ๋ย	←→				←→					←→		
ให้น้ำ	←→				←→					←→		
ทำความสะอาด คอกมะพร้าว							←→					
ดูแลรักษา	←→				←→					←→		
เก็บเกี่ยว	←→				←→					←→		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว (2565)

5) *ต้นทุนการผลิตมะพร้าว* ของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีต้นทุนการผลิตประมาณ 21,500 บาท/ไร่/ปี (ตารางที่ 2.6)

ตารางที่ 2.6 แสดงต้นทุนการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ปี พ.ศ. 2566

รายการ	บาท/ไร่/ปี
1. ค่าพันธุ์	1,800
2. ค่าปุ๋ย (อินทรีย์และเคมี)	10,000
3. ฮอร์โมน	500
4. สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	2,000
5. ค่าทำความสะอาดแปลง	5,200
6. ค่าเช่าที่	2,000
รวม	21,500

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว, พ.ศ. 2566

6) *สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด*

สถานการณ์การตลาดของมะพร้าวน้ำหอม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีการจำหน่ายมะพร้าวน้ำหอมในรูปแบบผลสดผ่านช่องทางของล้งมะพร้าวน้ำหอมหรือโรงงานแปรรูปมะพร้าวน้ำหอมในพื้นที่ โดยในปี พ.ศ. 2564 จำหน่ายภายในจังหวัดร้อยละ 10 ซึ่งมีปริมาณ 18,551.37 ตัน และตลาดต่างจังหวัด ร้อยละ 90 ซึ่งมีปริมาณผลผลิต 166,962.33 ตัน

นอกจากนี้ เกษตรกรยังมีการรวมกลุ่มกันแปรรูปผลผลิตจากมะพร้าว เช่น น้ำมะพร้าวบรรจุขวด มะพร้าวถอดเปลือก น้ำมะพร้าวผง เป็นต้น เพื่อจำหน่ายขายในตลาดชุมชน ตลาดเกษตรกร ตลาดซูเปอร์มาเก็ต ตลาดโมเดิร์นเทรด พ่อค้าคนกลาง และอื่น ๆ

3. แนวคิดการจัดการห่วงโซ่อุปทาน

แนวคิดการจัดการห่วงโซ่อุปทาน มีประเด็นที่ต้องกล่าวถึง ได้แก่ ความหมายของห่วงโซ่อุปทาน และความหมายของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ดังนี้

3.1 ความหมายห่วงโซ่อุปทาน

กฤษณ์ ชาคrittส ณ วัฒนประเสริฐ (2558) ได้ให้ความหมายของ ห่วงโซ่อุปทาน หมายถึง การเอื้ออำนวยกระบวนการธุรกิจในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคู่ค้าและลูกค้าตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำที่เป็นผู้บริโภคคนสุดท้าย

วิทยา สุทธิพิตร (2557, น. 24) ห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) คือ กลุ่มผู้สร้างคุณค่า (value creators) ที่ดำเนินการสร้างคุณค่าใดๆ โดยสมาชิกในกลุ่มแต่ละรายจะแบ่งหน้าที่งานกันทำตามความสามารถหรือความเก่งของตนที่เหมาะสมในโซ่คุณค่า กลุ่มผู้สร้างคุณค่าเหล่านี้จะดำเนินการตัดสินใจวางแผน ผลิตสินค้าหรือบริการและส่งมอบให้กับลูกค้าผู้เป็นผู้สร้างคุณค่าในลำดับต่อไป จนกระทั่งส่งมอบให้กับลูกค้าคนสุดท้าย องค์ประกอบทั้งหมดที่ผ่านผู้ร่วมสร้างคุณค่าเหล่านี้ก็คือ กระบวนการห่วงโซ่อุปทาน (supply chain process) โดยมีการไหล (flow) ที่เป็นองค์ประกอบของห่วงโซ่อุปทาน 4 ส่วนที่สัมพันธ์กัน คือ 1) การไหลทางกายภาพของสินค้า/บริการ (flow of values) ที่ส่งมอบให้กับลูกค้า 2) การไหลของสารสนเทศ (flow of information) ที่ส่งป้อนกลับไปสู่ผู้สร้างคุณค่ารายอื่นในห่วงโซ่อุปทานถึงความต้องการเพื่อให้เกิดการสร้างคุณค่า 3) การไหลของการตัดสินใจวางแผนร่วมกัน (flow of decision) ระหว่างผู้สร้างคุณค่า และ 4) การไหลของเงิน (flow of money) ที่ป้อนกลับให้กับผู้สร้างคุณค่าทุกรายที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน หมุนเวียนเกิดเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

Supply Chain คืออะไร

ภาพที่ 2.3 กระบวนการ Supply chain

ที่มา : Pajaree Kanmaneeert (2566)

โดยสรุปโซ่อุปทาน คือ เครือข่ายของผู้สร้างคุณค่าที่ร่วมกันวางแผนผลิต และส่งมอบสินค้า/บริการให้ถึงลูกค้าคนสุดท้าย โดยแต่ละฝ่ายมีบทบาท 4 ส่วน ได้แก่ การไหลของสินค้า/บริการ (Flow of Values), สารสนเทศ (Flow of Information), การตัดสินใจ (Flow of Decisions) และเงิน (Flow of Money) ที่เชื่อมโยงกันเพื่อสร้างคุณค่าและหมุนเวียนเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 องค์ประกอบของโซ่อุปทาน

นพปฎล สุวรรณทรัพย์ (2558) กล่าวว่า SCOR model คือ แบบจำลองที่ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานโซ่อุปทาน ซึ่ง SCOR Model ถูกพัฒนาโดย Supply chain council (SCC) ในปี 1996 SCOR model เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมในโซ่อุปทาน โดยแบ่ง กิจกรรมที่พิจารณาออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดหาวัตถุดิบ (Source) การผลิต (Make) การจัดส่ง (Delivery) และ การส่งคืน (Return) โดยการประเมินกิจกรรมดังกล่าว เป็นการประเมินในภาพรวมทั้งโซ่อุปทาน เพื่อหาจุดแข็งจุดอ่อนในแต่ละกิจกรรม ปัจจุบันหลายหน่วยงานได้นำแบบจำลอง ดังกล่าวไปใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพของกิจกรรมในโซ่อุปทาน

สำนักโลจิสติกส์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (2558) ได้นำเสนอข้อมูล กิจกรรมในโซ่อุปทานประกอบไปด้วย 4 ส่วนหลัก ดังนี้

1) *การจัดการ (Procurement)* เป็นการจัดหาวัตถุดิบ หรือ วัสดุที่ป้อนเข้าไปยังจุดต่าง ๆ ในสายของโซ่อุปทาน จากตัวอย่างข้างต้นนั้น หากโรงงานได้มะพร้าว น้ำหอมที่มีคุณภาพต่ำถึงแม้ว่าจะมีเครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย ก็จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพ และต้นทุน ฉะนั้นการจัดหา ก็ถือเป็นกิจกรรม หนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพ และต้นทุนของการผลิต

2) *การขนส่ง (Transportation)* เป็นกิจกรรมที่เพิ่มคุณค่าของสินค้าในแง่ของการย้ายสถานที่ หากน้ำมันปาล์มประกอบอาหารถูกขายอยู่ที่หน้าโรงงานผลิตอาจจะไม่มีลูกค้ามา

ซื้อสินค้า เลยก็ได้ อีกประการหนึ่งก็คือ หากการขนส่งไม่ดี สินค้าอาจจะได้รับความเสียหายระหว่างทาง จะเห็นว่าการขนส่งก็มีผลต่อต้นทุนโดยตรง

3) *การจัดเก็บ (Warehousing)* เป็นกิจกรรมที่มีได้เพิ่มคุณค่าให้กับตัวสินค้าเลย แต่ก็เป็นกิจกรรมที่ต้องมีเพื่อรองรับกับความต้องการของลูกค้าที่ไม่คงที่ รวมทั้งประโยชน์ในด้านของการประหยัดเมื่อมีการผลิตของจำนวนมากในแต่ละครั้ง หรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีปริมาณวัตถุดิบที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับฤดูกาล และสภาพลม ฟ้า อากาศ

4) *การกระจายสินค้า (Distribution)* เป็นกิจกรรมช่วยกระจายสินค้าจากจุดจัดเก็บสินค้าแล้วส่งไปยังร้านค้าปลีก และลูกค้า

3.3 ความหมายการจัดการโซ่อุปทาน

วิทยา สุฤทธดำรง (2557, น. 25) การจัดการโซ่อุปทาน (supply chain management) หมายถึง การวางแผน การดำเนินงาน การควบคุมและการปรับปรุง โดยการทำงานร่วมกัน(collaboration) ระหว่างกลุ่มผู้สร้างคุณค่าในโซ่อุปทาน เพื่อให้การดำเนินการในโซ่อุปทานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กล่าวคือ เมื่อมีการแบ่งหน้าที่งานกันทำตามความสามารถจนเกิดเป็นโซ่อุปทานแล้ว กลุ่มผู้สร้างคุณค่าต้องวางแผนร่วมกันจนเกิดเป็นข้อตกลงหรือแผนงานร่วมกันเพื่อนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกันเป็นกิจกรรมโลจิสติกส์และกิจกรรมการผลิตในแต่ละกระบวนการ โดยมีการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุม และการปรับปรุงให้เกิดการสร้างคุณค่าให้มีผลลัพธ์ที่ดีกว่าเร็วกว่า และถูกกว่า เพื่อตอบสนองและสร้างสมดุลกับความต้องการของลูกค้า

ละอองดาว สุริยะฉาย (2558) อังอิงใน สุมาลี ผลรัตน์ไพบูลย์ (2562, น.24) กล่าวว่า ในห่วงโซ่อุปทานด้าน การเกษตร การดูแลรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์จากฟาร์มถึงผู้บริโภคต้องทำอย่างดีเพื่อให้ได้ราคาที่ดีและเป็นธุรกิจที่ยั่งยืน นั้นหมายความว่า การขนส่งและโลจิสติกส์ผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่การเก็บเกี่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของห่วงโซ่ผลิตภัณฑ์อินทรีย์มีข้อกำหนดเพิ่มเติมในการปฏิบัติการขนส่ง , การเก็บรักษาและการบรรจุหีบห่อต้องทำภายใต้เงื่อนไขการรับรองและแยกออกจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่อินทรีย์ ดังนั้นเมื่อผลิตภัณฑ์ถูกส่งออกจากฟาร์มอินทรีย์การขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติต้องทำตามเกณฑ์ที่กำหนด และยิ่งกว่านั้นเมื่อไม่นานมานี้ การตามสอบก็เป็นข้อกำหนดเพิ่มเติม ตามความต้องการของผู้ผลิต ผู้แปรรูป และผู้จำหน่าย สำหรับผลิตภัณฑ์อินทรีย์ที่วางจำหน่ายในตลาดเหล่านี้ ปกติเกษตรกรรายเดี่ยว ๆ ไม่มีทรัพยากรเพียงพอที่จะลงทุนในเรื่อง การขนส่ง การเก็บรักษา และอุปกรณ์การแปรรูป ที่จะทำให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์มีคุณภาพดีพอสำหรับตลาด ดังนั้นแนวโน้มจึงเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเกษตรกรที่สามารถตั้งศูนย์รวบรวมหรือคัดบรรจุสำหรับการขนส่งผลิตภัณฑ์ไปยังผู้แปรรูป ผู้ส่งออก หรือส่งตรงไปยังผู้บริโภค

สรุป การจัดการห่วงโซ่อุปทาน คือ การวางแผน ดำเนินงาน ควบคุม และปรับปรุง ร่วมกัน เพื่อให้กระบวนการมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการลูกค้าได้ดีกว่า เร็วกว่า และคุ้มค่า

3.4 การจัดการห่วงโซ่อุปทานของสินค้าเกษตร

สภาพการแข่งขันในศตวรรษใหม่การจัดการโลจิสติกส์และการจัดการห่วงโซ่อุปทานได้ เข้ามามีบทบาทสนับสนุนการดำเนินงานกลยุทธ์ของธุรกิจเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดและการสร้างผล กำไรให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการผลักดันให้ธุรกิจเกิดการปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลง ของสภาพแวดล้อมภายนอกแล้ว ยังต้องปรับให้เข้ากับความผันผวนในอุปสงค์ของลูกค้า รวมถึงต้อง ปรับปรุงการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถเพิ่มคุณค่าและควบคุมการไหลของทรัพยากรกับ สารสนเทศตั้งแต่การวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบการบริหารสินค้าคงคลังและคลังสินค้าการขนถ่าย การจัดเก็บเคลื่อนย้าย การดำเนินงานการผลิตการบรรจุหีบห่อ การกระจายสินค้าไปยังคนกลาง สูดท้ายการดำเนินการส่งมอบให้กับลูกค้าโดยที่ธุรกิจเกิดความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาว อย่างไรก็ตามการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ไม่ใช่ประกอบด้วยผู้ผลิตและผู้ซื้อเท่านั้นแต่ในระบบธุรกิจยังประกอบ ไปด้วยคนกลาง เช่น ผู้จัดส่งวัตถุดิบให้กับผู้ผลิตและลูกค้าพ่อค้าปลีก พ่อค้าส่ง เป็นต้น ดังนั้น การนำ เทคโนโลยีการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ไม่ว่าจะเป็นเฟสบุ๊ค ทวิตเตอร์ อินเทอร์เน็ต หรือโซเชียลเน็ตเวิร์คมาใช้ในการจัดการห่วงโซ่อุปทานจะช่วยให้การไหลของข้อมูลใน เครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมถึงก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่ายในห่วงโซ่อุปทานอีกด้วย (สิทธิชัย ผึ้งทอง, 2556, น. 1)

สรุปได้ว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทานแบ่งออกเป็น 5 กิจกรรมหลัก ได้แก่ การวางแผน การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่ง และการส่งคืน และมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูล มากำหนดประเด็นศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่ อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย กิจกรรมตั้งแต่ต้นน้ำ จนถึงปลายน้ำ ของเกษตรกร

4. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร มีหลักการที่สำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนา ความรู้ โดยมีรายละเอียด ในส่วนของความหมาย กระบวนการ ความสำคัญและวิธีการส่งเสริม ดังนี้

4.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

จินดา ขลิบทอง (2560) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตร เป็นการบริการให้ความรู้ เทคโนโลยีการเกษตรไปสู่เกษตรกรเป้าหมายเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรโดยมี กระบวนการและวิธีการส่งเสริมการเกษตรซึ่งเกี่ยวข้องกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เนื้อหา วิชาการองค์ความรู้ในการถ่ายทอด และช่องทาง/สื่อในการถ่ายทอด และเกษตรกรซึ่งเป็นบุคคล เป้าหมายในงานส่งเสริมการเกษตร ซึ่งงานส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีการวิจัยเพื่อพัฒนางาน ส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.2 กระบวนการของการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2560) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการพัฒนารายได้ เศรษฐกิจ ทำให้ชีวิตครอบครัวเกษตรกรอยู่พอดีกินพอดี และมีความสุขอันเป็นผลต่อการพัฒนาชุมชน ชนบท ให้มีความมั่นคงและมั่งคั่ง โดยมีกระบวนการ คือ

1) *กระบวนการทางศึกษา* คือ การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตแก่ เกษตรกร โดยเกษตรกรต้องได้รับความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำแนวทางหรือเทคโนโลยีไป ปฏิบัติได้จริง การศึกษาและการฝึกอบรมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร ช่วยให้ เกษตรกรสามารถตัดสินใจและปรับตัวตามสภาพการผลิตและตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) *กระบวนการต่อเนื่องไม่สิ้นสุดและยั่งยืนได้* คือ การส่งเสริมการเกษตรไม่ได้ สิ้นสุดเพียงแต่การให้ความรู้ในช่วงเวลาหนึ่ง แต่จะต้องมีการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจะต้องมีความสามารถในการปรับใช้เทคโนโลยีหรือแนวทางการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพ ภูมิศาสตร์และสถานการณ์การผลิตในปัจจุบัน ซึ่งช่วยให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาเกษตรกรรม

3) *กระบวนการประชาธิปไตยหรือการมีส่วนร่วม* คือ การมีส่วนร่วมของเกษตรกร ในการพัฒนาการเกษตรเป็นสิ่งสำคัญ เกษตรกรจะต้องร่วมมือกันในลักษณะที่เป็นอิสระและเปิดกว้าง โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน รวมถึงการผสมผสานเทคโนโลยีที่ทันสมัย กับภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของเกษตรกรทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เกิด จากการปฏิบัติจริง

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ และสุรพล เศรษฐบุตร (2553, น. 3-15) กล่าวว่า การส่งเสริม การเกษตรมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของไทย และมีความสำคัญในมิติการพัฒนาการเกษตร ของประเทศไทย ดังนี้

1) *การส่งเสริมการเกษตร มีความสำคัญต่อเกษตรกรในการพัฒนาขีดความสามารถ ในการผลิตของเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด* ทั้งนี้ โดยการนำเอาวิทยาการและเทคโนโลยีที่

เหมาะสมมาถ่ายทอด แนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติซึ่งย่อมจะเกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น

2) การส่งเสริมการเกษตร มีความสำคัญต่อประเทศชาติในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และในมิติการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย โดยเฉพาะในด้านการแก้ไขปัญหาหรือจัดความยากจน และความอดอยากหิวโหยของประชากร โดยให้ผลผลิตการเกษตรพอเพียงต่อความต้องการ ภายใต้ข้อจำกัดทั้งในด้านพื้นที่ทำการเกษตรที่ลดลง การลงทุนสูงขึ้น ปัญหาโรงงานเกษตร และราคาผลผลิตที่ไม่เป็นธรรม การส่งเสริมการเกษตรที่มีประสิทธิภาพจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การเกษตรของประเทศพัฒนาขึ้น ของนักส่งเสริมและเกษตรกรนั้น เป็นหัวใจสำคัญของการส่งเสริมการผลิตแก่ เกษตรกร เกษตรกรจะสามารถเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติได้ หากได้มีโอกาสร่วมการกำหนดแนวทางแผนงาน และปฏิบัติได้ เพราะทำให้เกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ มีความรับผิดชอบต่อการผลิตนั้น ๆ ด้วย ปัจจุบันการ ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร จึงเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเป็นประเด็นสำคัญ

4.3 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2540, น. 35 - 57) อธิบายความหมายของวิธีการส่งเสริมการเกษตร (Extension teaching methods) หมายถึง วิธีการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมติดต่อบุคคลเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสอน ให้ความรู้ แจ่มข่าวสารและแนะนำจิตใจให้ปฏิบัติหรือรับฟังข้อคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งแบ่งได้ 3 กลุ่ม

4.3.1 การส่งเสริมรายบุคคล (Individual methods) เป็นการถ่ายทอดความรู้หรือการสื่อสารตัวต่อตัวระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับบุคคลเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นเกษตรกร แม่บ้าน เยาวชน หรือบุคคลอื่น มีวิธีการสำคัญดังนี้

1) การเยี่ยมเยียนบ้านและไร่นา (Farm visits) โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเดินทางไปพบปะเยี่ยมบุคคลเป้าหมาย เพื่อสร้างความคุ้นเคย สังเกตปัญหา ตอบปัญหาและให้ความรู้ทางการเกษตร ติดตาม แนะนำให้ปฏิบัติ ให้ความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขถ้ามีปัญหา

2) มาพบ ณ สำนักงาน (Office calls) เพื่อความสะดวกในการให้บริการความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น งานส่งเสริมจึงมีการจัดสำนักงานส่งเสริมการเกษตรในระดับต่าง ๆ จังหวัด อำเภอ เพื่อให้ผู้ที่สนใจมีโอกาสไปพบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

3) ติดต่อกับจดหมาย (Letters) แต่วิธีการนี้อาจจะช้าเนื่องจากต้องผ่านขั้นตอนการจัดส่ง

4) ติดต่อกับโทรศัพท์ (Telephone calls) เป็นวิธีการที่สะดวกและรวดเร็ว

4.3.2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group methods) เป็นการถ่ายทอดความรู้หรือการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับกลุ่มบุคคลเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มบุคคล เนื่องจากการส่งเสริมรายบุคคลสิ้นเปลืองเวลาและแรงงาน อีกทั้งเข้าถึงเป้าหมายได้จำนวนจำกัด ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการส่งเสริมแบบกลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้

1) **การประชุม (Meeting)** เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมปฏิบัติเพื่อแนะแนวทางในการประกอบอาชีพ และเพื่อรับทราบปัญหาของบุคคลเป้าหมาย เพื่อจะหาแนวทางในการแก้ปัญหาและติดตามผล ส่วนใหญ่จะจัดขึ้นเฉพาะกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการประชุมอาจจะใช้การบรรยาย (Lecture) การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประชุมนั้นๆ

2) **การฝึกอบรม (Training)** เป็นวิธีการส่งเสริมที่มีการใช้กันมากที่สุดในแต่ละปีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร ได้ใช้งบประมาณบุคลากร และเวลาเป็นจำนวนมากไปกับการจัดฝึกอบรม การฝึกอบรมจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อมีการเตรียมการ ที่ดี มีการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมที่เหมาะสม ประเมินผลหลังจากการจัดฝึกอบรม

3) **การสาธิต (Demonstration)** เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้เพื่อถ่ายทอดความรู้โดยการแสดงให้เห็นแก่กลุ่มบุคคลได้ชมพร้อมกับบรรยายประกอบ ทำให้บุคคลเป้าหมายได้เข้าใจเรื่องที่จะส่งเสริม ตลอดจนทราบขั้นตอนต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นความคิดเห็นด้วย การบรรยาย

4) **การจัดทัศนศึกษา (Field Trip)** เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจัดบุคคลเป้าหมาย อาจจะเป็นกลุ่มอาชีพ ไปดูกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่มีอยู่จริง ที่อยู่ต่างสถานที่ เพื่อให้บุคคลเป้าหมายได้เกิดความรู้ นำมาประยุกต์ใช้ในไร่นาของตนเอง เช่น การนำ เกษตรกรแกนนำ ผู้ปลูกข้าว ตำบลศรีถ้อย อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา ไปดูงานการใช้ปุ๋ยชีวภาพในไร่นาของเกษตรกรตัวอย่างที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ข้อดีของการส่งเสริมวิธีนี้คือ บุคคลเป้าหมายสามารถเห็นในสภาพความเป็นจริงซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญ ในการที่ทำให้เกิดการยอมรับนำไปปฏิบัติ ส่วนข้อเสียคือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาก

5) **การอภิปรายคณะ (Panel Discussion)** เป็นกิจกรรมการอภิปรายที่มีผู้เชี่ยวชาญจำนวนหนึ่ง อาจจะเป็น 3 - 5 คน โดยให้แต่ละคนมานำเสนอข้อมูลและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน เพื่อให้ได้มุมมองของเรื่องนั้น ๆ แตกต่างกันไป ผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมอภิปรายจึงควรมาจากหลายวิชาชีพ ผู้ร่วมรับฟังก็จะได้ทราบทรรศนะที่ค่อนข้างลึกซึ้งต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งจากผู้ร่วมอภิปราย นอกจากนั้น ผู้ร่วมฟังยังมีโอกาสซักถามปัญหาเพื่อให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม การอภิปรายจะดำเนินไปด้วยความราบรื่นก็ต่อเมื่อมีผู้นำการอภิปราย(Moderator) ที่ดี ซึ่ง

ผู้นำการอภิปรายนี้จะทำหน้าที่แนะนำผู้ร่วมอภิปราย สรุปการอภิปราย ควบคุมการอภิปราย และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมรับฟัง ได้ซักถาม

6) *การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบไม่เป็นทางการ (Informal Discussion)* เป็นวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มที่มีการใช้กันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างเพื่อนบ้าน ผู้นำกลุ่มและสมาชิก นักส่งเสริมและเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย สามารถนัดหมายและดำเนินการได้ง่าย อย่างไรก็ตามควรมีประเด็นสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ที่ชัดเจน และเป็นปัญหาาร่วมกันของคนเข้าร่วมประชุม มีการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและที่ประชุมควรหาข้อสรุปร่วมกันจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแต่ละครั้ง

7) *การจัดงานวันเกษตรกร (Field Days)* การจัดงานวันเกษตรกร โดยปกติอาจจัดในบริเวณไร่นาของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ที่สถานีทดลองเกษตร หรือบริเวณศูนย์ทำการของทางราชการในท้องถิ่น โดยหวังจะเผยแพร่ผลแห่งความสำเร็จไปยังบุคคลอื่น การจัดงานวันเกษตรกรขึ้น ก็เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการสาธิต เพื่อตรวจสอบดูผลความก้าวหน้า หรือเพื่อให้ประชาชนสังเกตการสาธิตผล (Result Demonstration) สำหรับกลุ่มเป้าหมายไม่ใหญ่โตนัก ทั้งนี้เพื่อให้มีเวลาสำหรับการอภิปราย ซักถาม และชมกิจการด้านเกษตรของฟาร์ม หรือสถานีทดลองโดยทั่วถึง

4.3.3 วิธีการส่งเสริมมวลชน (Mass Methods) วิธีการส่งเสริมแบบนี้ เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่บุคคลเป้าหมายได้ครั้งละมากๆ โดยไม่จำกัดจำนวนและไม่จำเพาะเจาะจงว่าเป็นบุคคลใดสามารถแยกวิธีการส่งเสริมมวลชนโดยผ่านสื่อต่างๆ ได้ดังนี้

1) *สิ่งพิมพ์ (Publications)* ซึ่งสามารถแยกออกเป็น

- หนังสือพิมพ์ (Newspaper), บทความในหนังสือพิมพ์
- แผ่นปลิวหรือใบปลิว (Leaflets)
- เอกสารเผยแพร่แบบเล่ม (Pamphlets), โบรชัวร์ (Brochure)
- หนังสือเวียน จดหมายเวียน (Circular Letters)
- หนังสือพิมพ์ติดผนัง (Wall Newspapers)

2) *นิทรรศการ (Exhibits)* นิทรรศการ หมายถึง การจัดแสดงสิ่งของ

อาจจะเป็นของจริง ของจำลอง เช่นวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สัตว์ พืช ฯลฯ หรือแสดงแนวความคิดความเห็น มีความมุ่งหมายที่จะสร้างความสนใจ ให้ความรู้ ความเข้าใจ อาจเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานหรือโฆษณาขายสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง

3) *วิทยุกระจายเสียง (Radio Programs)* วิทยุกระจายเสียงทำหน้าที่
 คือเป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารและเป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจให้เกิดความเปลี่ยนแปลง การจัดทำ
 รายการวิทยุกระจายเสียงที่นิยมกัน ได้แก่ จัดทำข่าวที่ให้ความรู้ทางด้านเกษตร ในปัจจุบันมักจัดทำ
 รายการให้ความรู้ทางด้านเกษตรกับเปิดเพลงลูกทุ่ง ซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูงจากบุคคล
 เป้าหมาย ข้อเสียของการใช้วิทยุกระจายเสียงคือ ผู้ฟัง ไม่สามารถซักถามปัญหาได้ในขณะนั้น
 ข้อควรระวังในการใช้สื่อประเภทนี้คือ หากมีการสัมภาษณ์สดและถ่ายทอดความรู้ ผู้ที่ทำหน้าที่
 ถ่ายทอดความรู้ต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง เพราะหากให้ความรู้ที่ไม่ถูกต้องแก่บุคคลเป้าหมาย อาจทำให้
 บุคคลเป้าหมายจดจำสิ่งที่ไม่ดี ๆ ไปปฏิบัติได้ จะทำให้เกิดผลเสียหายในการส่งเสริมการเกษตรเป็น
 อย่างมาก

4) *รายการโทรทัศน์ (Television Programs)* การจัดทำรายการ
 โทรทัศน์ คล้ายกับวิทยุกระจายเสียง เพียงแต่เพิ่มส่วนรับรู้ในการมองเห็นเข้าไปด้วย ทำให้เกิดความเข้าใจ
 มากขึ้น

5) *ภาพยนตร์ (Films)* มีใช้กันแพร่หลายในอดีต ส่วนปัจจุบันมักนิยมใช้
 เทปโทรทัศน์หรือวีดีทัศน์ (Video Tape) เนื่องจากการผลิตภาพยนตร์ต้องใช้ต้นทุนสูง

6) *การประกวด (Contest)* การประกวดหรือการแข่งขันในด้านใด
 ด้านหนึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจและความตื่นตัวให้กับผู้ร่วมงานตลอดทั้งผู้ชมด้วย ส่วน
 ใหญ่จะเกิดขึ้นในการจัดนิทรรศการ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การประกวดพืช ประประกวดสัตว์
 หรือการประกวดแข่งขันอื่นๆ เป็นวิธีการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน

7) *การรณรงค์ (Campaigns)* การรณรงค์ เป็นการประสานการใช้
 วิธีการส่งเสริมหลายๆ อย่างรวมกันตามแผนและกำหนดที่วางไว้ มีความมุ่งหมายที่จะดึงความสนใจ
 ของเกษตรกรหรือประชาชนมายังปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะที่กระทบคนหมู่มาก และวิธีที่จะ
 แก้ปัญหาโดยปกติจะมีการวางแผนการรณรงค์และการสั่งการจากระดับชาติ ระดับภาค หรือจังหวัด

สรุปได้ว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การส่งเสริม
 รายบุคคล คือ การสื่อสารตัวต่อตัวระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร 2) การส่งเสริมแบบกลุ่ม คือการ
 สื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่และกลุ่มเป้าหมาย 3) การส่งเสริมแบบมวลชน คือ การเผยแพร่ข่าวสารไปยัง
 บุคคลเป้าหมายได้ครั้งละมากๆ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่าง ๆ มากำหนดประเด็นศึกษาแนว
 ทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว
 จังหวัดสมุทรสาคร

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ มีหลักการเบื้องต้นที่อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ โดยมีรายละเอียด ในส่วนของความหมาย ความสำคัญ และความต้องการของของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation) ดังนี้

5.1 ความหมายของความต้องการ

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า ต้องการได้ว่าอยากได้ ใครได้และประสงค์ ซึ่งความต้องการของมนุษย์มีอิทธิพลก่อให้เกิดแรงผลักดันทั้งภายนอกและภายในให้มนุษย์ได้ปรับตัวในการตอบสนองแรงผลักดันที่เกิดขึ้น การปรับตัวเพื่อสนองแรงผลักดัน คือความต้องการนั่นเอง

มาสโลว์ (Maslow, 1954) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงมากในช่วง ค.ศ. 1908-ค.ศ. 1970 ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ว่ามนุษย์มีความต้องการ 5 ชั้น มีลักษณะต่อเนื่องตามลำดับขั้น (Hierarchy of Needs) คือ เมื่อความต้องการขั้นต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในขั้นที่สูงก็จะตามมา

นอกจากนี้ทางด้านจิตวิทยาอธิบายไว้ว่า ความต้องการ คือ สภาวะที่เกิดขึ้นและมีผลต่อพฤติกรรมและความเจริญที่พัฒนาทางบุคลิกภาพ หรืออาจกล่าวสั้นๆได้ว่า ความต้องการคือแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรม หรือ เป็นสภาวะของร่างกายที่ขาดความสมดุล การขาดสมดุลนี้จะทำให้คนเราขาดความสุขและเนื่องจากการขาดนี้เอง จึงทำให้มนุษย์เราจำเป็นต้องมีการเติมสิ่งที่ขาดให้เต็ม ซึ่งเรียกว่า เป็นการตอบสนองความต้องการของอินทรีย์ (นั่นคือร่างกายนั่นเอง) เมื่อมีการตอบสนองแล้วร่างกายก็จะมีสมดุลอีกครั้ง ความต้องการของมนุษย์มีความต้องการทางร่างกายและความต้องการทางจิตใจ ความต้องการทางร่างกาย เช่น ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศ การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ความต้องการเหล่านี้จะต้องอยู่ในสภาวะสมดุล มิฉะนั้นจะเกิดการแสวงหาเมื่อขาดส่วนความต้องการทางจิตใจ เช่น ต้องการความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคง ความปลอดภัย

5.2 ความสำคัญของความต้องการ

ความต้องการของมนุษย์ ได้รับการศึกษาจากนักปราชญ์เป็นเวลานานแล้ว โดยพยายามที่จะทำความเข้าใจว่า ทำไมคนจึงประพฤติปฏิบัติเช่นนี้ แนวคิดที่จะอธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ ได้แก่ มนุษย์หลีกเลี่ยงความเจ็บปวด และแสวงหาความสุขสบาย อย่างไรก็ตามข้อสังเกตในการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด และการแสวงหาความสุขสบาย จากการสังเกตจากสิ่งของคนนั้น เลือกระกระทำหรือหลีกเลี่ยงการกระทำซึ่งแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน ความเจ็บปวดสำหรับคนหนึ่งอาจ

เป็นความสุขสบายของอีกคนหนึ่งก็ได้จากปัจจัยใจเดียวกัน เรื่องการจูงใจของมนุษย์โดยสัญชาตญาณ แรงขับและความต้องการจำเป็น แต่ก็ไม่สามารถอธิบายความต้องการของมนุษย์ได้ครอบคลุมอย่างไรก็ตามความเข้าใจในเรื่องความต้องการของมนุษย์เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร เพราะความต้องการของมนุษย์เป็นแรงผลักดันให้คนทำงานหรือทำให้มีกำลังใจในการทำงาน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2547)

5.2.1 ความต้องการของมนุษย์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) *ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Need)* เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะไม่จำเป็นต้องการอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างใด เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางร่างกายของคนเราเป็นสำคัญ เป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูกกระตุ้นทำให้เกิดความว่องไว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาที่จะต้องสนองต่อสิ่งเร้า เกิดขึ้นจากสภาวะทางอารมณ์ สิ่งกระตุ้นทั้งภายนอกและภายใน ได้แก่

(1) *ความต้องการอาหาร* ความหิว ทำให้คนเราต้องกินอาหาร เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

(2) *ความต้องการน้ำ* เมื่อร่างกายของเราขาดน้ำทำให้เรารู้สึกว่าลำคอแห้ง ปากแห้งผากเกิดความต้องการที่จะได้ดื่มน้ำ เพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย

(3) *ความต้องการทางเพศ* ความต้องการด้านนี้จะเริ่มเมื่อเราเข้าสู่วัยรุ่นและเป็นผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ เช่น ความพึงพอใจ รสนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น

(4) *ความต้องการของอุณหภูมิที่เหมาะสม* คนเราดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยความสมดุลทางร่างกาย

(5) *ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด* เพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย ความเจ็บป่วยเป็นไข้ของร่างกาย ทำให้ร่างกายพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น เมื่อมีคนอื่นมาทำร้ายคนเราก็หลีกเลี่ยงหรือต่อสู้ป้องกันตัว

(6) *ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ* เมื่อร่างกายเกิดความเหน็ดเหนื่อยเนื่องจากการใช้พลังงาน ออกแรงในการทำงาน เกิดความเหนื่อยล้าจากการอ่อนเพลียของร่างกาย เราจึงต้องการนอนหลับพักผ่อน เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกาย ได้มีโอกาสสะสมพลังงานใหม่และซ่อมแซมส่วนสึกหรอของร่างกาย

(7) *ความต้องการอากาศบริสุทธิ์* ที่มีก๊าซออกซิเจนสำหรับการหายใจ เราอาจอดข้าวอดน้ำได้หลายวัน แต่กลับหายใจไม่ได้นาน

(8) *ความต้องการการขบถาย* เป็นการขบของเสียออกจากร่างกาย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เช่นเดียวกับอาหารและน้ำ เพราะของเหลือเหล่านี้เป็นพิษต่อร่างกาย ทำให้เราอึดอัด ไม่สบาย บางครั้งอาจทำร้ายชีวิตได้

2) *ความต้องการทางด้านจิตใจและสังคม (Psychological and Social Need)* ความต้องการประเภทนี้ค่อนข้างสลับซับซ้อนและเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้และประสบการณ์ที่มนุษย์นั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการทางจิตใจและสังคมนี้ แตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล แต่ละสังคมและฐานะทางสังคมของบุคคล รวมทั้งเวลาและโอกาสที่ แตกต่างออกไปด้วย ลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคม ดังนี้

(1) ความต้องการที่เกิดจากสังคมที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมและ กลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปแต่ละสังคม

(2) ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์

(3) ความต้องการนี้เปลี่ยนแปลงได้ แม้ในตัวคนเดียว

(4) ความต้องการนี้จะมากขึ้นเมื่ออยู่รวมกลุ่มมากกว่าอยู่คนเดียว

(5) ความต้องการมีพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผยจะ แสดงออกเมื่อมีสิ่งเร้า

(6) ความต้องการที่มองไม่เห็นเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

(7) ความต้องการจิตใจและสังคมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้คนเราทำอะไร ก็ได้บางครั้งก็ปราศจากเหตุผลและคุณธรรม

5.3 ทฤษฎีความต้องการ

ลีโอนูซ ครุทเมือง แส่นเสริม (2564, น.12-28 ถึง 12-29) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการที่ได้รับความนิยม คือ ทฤษฎีที่ว่าด้วยความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs Theory) ของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) โดยแบ่งได้เป็น 5 ระดับจากระดับต่ำไปสูง ดังนี้

1) *ความต้องการทางสรีระวิทยา (Physiological Needs)* ได้แก่ ความ ต้องการที่จะลดความกระหาย ความหิว ต้องการพักผ่อนนอนหลับ ต้องการทางเพศ

2) *ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)* ได้แก่ ความต้องการความ อบอุ่น มั่นคง ต้องการความคุ้มครอง ต้องการการหนีห่างจากอันตราย ต้องการทราบสิ่งที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต

3) *ความต้องการทางสังคม (Social Needs)* ความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการการยอมรับในผลงาน ความเอื้ออาทรความเป็นมิตรที่ดีความมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีและ ความรักจากผู้บริหารองค์กรและเพื่อนร่วมงาน

4) *ความต้องการได้รับการยกย่องสรรเสริญในสังคม (Esteem Needs)*

หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ การนับถือตนเอง ความเป็นอิสระ และเสรีภาพในการทำงานตลอดจนต้องการมีฐานะเด่นและเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลายการมีตำแหน่งสูงในองค์กร

5) *ความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต (Self-actualization Needs)*

โดยธรรมชาติแล้วเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้ง 4 ระดับข้างต้น จะนำสู่ความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต

สรุปความต้องการ หมายถึง การที่มนุษย์มีความอยากขึ้นมา และจะทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ความอยากนั้นเป็นจริง และจะเกิดความต้องการอื่น ๆ ตามมาโดยไม่สิ้นสุด เช่น เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานเป็นจริง ก็จะต้องด้านความปลอดภัย ความรัก ชื่อเสียง ความสมบูรณ์แบบ และการที่จะพัฒนาศักยภาพทุกด้านของร่างกายเพื่อให้เกิดการแตกต่างจากบุคคลอื่น ถือว่าความต้องการที่จะประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับในภาคการเกษตร การส่งเสริมในด้านองค์ความรู้ที่ถูกต้อง วิธีการส่งเสริมที่เหมาะสมและการสนับสนุนที่ดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะสามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรให้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมของตนเองได้

ภาพที่ 2.4 แสดงลักษณะความต้องการชั้นต่าง ๆ ของมาสโลว์

ที่มา: Atitaya Lohmahadej (2021)

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จากการตรวจเอกสารมีการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

6.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

6.1.1 เพศ

ศิริประภา ทับไกร (2563) ศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอมจากปัญหาราคาคตกต่ำ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า เกษตรกรแปลงใหญ่ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย สอดคล้องกับ สุภาพร อินดำ (2561) ศึกษาการจัดการสวนมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ในตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย สอดคล้องกับ วสันต์ สุทธิโส (2563) ศึกษาการพัฒนาคุณภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอม ของเกษตรกร ในอำเภอบุพผิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และไม่ สอดคล้องกับ ขนิษฐา ยินดี (2563) ศึกษาการจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมแบบแปลงใหญ่ของ เกษตรกร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตมะพร้าว น้ำหอมแบบแปลงใหญ่เป็นเพศชายและหญิงร้อยละ 50 เท่ากัน

6.1.2 อายุ

สุภาพร อินดำ (2561) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม มีอายุเฉลี่ย 58.78 ปี สอดคล้องกับ ศิริประภา ทับไกร (2563) พบว่า เกษตรกรแปลงใหญ่ มีช่วงอายุ 51-60 ปี สอดคล้องกับ ขนิษฐา ยินดี (2563) พบว่า เกษตรกรอายุเฉลี่ย 59.44 ปี

6.1.3 สถานภาพ

เกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร (2564) การศึกษากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูก มะพร้าวในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าที่ สุด มีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร(2564) พบว่า เกษตรกรมีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับ ศิริประภา ทับไกร (2563) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมแล้ว

6.1.4 ระดับการศึกษา

ขนิษฐา ยินดี (2563) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตมะพร้าวน้ำหอม แบบแปลงใหญ่ จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ สุภาพร อินดำ (2561) พบว่า

เกษตรกรมีการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ ศิริประภา ทับไกร (2563) พบว่า เกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม พบว่า เกษตรกรมีการศึกษาระดับประถมศึกษา

6.1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

สุภาพร อินดำ (2561) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 14 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 1 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.30 คน ซึ่งสอดคล้องกับ นันทวัน อัจจงค์ (2564) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการจัดการวัสดุเหลือใช้จากมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่าเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.27 คน สอดคล้องกับ ขนิษฐา ยินดี (2563) พบว่าเกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 ราย

6.1.6 การประกอบอาชีพ

วสันต์ สุทธโส (2563) พบว่าเกษตรกรมีอาชีพปลูกมะพร้าว น้ำหอมเป็นหลัก และมีอาชีพรองเป็นเกษตรกรสวนยางพารา และไม่สอดคล้องกับ สุภาพร อินดำ (2561) พบว่าเกษตรกร มีรายได้หลักมาจากภาคการเกษตร รองลงมามีเงินเดือนประจำ แตกต่างกับ อูมาพร อมรธีระกุล (2564) ศึกษาการส่งเสริมการจัดการระบบนิเวศเกษตรในสวนมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง

6.1.7 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ

ขนิษฐา ยินดี (2563) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว มากกว่า 20 ปี สอดคล้องกับศิริประภา ทับไกร (2563) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว 26 ปีขึ้นไป แตกต่างจาก ศิริฐา สุนทรรัตน์ (2562) ศึกษาการตัดสินใจใช้แตนเบียน *Bracon hebetor* ของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 16.1 ปี

6.2 สภาพพื้นฐานทางสังคม

ภัสรา ทศนบรรจง (2564) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในอำเภอมัทวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร และแหล่งข้อมูลข่าวสารและความรู้ได้รับจากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ส่วนใหญ่จะมีที่ดินเป็นของตนเอง

นันทวัน อัจจงค์ (2564) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม แต่ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มและองค์กร และเป็นลูกค้า ธกส.

สายพิน ชูจิตร์ (2564) จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศัตรูมะพร้าว โดยวิธีผสมผสานของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมี

ลักษณะถือครองที่ดินเป็นของตนเอง และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธกส. และติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 3.28 ครั้งต่อปี

6.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ปฐมชัย คชะสุด (2560) ศึกษาการเพิ่มศักยภาพการผลิตมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกตลอดโซ่อุปทาน ในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี พบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกเฉลี่ย 4.77 ปี ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 30,764.13 บาทต่อไร่ ผลผลิตมะพร้าวอ่อน เฉลี่ย 6,407 ผลต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 8.10 บาท รายได้ที่ได้จากการปลูกมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกเฉลี่ย 53,540.40 บาทต่อไร่ รายได้สุทธิเฉลี่ย 23,641.07 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิเฉลี่ย 22,776.27 บาทต่อไร่ ผลผลิตคัมพูน คือ 2,834 ผลต่อไร่ ราคาคัมพูน คือ 3.58 บาทต่อผล

ชนิษฐา ยินดี (2563) พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวเฉลี่ย 10.05 ไร่ มีปริมาณผลผลิตมะพร้าวเฉลี่ย 5,125.81 ผล/ไร่ มีรายได้จากการผลิตมะพร้าวเฉลี่ย 35,497.76 บาทต่อไร่

ปริญธร ปิยะรักษ์ (2560) ศึกษาการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอ่อนปลอดภัยตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในอำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำสวนมะพร้าวอ่อนเฉลี่ย 8.09 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตนเอง จำนวนแรงงาน 2.04 คนและไม่มี การจ้างแรงงาน

6.4 การจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

6.4.1 การจัดการกระบวนการต้นน้ำ

ชุมพร ผลประเสริฐ(2562) จากการศึกษาการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอ่อนตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การผลิตมะพร้าวอ่อนมีลักษณะพื้นที่ปลูกแบบยกทรง และสภาพดินเป็นดินเหนียวทั้งหมด มีสภาพน้ำเป็นน้ำเค็ม และน้ำกร่อย มีการดูแลสวนมะพร้าวอ่อนด้วยวิธีการลอกเลนทั้งหมด ร้อยละ 10.10 มีการใช้ปุ๋ยในการดูแลมะพร้าวอ่อนด้วยปุ๋ยอินทรีย์ และร้อยละ 1.20 ใช้ปุ๋ยเคมี

ชนิษฐา ยินดี (2563) พบว่า เกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยเฉลี่ย 4.92 ครั้ง/ปี กำจัดวัชพืชเฉลี่ย 2.74 ครั้ง/ปี มีการลอกเลนปีละ 1 ครั้ง ไม่นิยมปลูกพืชแซม

ปฐมชัย คชะสุด (2560) พบว่า เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดหนอนหัวดำด้วยสารเคมี และกำจัดโรคที่สำคัญด้วยสารเคมีกันเชื้อรา

6.4.2 การจัดการกระบวนการกลางน้ำ

ภัสรา ทศบรรจง (2564) พบว่า เกษตรกรมีการแปรรูปโดยการทำมะพร้าวขาว (เนื้อมะพร้าว) และการทำน้ำตาลมะพร้าว เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ซึ่งการทำน้ำตาลมะพร้าว จะมีการทำ เมื่อราคาผลผลิตมะพร้าวตกต่ำ แต่ถ้ามะพร้าวมีลำต้นสูงก็จะทำให้การขึ้นตาลยากลำบาก

ก็จะมีการปล่อยแล้วขายมะพร้าวแทน รวมถึงแรงงานในการทำน้ำตาลมะพร้าวต้องเป็นคนที่มีความสามารถจึงจะสามารถทำได้

หฤทัย มีนะพันธ์ (2562) ศึกษา ลังพ่อค้าคนกลางในห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมในตลาดนัด พบว่า ระดับต้นน้ำ คือ เกษตรกรชาวสวนมะพร้าวนำผลผลิตซื้อขายในตลาดโดยตรง และผ่านพันธมิตรสัญญากับลังมะพร้าว ระดับกลางน้ำ คือ ลังมะพร้าวผู้รวบรวมผลผลิตรับซื้อจากเกษตรกรไปจำหน่ายต่อหรือใช้ในการแปรรูปหรือผลิตเป็นสินค้า และการเข้ามาของภาคอุตสาหกรรมมะพร้าวที่มาพร้อมกับการควบคุมด้านคุณภาพ “มาตรฐานการเกษตรที่ดี (Good Agriculture Practices –GAP)” เป็นเรื่องที่ดีที่ภาครัฐมีการส่งเสริมผลักดันให้สินค้าเกษตรมีคุณภาพและเสริมศักยภาพการส่งออกซึ่งชาวสวนมะพร้าวบางรายมองว่าเป็นอุปสรรค เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายมากขึ้นและขั้นตอนที่ซับซ้อน จึงเลือกไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานรับรองคุณภาพและขายสินค้าในราคาถูกแม้จะเป็นการจำกัดโอกาสเข้าถึงตลาดส่งออกก็ตาม

6.4.3 การจัดการกระบวนการปลายน้ำ

สุพินยา จันท์มี และคณะ (2561). ศึกษา รูปแบบห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี พบว่า การขายมะพร้าวน้ำหอม เกษตรกรขายมะพร้าวทั้งผลให้กับพ่อค้าในพื้นที่ ส่วนใหญ่จะมีการคัดเกรด คือ ขนาดผลใหญ่และเล็ก และส่วนใหญ่พ่อค้ามารับซื้อที่สวนและเป็นผู้คัดขนาดเอง

หฤทัย มีนะพันธ์ (2562) พบว่า ระดับปลายน้ำ คือ พ่อค้าขายปลีก พ่อค้าขายส่งและผู้ส่งออก ลังมีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนย้ายผลผลิตมะพร้าวในโครงสร้างตลาดนัด เกษตรกรมะพร้าวต้องอาศัยลังมะพร้าวในการรวบรวม คัดแยก และขนส่งมะพร้าวจากสวนไปสู่ผู้ซื้อในตลาด แต่ถ้าในพื้นที่มีลังมากกว่าหนึ่งราย หรือมีผู้แข่งขัน เช่น วิสาหกิจชุมชน หรือโรงงานแปรรูป การแข่งขันจะเกิดขึ้น ถ้าเป็นการแข่งขันด้านราคา ทำให้เกษตรกรชาวสวน มีผลกำไรที่ดีที่สุด

6.5 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอม

มนัสวิน ต้นวิญญูกุล และคณะ (2563) ศึกษาการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกของเกษตรกร อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า การเข้าฝึกอบรมเป็นการฝึกอบรมกับหน่วยงานของภาครัฐทั้งหมด ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางโทรศัพท์มากที่สุด มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผ่านช่องทางโทรศัพท์มากที่สุด เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมอยู่ในระดับมากที่สุด 20.46 คะแนน มีการผลิตมะพร้าวน้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ค่าเฉลี่ย 103.05 คะแนน

นันทวัน อาจองค์ (2564) พบว่า เกษตรกรต้องการวิธีการส่งเสริมรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความต้องการการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากภาครัฐจะมีนโยบายต่างๆที่จะช่วยเหลือเกษตรกร เกษตรกรจึงได้รับการส่งเสริมมาก และเกษตรกรมีความต้องการเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เนื่องจากสามารถติดต่อได้ง่าย และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ให้บริการกับเกษตรกร และเกษตรกรต้องการวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มอยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการการส่งเสริมด้านการจัดทัศนศึกษา การให้ความรู้กับเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นการบรรยาย และเกษตรกรไม่เห็นภาพจึงต้องการเห็นการปฏิบัติจริงซึ่งได้สอบถามกับผู้ปฏิบัติโดยตรง

6.6 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าว น้ำหอม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ถึงปลายน้ำของเกษตรกร

ภัสรา ทศนบรรจง (2564) จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าเกษตรกรโดยภาพรวมมีปัญหาในการผลิตมะพร้าว พบว่ามีปัญหาระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการระบาดของศัตรูมะพร้าว ปัญหาระดับมาก ได้แก่ ราคาผลผลิตผันผวน ปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่ การบันทึกข้อมูล คุณภาพน้ำ คุณภาพดิน และเงินทุนในการดูแลสวนสูงขึ้น ปัญหาระดับน้อย ได้แก่ คุณภาพผลผลิต การใช้สารเคมี การระบาดของโรคมะพร้าว ความสูงของต้นมะพร้าว การแปรรูป การใช้ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์ ปริมาณผลผลิต และการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน ปัญหาระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว

ชนิษฐา ยินดี (2563) พบว่า เกษตรกร พบปัญหาในการจัดการผลิตมะพร้าว น้ำหอม คือ ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตมะพร้าว น้ำหอมมีราคาสูง เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดโรคแมลง และค่าจ้างแรงงาน ปัญหาด้านการเพิ่มผลผลิตมะพร้าว น้ำหอม เกษตรกรยังขาดเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ที่ควบคุมสภาพแวดล้อมของธรรมชาติ บังคับให้ผลผลิตออกในช่วงที่ต้องการได้ ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่สม่ำเสมอ ปัญหาด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิตมะพร้าว น้ำหอม ดินใช้ปลูกมะพร้าวมานานทำให้ดินมีการเสื่อมคุณภาพส่งผลไปยังผลผลิตของมะพร้าว น้ำหอม และปัญหาด้านการจัดการด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขายมะพร้าว น้ำหอมผ่านพ่อค้าคนกลางแบบต่างคนต่างขาย ทำให้ไม่สามารถต่อรองราคาผลผลิตได้ ถ้าหากมะพร้าวมีมากก็จะโดนพ่อค้าคนกลางกดราคา

6.7 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอม

สายพิน ชูจิตร (2564) จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศัตรูมะพร้าว โดยวิธีผสมผสานของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า

จากการสนทนากลุ่ม และจากการนำข้อมูลที่ได้จากการ SWOT analysis มาใช้วิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อใช้ในการสร้างกลยุทธ์หาแนวทางส่งเสริม ได้แก่

1) ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการจัดการศัตรูมะพร้าวโดยวิธีผสมผสาน ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่ และจัดตั้งเครือข่ายศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

2) ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตแทนเปียน

3) จัดทำแปลงเรียนรู้ในการพยากรณ์การระบาดของ ฝ้ายระวัง และติดตามการระบาดของของศัตรูมะพร้าว เน้นการสาธิต ปฏิบัติ ให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

4) การจัดตั้งเครือข่ายศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนเพื่อเป็นช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประชาสัมพันธ์ เทคโนโลยีการจัดการศัตรูมะพร้าวโดยวิธีผสมผสาน และรับฟังความต้องการของเกษตรกรเพื่อนำมาวางแผนการปฏิบัติงาน และพัฒนาการส่งเสริมเทคโนโลยีการจัดการศัตรูมะพร้าวโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสรุปเพื่อนำไปใช้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบ อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ของภาคการเกษตร พื้นที่ถือครอง ที่ดินทางการเกษตร ขนาดพื้นที่ปลูกมะพร้าว แหล่งเงินทุนที่ใช้และแหล่งสนับสนุนในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม ตำแหน่งทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร ประสบการณ์ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม

2. การจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ประกอบด้วย สภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอม (ต้นน้ำ) การเพิ่มมูลค่ามะพร้าวน้ำหอม (กลางน้ำ) และ การตลาดมะพร้าวน้ำหอม (ปลายน้ำ)

3. ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม ประกอบด้วย ปัญหาการผลิตมะพร้าวน้ำหอมตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำจนถึงกระบวนการปลายน้ำ

4. ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ประกอบด้วย ความต้องการองค์ความรู้ ความต้องการวิธีการส่งเสริม และความต้องการช่องทางในการส่งเสริม

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมด้านองค์ความรู้ และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ข้อมูลในปีเพาะปลูก 2566 จากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว จำนวน 3,164 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การกำหนดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.08 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 149 ราย

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ประชากรตัวอย่างหรือกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อน (ในที่นี้กำหนดที่ระดับ 0.08)

$$n = \frac{3,164}{1 + 3,164 (0.08)^2}$$

$$n = 148.8969$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 149 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.71 ของประชากรทั้งหมด

1.2.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละตำบล จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 149 คน จากประชากรทั้งหมดจำนวน 3,164 คน โดยแบ่งตามสัดส่วนของประชากรทั้งหมดที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมของแต่ละตำบล โดยใช้วิธีการสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) เพื่อให้เกิดการกระจายและเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดี มีวิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\text{จากสูตร} \quad n_i = \frac{nN_i}{N}$$

เมื่อ

- N = ประชากรทั้งหมดที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง
- N_i = กลุ่มประชากรแต่ละกลุ่ม
- n = กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
- n_i = ตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาตามสัดส่วนของแต่ละตำบล

ตำบล	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
บ้านแพ้ว	299	14
หลักสาม	547	26
ยกกระบัตร	414	19
โรงเข้	384	18
หนองสองห้อง	176	8
หนองบัว	263	12
หลักสอง	210	10
เจ็ดรีว	132	6
คลองตัน	149	7
อัมแพง	181	9
สวนส้ม	209	10
เกษตรพัฒนา	200	9
รวม	3,164	149

1.2.3 การสุ่มคัดเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลแล้ว จึงสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก (เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, 2560, น. 39 - 40) ตามรายชื่อเกษตรกรผู้มะพร้าว น้ำหอมของแต่ละตำบลตามสัดส่วนที่กำหนด ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview schedule) จำนวน 149 ชุด โดยการกำหนดข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ คำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบหรือที่เรียกว่าคำถามปลายปิด (close-end question) และคำถามประเภทเปิด (open-ended question) โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบ อาชีพหลัก การประกอบอาชีพรอง รายได้ของภาคการเกษตร ปี 2566 รายจ่ายของภาคการเกษตร ปี 2566 พื้นที่ถือครอง ที่ดินทางการเกษตร ขนาดพื้นที่ปลูกมะพร้าว แหล่งเงินทุนที่ใช้และแหล่งสนับสนุนในการผลิตมะพร้าว น้ำหอม ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตมะพร้าว น้ำหอม ตำแหน่งทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร ประสบการณ์ในการผลิตมะพร้าว น้ำหอม

ตอนที่ 2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

ส่วนที่ 1 สภาพการผลิตมะพร้าว น้ำหอม (ต้นน้ำ) ได้แก่ การวางแผนการผลิต แหล่งที่มาของต้นพันธุ์ ลักษณะพื้นที่ปลูก พืชรองที่ปลูกรวม การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ แหล่งน้ำ วิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช โรคพืช สัตว์ศัตรูพืช ความถี่ในการเก็บเกี่ยวจำหน่าย วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ส่วนที่ 2 การเพิ่มมูลค่ามะพร้าว น้ำหอม (กลางน้ำ) ได้แก่ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การรับรองมาตรฐาน การแปรรูป ราคาสินค้า

ส่วนที่ 3 การตลาดมะพร้าว น้ำหอม (ปลายน้ำ) ได้แก่ แหล่งจำหน่าย ลักษณะการจำหน่ายมะพร้าว น้ำหอม ประเภทพ่อค้าคนกลาง ลังรับซื้อ โรงงานแปรรูป ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิต กลุ่มลูกค้า

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม

ส่วนที่ 1 ปัญหากระบวนการต้นน้ำ (สภาพการผลิต) ได้แก่ ขาดความรู้การวางแผนการผลิต ขาดความรู้ในการเตรียมดินและแหล่งน้ำ การขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ขาดความรู้การเก็บเกี่ยวผลผลิต

ส่วนที่ 2 ปัญหากระบวนการกลางน้ำ (การเพิ่มมูลค่า) ได้แก่ ขาดความรู้การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ผลผลิตไม่ผ่านมาตรฐาน การขาดการออกแบบการแปรรูป ขาดการสร้างเอกลักษณ์

ส่วนที่ 3 ปัญหากระบวนการปลายน้ำ (การตลาด) ได้แก่ ขาดความรู้ด้านการตลาด ขาดโอกาสสร้างตลาดใหม่ ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดอำนาจในการต่อรองราคา

การศึกษาปัญหาได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม แบบใช้ความสำคัญมีคำตอบเป็นทางเลือก 5 ระดับ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแต่ละระดับมีความหมายดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543, น.153)

ระดับ 5 หมายถึง มีระดับปัญหาและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับปัญหาและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับปัญหาและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับปัญหาและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับปัญหาและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม ของเกษตรกร

การศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม แบบใช้ความสำคัญมีคำตอบเป็นทางเลือก 5 ระดับ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543, น.153)

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นและความต้องการอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นและความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นและความต้องการอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นและความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทาน มะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

การศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม แบบใช้
ความสำคัญมีคำตอบเป็นทางเลือก 5 ระดับ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่ง
แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างและทดสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์ การตรวจสอบ
แก้ไขและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้อง สมบูรณ์ก่อนนำไปสัมภาษณ์ไปใช้จริง
ดังนี้

2.2.1 การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์
เกษตรกร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) กำหนดสิ่งที่ต้องการวัด โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ หนังสือ
เอกสาร บทความ ผลงานทางวิชาการ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาให้สอดคล้อง
กับวัตถุประสงค์การวิจัย

2) การกำหนดประเด็นคำถามในการวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
โดยครอบคลุมในประเด็นที่ต้องการศึกษา

3) กำหนดรูปแบบของคำถาม ให้ครบทุกประเด็นตามตัวแปร โดยเลือกใช้ให้
เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะข้อมูล และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คำถามให้เลือกตอบ
และคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น

4) การจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง นำแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาให้ครอบคลุมประเด็นใน
เนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และการใช้ภาษา ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสม
โดยทั่วไปของแบบสัมภาษณ์

5) การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ นำแบบ
สัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบพิจารณาว่าข้อคำถามวัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหา
และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยแล้ว ดำเนินการปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จึงนำ

2.2.2 การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำแก้ไข เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์และเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.3.3 การทดสอบเครื่องมือ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2556, น.135-139) กล่าวว่า การทดสอบเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีวิธีการตรวจสอบ ดังนี้

1) การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ดำเนินการก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อตรวจสอบว่า แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดผลได้ตรงตามที่ต้องการครอบคลุมเนื้อหาขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย ความถูกต้องของภาษา ความเข้าใจตรงกับ ข้อคำถาม โดยใช้วิธีการทางสถิติตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อ กับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีวิธีการดังนี้

(1) นำแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยกำหนดคะแนนความเห็น ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(2) นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณ จากสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน แบบวัดความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ

$\sum R$ แทน ผลบวกของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด สามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ได้ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณต่ำกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อคำถามนั้น วัดไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนด ผู้สร้างเครื่องมือวิจัยจะต้องปรับปรุง

แก้ไขจนข้อความมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (ไพบุรณ์ คะเชนทรพรรค์, 2561) โดยแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา รวมเท่ากับ 0.99 แสดงว่าข้อคำถามเหล่านั้น วัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด สามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ได้

2) การทดสอบความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญไปทำการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรของการวิจัย ซึ่งไม่ใช่ประชากรที่ศึกษาการวิจัยนี้ จากนั้นจึงนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of alpha) ของ Cronbach โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หลังจากทดสอบเครื่องมือเสร็จให้ระบุค่า Cronbach alpha ของแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม เท่ากับ 0.730

ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร เท่ากับ 0.783

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร เท่ากับ 0.776

ไพบุรณ์ คะเชนทรพรรค์ (2561, น.48) สำหรับเกณฑ์ค่าความเที่ยงหรือค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย ควรมีค่าสูงกว่า 0.70 จึงจะถือว่าเครื่องมือวิจัยนั้นมีผลการวัดที่มีความเชื่อมั่นและน่าเชื่อถือได้ จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์มีความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 ดังนั้นแบบสัมภาษณ์มีความเชื่อมั่น และสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวม โดยวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้วที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในปี พ.ศ. 2566 ตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น จำนวน 149 ราย

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างตามแบบสัมภาษณ์ ในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2566 ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมดังนี้

3.2.1 การกำหนดวัน เวลา และสถานที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยมีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูล รวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ให้ข้อมูล

3.2.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ เช่น แบบสัมภาษณ์ ปากกา

3.2.3 ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์ข้อมูลเกษตรกร ตามแผนที่กำหนด เก็บข้อมูลให้ได้ครบทั้งหมด 149 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล โดยแนะนำชื่อ นามสกุล และแจ้งว่าเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาโท แขนงวิชาส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และสอบถามพูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ประมาณ 3 – 5 นาที ก่อนสัมภาษณ์เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

3.3.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยว่าเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอม มีความสำคัญอย่างไรต่อการให้ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ และชี้แจงการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยแบบสัมภาษณ์จะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ และจะรายงานการวิจัยออกมาเป็นข้อมูลในภาพรวม สำหรับข้อมูลรายบุคคลจะมีเพียงผู้วิจัย คณะกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ที่สามารถดูได้

3.3.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเริ่มถามคำถามที่เตรียมไว้ พยายามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบในประเด็นที่ต้องการถามทุกข้อตามลำดับ ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์คนละประมาณ 10 – 15 นาที

3.4 ขั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.4.1 การทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

3.4.2 กล่าวขอบคุณ ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ พร้อมมอบเอกสารเผยแพร่ความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับผู้ให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์เป็นที่ระลึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจให้คะแนนแบบ จัดทำรหัสการบันทึกข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูล เบื้องต้น โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D)

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว
น้ำหอม

3.1 ปัญหาในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage) ในการจำแนกกลุ่มระดับ “ปัญหา” ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดย แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 - 5.00 ปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 - 4.20 ปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 - 3.40 ปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 - 2.60 ปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.80 ปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของ

เกษตรกร

4.1 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage) ในการจำแนกกลุ่มระดับ “ความต้องการ” ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดย แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 - 5.00 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 - 4.20 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 - 3.40 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 - 2.60 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.80 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อยที่สุด

4.2 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านช่องทางในการส่งเสริม วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage) ในการจำแนกกลุ่มระดับ “ความต้องการ” ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดย แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 - 5.00 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 - 4.20 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 - 3.40 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 - 2.60 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.80 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อยที่สุด

4.3 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage) ในการจำแนกกลุ่มระดับ “ความต้องการ” ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดย แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 - 5.00 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 - 4.20 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 - 3.40 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 - 2.60 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.80 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม

ของเกษตรกร

5.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร (ด้านเนื้อหา) ใช้การวิเคราะห์โดยหาความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม (ด้านวิธีการส่งเสริม) ใช้การวิเคราะห์โดยหาความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 ราย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม

ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

n = 149

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	101	67.8
หญิง	48	32.2

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 149

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30	10	6.7
31 - 40	35	23.5
41 - 50	38	25.5
51 - 60	52	34.9
มากกว่า 60	14	9.4
ค่าต่ำสุด = 25 ค่าสูงสุด = 71 ค่าเฉลี่ย = 47.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.646		
3. สถานภาพ		
โสด	21	14.1
สมรส	106	69.8
หย่า	7	4.7
หม้าย	17	11.4
4. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา/รับการศึกษา	3	2.0
ประถมศึกษา	19	12.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	20	13.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	57	38.3
อนุปริญญา / ปวส.	14	9.4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	34	22.8
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.3
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
น้อยกว่า 3	49	32.9
3 - 5	96	64.5
6 - 8	4	2.6
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 7 ค่าเฉลี่ย = 3.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.187		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 149

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
6. ประสบการณ์การประกอบอาชีพ		
6.1 ประสบการณ์การทำงานเกษตรทั้งหมด (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10	51	34.2
11 - 15	3	2.0
16 - 20	48	32.3
21 - 25	4	2.6
มากกว่า 25	43	28.9
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 50 ค่าเฉลี่ย = 19.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.444		
6.2 ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	29	19.5
6 - 10	49	32.8
11 - 15	3	2.1
16 - 20	54	36.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 21	14	9.4
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 35 ค่าเฉลี่ย = 14.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.769		

จากตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรแสดงค่าจำนวน ร้อยละของเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกร และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) **เพศ** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 67.8 เป็นเพศชาย และร้อยละ 32.2 เป็นเพศหญิง
- 2) **อายุ** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 34.9 มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.5 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 23.5 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 9.4 มีมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี และร้อยละ 6.7 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 25 ปี อายุมากที่สุด 71 ปี มีอายุเฉลี่ย 47.99 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.646 ปี
- 3) **สภาพภาพ** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 69.8 มีสถานภาพสมรส รองลงมา ร้อยละ 14.1 สถานภาพโสด ร้อยละ 11.4 สถานภาพหม้าย และร้อยละ 4.7 สถานภาพหย่าตามลำดับ
- 4) **ระดับการศึกษา** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 38.3 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. รองลงมา ร้อยละ 13.4 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 12.8

จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 9.4 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ ปวส. และร้อยละ 2.0 ไม่ได้รับการศึกษา ตามลำดับ

5) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.2 มีจำนวนสมาชิก 4 – 6 คน รองลงมาร้อยละ 34.9 มีจำนวนสมาชิก 1 – 3 คน และร้อยละ 8.9 มีจำนวนสมาชิก 7 – 9 คน ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน มีสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 9 คน มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.18 คน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.609 คน

6) ประสิทธิภาพการประกอบอาชีพ

6.1) ประสิทธิภาพการทำการเกษตรทั้งหมด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 34.2 มีประสิทธิภาพการทำการเกษตรทั้งหมด น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี รองลงมาร้อยละ 32.3 มีประสิทธิภาพการทำการเกษตรทั้งหมด 16 – 20 ปี ร้อยละ 28.9 มีประสิทธิภาพการทำการเกษตรทั้งหมด มากกว่า 25 ปี ร้อยละ 2.6 มีประสิทธิภาพการทำการเกษตรทั้งหมด 21 – 25 ปี และร้อยละ 2.0 มีประสิทธิภาพการทำการเกษตรทั้งหมด 11 – 15 ปี ตามลำดับ โดยมีประสิทธิภาพน้อยที่สุด 1 ปี และมากที่สุด 50 ปี มีประสิทธิภาพ เฉลี่ย 19.93 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.444 ปี

6.2) ประสิทธิภาพในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.2 มีประสิทธิภาพในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม 16 – 20 ปี รองลงมาร้อยละ 32.8 มีประสิทธิภาพในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม 6 - 10 ปี ร้อยละ 19.5 มีประสิทธิภาพในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี ร้อยละ 9.4 มีประสิทธิภาพ 31 – 40 ปี และร้อยละ 0.7 มีประสิทธิภาพมากกว่า 21 ปี ตามลำดับ โดยมีประสิทธิภาพน้อยที่สุด 1 ปี และมากที่สุด 35 ปี มีประสิทธิภาพ เฉลี่ย 14.20 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.769 ปี

1.2 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคม

การศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคม ประกอบด้วย ตำแหน่งทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม แหล่งที่ปรึกษาปัญหาการปลูกมะพร้าวน้ำหอม การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การศึกษาดูงาน ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคม

n = 149

ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่งทางสังคม		
ไม่มี	126	84.6
มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	23	15.4
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	5	3.4
กรรมการหมู่บ้าน	8	5.4
สมาชิก อบต.	7	4.7
อกม.	2	1.3
2. การเป็นสมาชิกกลุ่ม / องค์กร		
ไม่เป็น	89	59.7
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	60	40.3
กลุ่มเกษตรกร	56	37.6
กลุ่มสหกรณ์	1	0.7
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	3	2.0
3. แหล่งที่ปรึกษาปัญหาการปลูกมะพร้าวหอม		
สมาชิกในครัวเรือน	3	2.0
เพื่อนบ้าน/คนในชุมชน	96	64.4
เกษตรกรผู้นำ/ปราชญ์ชาวบ้าน	14	9.4
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล)	29	19.5
เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐ	7	4.7
4. การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ครั้ง/ปี)		
1 - 2	132	89.3
3 - 4	14	9.4
มากกว่า 5	2	1.3
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 10 ค่าเฉลี่ย = 1.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.165		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 149

ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
5. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลุกมะพร้าว		
น้ำหอม		
ได้รับการฝึกอบรม	54	36.2
ไม่ได้รับการฝึกอบรม	95	63.8
1 ครั้ง	89	59.8
2 ครั้ง	4	2.7
3 ครั้ง	2	1.3
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 3 ค่าเฉลี่ย = 1.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.347		
6. การศึกษาดูงานการปลุกมะพร้าว		
ไม่ได้รับการศึกษาดูงาน	56	37.6
ได้รับการศึกษาดูงาน	93	62.4
1 ครั้ง	89	59.7
2 ครั้ง	4	2.7
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 2 ค่าเฉลี่ย = 1.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.020		

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคม ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) **ตำแหน่งทางสังคม** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 84.6 ไม่มีตำแหน่งสังคม และร้อยละ 15.4 มีตำแหน่งทางสังคม ซึ่งมีตำแหน่งทางสังคม ดังนี้ ร้อยละ 31.9 เป็นกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 4.7 เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ร้อยละ 3.4 เป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และร้อยละ 1.3 เป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ตามลำดับ

2) **การเป็นสมาชิกกลุ่ม** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 59.7 ไม่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร และร้อยละ 40.3 เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร โดยเกษตรกรร้อยละ 37.6 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 2.0 เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และร้อยละ 0.7 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ ตามลำดับ

3) **แหล่งที่ปรึกษาปัญหาการปลุกมะพร้าวน้ำหอม** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 64.4 ปรึกษาปัญหาการปลุกมะพร้าวกับเพื่อนบ้าน/คนในชุมชน ร้อยละ 19.5 ปรึกษาปัญหาการปลุก

มะพร้าวกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล) ร้อยละ 9.4 ปรึกษาปัญหาการปลูกมะพร้าวกับเกษตรกรผู้นำ/ ปราชญ์ชาวบ้าน ร้อยละ 4.7 ปรึกษาปัญหาการปลูกมะพร้าวกับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐและร้อยละ 2.0 ปรึกษาปัญหาการปลูกมะพร้าวกับสมาชิกในครัวเรือน ตามลำดับ

4) การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 89.3 ติดต่อเจ้าหน้าที่ 1 – 2 ครั้ง/ปี รองลงมาร้อยละ 9.4 ติดต่อเจ้าหน้าที่ 3 – 4 ครั้ง/ปี และมีร้อยละ 1.3 ติดต่อเจ้าหน้าที่ มากกว่า 5 ครั้ง/ปี ตามลำดับ โดยมีติดต่อเจ้าหน้าที่น้อยที่สุด 1 ครั้ง/ปี และมากที่สุด 10 ครั้ง/ปี มีการติดต่อเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 1.83 ครั้ง/ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.165 ครั้ง/ปี

5) การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกมะพร้าวน้ำหอม เกษตรกร ร้อยละ 63.8 ได้รับการฝึกอบรม และร้อยละ 15.4 ไม่ได้รับการฝึกอบรม ซึ่งมีการเข้ารับการฝึกอบรม ดังนี้ ร้อยละ 59.8 ได้รับการฝึกอบรม 1 ครั้ง ร้อยละ 2.7 ได้รับการฝึกอบรม 2 ครั้ง และร้อยละ 1.3 ได้รับการฝึกอบรม 3 ครั้ง ตามลำดับ โดยมีการเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุด 1 ครั้ง และมากที่สุด 3 ครั้ง มีการเข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 1.08 ครั้ง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.347 ครั้ง

6) การศึกษาดูงานการปลูกมะพร้าวน้ำหอม พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 62.4 ได้รับการศึกษาดูงานการปลูกมะพร้าวน้ำหอม และร้อยละ 37.6 ไม่ได้รับการศึกษาดูงานการปลูกมะพร้าวน้ำหอม ซึ่งมีการศึกษาดูงาน ดังนี้ ร้อยละ 59.7 ได้รับการศึกษาดูงาน 1 ครั้ง และร้อยละ 2.7 ได้รับการศึกษาดูงาน 2 ครั้งตามลำดับ โดยมีการศึกษาดูงานน้อยที่สุด 1 ครั้ง และมากที่สุด 2 ครั้ง มีการศึกษาดูงานเฉลี่ย 1.08 ครั้ง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.020 ครั้ง

1.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การประกอบอาชีพ จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร พื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม ต้นทุนการผลิตมะพร้าวน้ำหอม รายได้ทั้งหมด แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตร ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

n = 149

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. การประกอบอาชีพ		
1.1 อาชีพหลัก		
ทำการเกษตร	141	94.6

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 149

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	6	4.0
รับราชการ	2	1.3
1.2 อาชีพรอง		
ทำการเกษตร	10	6.7
ค้าขาย	14	9.4
รับจ้างทั่วไป	4	2.6
ไม่มีอาชีพรอง	121	81.2
2. จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร		
2.1 แรงงานภายในครอบครัว (คน)		
1 - 2	49	54.4
3 - 4	59	39.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	9	6.0
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 5 ค่าเฉลี่ย = 2.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.280		
2.2 แรงงานจ้าง (คน)		
ไม่มี	145	97.3
มี	4	2.7
3. จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่	34	22.8
11 - 20 ไร่	41	27.5
21 - 30 ไร่	30	20.2
31 - 40 ไร่	32	21.4
มากกว่า 40 ไร่	12	8.1
ค่าต่ำสุด = 2 ค่าสูงสุด = 150 ค่าเฉลี่ย = 24.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 17.319		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 149

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
4. พื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่	37	24.8
11 – 20 ไร่	40	26.9
21 – 30 ไร่	29	19.4
31 – 40 ไร่	34	22.9
มากกว่า 40 ไร่	9	6.0
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 100 ค่าเฉลี่ย = 23.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 15.200		
5. รายได้ทั้งหมด (บาท/ครัวเรือน/ปี)		
5.1 รายได้ภาคการเกษตร		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 300,000	43	28.9
300,001 – 400,000	14	9.4
400,001 – 500,000	49	32.8
500,001 – 600,000	10	6.8
มากกว่า 600,000	33	22.1
ค่าต่ำสุด = 42,000 ค่าสูงสุด = 5,000,000 ค่าเฉลี่ย = 519,288.59		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 501,714.241		
5.2 รายได้นอกภาคการเกษตร		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000	6	66.7
100,001 – 300,000	2	22.2
มากกว่า 300,000	1	11.1
ค่าต่ำสุด = 20,000 ค่าสูงสุด = 550,000 ค่าเฉลี่ย = 155,111.11		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 187,296.853		
6. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตร		
ทุนของตนเอง	147	98.7
กู้ยืมจากแหล่งเงินทุน	2	1.3
สถาบันการเงิน	2	1.3

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การประกอบอาชีพ พบว่า เกษตรกรประกอบอาชีพหลัก คือ ร้อยละ 94.6 ทำการเกษตร รองลงมาร้อยละ 4.0 ค้าขาย และร้อยละ 1.3 รับราชการ และประกอบอาชีพรอง คือ ร้อยละ 9.4 ค้าขาย ร้อยละ 6.7 ทำการเกษตร และร้อยละ 2.6 รับจ้างทั่วไป ตามลำดับ

2) จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร

2.1) แรงงานภายในครอบครัว พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 54.4 มีแรงงาน 1 - 2 คน รองลงมาร้อยละ 39.6 มีแรงงาน 3 - 4 คน และร้อยละ 6.0 มีแรงงานมากกว่าหรือเท่า 5 คน ตามลำดับ โดยมีแรงงานน้อยที่สุด 1 คน และมากที่สุด 5 คน มีแรงงานเฉลี่ย 2.43 คน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.280 คน

2.2) แรงงานจ้าง พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 97.3 ไม่มีแรงงานจ้าง และร้อยละ 2.7 มีแรงงานจ้าง ตามลำดับ

3) จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 27.5 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรระหว่าง 11 - 20 ไร่ รองลงมาร้อยละ 22.8 มีถือครองทางการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ ร้อยละ 21.4 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรระหว่าง 31 - 40 ไร่ ร้อยละ 20.2 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรระหว่าง 21 - 30 ไร่ และร้อยละ 8.1 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมากกว่า 40 ไร่ ตามลำดับ โดยมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 150 ไร่ มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 24.26 ไร่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.391 ไร่

4) จำนวนพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 26.9 มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมระหว่าง 11 - 20 ไร่ รองลงมาร้อยละ 24.8 มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ ร้อยละ 22.9 มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมระหว่าง 31 - 40 ไร่ ร้อยละ 19.4 มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมระหว่าง 21 - 30 ไร่ และร้อยละ 6.0 มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมมากกว่า 40 ไร่ ตามลำดับ โดยมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมทั้งหมดต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 100 ไร่ พื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 23.45 ไร่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.200 ไร่

5) รายได้ทั้งหมด

5.1 รายได้ในภาคเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 32.8 มีรายได้ในภาคการเกษตรระหว่าง 400,001 - 500,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 28.9 มีรายได้ในภาคการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 300,000 บาทต่อปี ร้อยละ 22.1 มีรายได้ในภาคการเกษตรมากกว่า 600,000 บาทต่อปี ร้อยละ 9.4 มีรายได้ในภาคการเกษตรระหว่าง 300,001 - 400,000 บาทต่อปี และร้อยละ 6.8 มีรายได้ในภาคการเกษตรระหว่าง 500,001 - 600,000 ตามลำดับ โดยมีรายได้ในภาค

การเกษตรต่ำสุด 42,000 บาทต่อปี สูงสุด 5,000,000 บาทต่อปี รายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 519,288.59 บาทต่อปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 501,714.241 บาทต่อปี

5.2 รายได้นอกภาคเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 66.7 มีรายได้นอกภาคการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 22.2 มีรายได้นอกภาคการเกษตรระหว่าง 100,001 – 300,000 บาทต่อปี และร้อยละ 11.1 มีรายได้นอกภาคการเกษตร 300,000 บาทต่อปี ตามลำดับ โดยมีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำสุด 20,000 บาทต่อปี สูงสุด 550,000 บาทต่อปี รายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 155,111.11 บาทต่อปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 187,296.853 บาทต่อปี

6) แหล่งเงินทุน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 98.7 เป็นทุนของตนเอง ร้อยละ 1.3 กู้ยืมจากแหล่งเงินทุน ดังนี้ ร้อยละ 1.3 กู้ยืมจากสถาบันการเงิน

ตารางที่ 4.4 ต้นทุนต่อไร่ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม

n = 149				
ต้นทุน	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	(SD.)
1. ค่าต้นพันธุ์ (n = 21)	900	5,000	2,876.20	1,513.904
2. ค่าปุ๋ยเคมี (n = 89)	500	2,000	1,533.71	1,917.026
3. ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (n = 105)	500	1,900	1,286.19	300.360
4. ค่าสารเคมีกำจัดป้องกันวัชพืชและศัตรูพืช (n = 69)	500	1,400	934.78	231.730
5. ค่าจ้างแรงงานกำจัดโรคและศัตรูพืชมะพร้าว (n = 4)	400	1,000	737.50	249.583
6. ค่าจ้างแรงงานในการกำจัดวัชพืช (n = 84)	500	1,500	915.48	201.497
7. ค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยว (n = 6)	900	2,000	1,316.67	426.234
8. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (n = 122)	100	4,500	1,326.23	770.561

จากตารางที่ 4.4 ต้นทุนต่อไร่ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ในการผลิตมะพร้าว โดยเป็นรายจ่ายค่าต้นพันธุ์เฉลี่ย 2,876.20 บาท/ไร่ ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1,533.71, บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 1,286.19 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีกำจัดป้องกันวัชพืช

และศัตรูพืชเฉลี่ย 934.78 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานกำจัดโรคและศัตรูพืชมะพร้าวเฉลี่ย 737.50 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานการกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 915.48 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานในเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 1,316.67 บาทต่อไร่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเฉลี่ย 1,316.67. ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

การศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม ประกอบด้วย กระบวนการต้นน้ำ กระบวนการกลางน้ำ กระบวนการปลายน้ำ ผลวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.5 - 4.7

ตารางที่ 4.5 กระบวนการต้นน้ำ : สภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอม

n = 149

กระบวนการต้นน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
1. การผลิตมะพร้าวน้ำหอม		
มีการวางแผนการผลิต	79	53.0
ไม่มีการวางแผนการผลิต	70	47.0
2. ลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม		
พื้นที่ยกทรง	149	100.0
3. การเตรียมดินปลูกมะพร้าวน้ำหอม		
ขุดยกทรง	149	100.0
4. การวิเคราะห์ดินก่อนปลูกมะพร้าวน้ำหอม		
มีการวิเคราะห์ดิน	33	22.1
ไม่มีการวิเคราะห์ดิน	116	77.9
5. แหล่งที่มาของต้นพันธุ์		
เพราะพันธุ์เอง	7	4.7
ซื้อต้นพันธุ์	142	95.3
6. รูปแบบการปลูกมะพร้าวน้ำหอม		
ปลูกแบบแถวเดี่ยว	145	97.3
ปลูกแบบแถวคู่	4	2.7

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 149		
กระบวนการต้นน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
7. ลักษณะสวน		
แบบเดี่ยว	149	100.0
8. การให้น้ำ		
ไม่ได้ให้น้ำ (อาศัยน้ำฝน)	5	6.0
ให้น้ำ	144	94.0
เรือรดน้ำ	144	94.0
9. แหล่งน้ำ		
น้ำฝน	5	6.0
แหล่งน้ำธรรมชาติ	144	94
10. การใส่ปุ๋ย		
10.1 สูตรปุ๋ยที่ใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
15 - 15 - 15	70	14.0
17 - 17 - 17	94	18.8
8 - 24 - 24	50	10.0
14 - 7 - 35	55	11.0
25 - 7 - 7	82	16.4
ปุ๋ยอินทรีย์	149	29.8
10.2 ระยะเวลาในการใส่		
1) ปุ๋ยเคมี (ครั้ง/ปี)		
3 - 4	136	91.3
5 - 6	13	8.7
ค่าต่ำสุด = 3 ค่าสูงสุด = 6 ค่าเฉลี่ย = 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.706		
2) ปุ๋ยอินทรีย์ (ครั้ง/ปี)		
1	101	67.8
2	48	32.2
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 2 ค่าเฉลี่ย = 1.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.470		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 149		
กระบวนกรต้นน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
10.3 อัตราการใช้		
1) ปุ๋ยเคมี		
1 – 2 กก./ไร่	60	40.3
3 – 4 กก./ไร่	42	28.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 5 กก./ไร่	47	31.5
ค่าต่ำสุด = 2 ค่าสูงสุด = 20 ค่าเฉลี่ย = 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.360		
2) ปุ๋ยอินทรีย์		
800 – 900 กก./ไร่	58	38.9
1,000 – 1,100 กก./ไร่	61	41.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 1,200 กก./ไร่	30	20.1
ค่าต่ำสุด = 800 ค่าสูงสุด = 1,200 ค่าเฉลี่ย = 993.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 145.117		
11. แผลงศัตรูพืชมะพร้าวน้ำหอม		
ไม่พบ	21	14.1
พบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	128	85.9
ด้วงแรด	119	79.3
ด้วงงวง	20	13.3
แมลงดำหนาม	10	6.7
หนอนหัวดำ	1	0.7
12. วิธีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช/โรคพืช		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ใช้วิธีกล เช่น กัดัก	4	1.9
ชีววิธี เช่น ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบิวเวอเรีย	13	6.5
ใช้สารเคมี	133	66.2
เขตกรรม เช่น การตากดิน การตัดแต่งกิ่ง	8	4.0
ใช้วิธีผสมผสาน	43	21.4

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 149		
กระบวนการต้นน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
13. สัตว์ศัตรูพืชมะพร้าวน้ำหอม		
ไม่พบ	82	55.0
พบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	67	45.0
หนู	5	7.1
กระรอก	65	92.9
14. วิธีป้องกันกำจัดศัตรูพืช		
ไม่ดำเนินการ	140	94.0
วางยาเบื่อ	3	2.0
ใช้กรงกับดัก	6	4.0
15. ความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต		
ทุก 20 วัน	149	100.0
16. วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต		
เก็บเกี่ยวเอง	1	0.7
จ้างแรงงาน	5	3.3
ผู้รับซื้อมาตัดเอง	143	96.0

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นข้อมูลผลการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การผลิตมะพร้าวน้ำหอม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 53.0 มีการวางแผนการผลิต และร้อยละ 47.0 ไม่มีการวางแผนการผลิต ตามลำดับ

2) ลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าวเป็นพื้นที่ยกทรงทั้งหมด

3) การเตรียมดินปลูกมะพร้าวน้ำหอมพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีการเตรียมดินปลูกมะพร้าวด้วยวิธีการขุดยกทรงทั้งหมด

4) การวิเคราะห์ดินก่อนปลูกมะพร้าวน้ำหอม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 77.9 ไม่มีการวิเคราะห์ดินก่อนปลูกมะพร้าวน้ำหอม และร้อยละ 22.0 มีการวิเคราะห์ดินก่อนปลูกมะพร้าว น้ำหอม

5) แหล่งที่มาของต้นพันธุ์ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 95.3 ซื้อต้นพันธุ์มะพร้าว น้ำหอม และร้อยละ 4.7 เพาะพันธุ์มะพร้าว น้ำหอมเอง

6) รูปแบบการปลูกมะพร้าว น้ำหอม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 97.3 มีรูปแบบการปลูกมะพร้าว น้ำหอมแบบแถวเดี่ยว และร้อยละ 2.7 มีรูปแบบปลูกมะพร้าว น้ำหอมแบบแถวคู่

7) ลักษณะสวน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีลักษณะสวนเป็นเชิงเดี่ยวทั้งหมด

8) การให้น้ำ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 94.0 ให้น้ำโดยอาศัยเรื่อรดน้ำ และร้อยละ 6.0 ไม่ได้ให้น้ำแต่อาศัยน้ำฝน

9) แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 94.0 อาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติในการทำ การเกษตร และร้อยละ 6.0 อาศัยแหล่งน้ำจากน้ำฝน

10) การใส่ปุ๋ย

10.1 สูตรปุ๋ยที่ใช้ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 29.8 ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ รองลงมา ร้อย ละ 18.8 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 17 - 17 - 17 ร้อยละ 16.4 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 25 - 7 - 7 ร้อยละ 14.0 ใส่ ปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 - 15 ร้อยละ 11.0 ใส่ปุ๋ยสูตร 14 - 7 - 35 และร้อยละ 10.0 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 8 - 24 - 24 ตามลำดับ

10.2 ระยะเวลาในการใส่

1) ปุ๋ยเคมี พบว่า ระยะเวลาในการใส่ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 91.3 ใส่ปุ๋ยเคมี ระหว่าง 3 - 4 ครั้ง/ปี และร้อยละ 8.7 ใส่ปุ๋ยเคมี ระหว่าง 5 - 6 ปี/ครั้ง ตามลำดับ โดยใส่ปุ๋ยน้อย ที่สุด จำนวน 1 ครั้ง/ปี และมากที่สุด จำนวน 6 ครั้ง ใส่ปุ๋ยเฉลี่ย 3.6 ครั้ง/ปี และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.706 ครั้ง/ปี

2) ปุ๋ยอินทรีย์ พบว่า ระยะเวลาในการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 67.8 ใส่ปุ๋ย อินทรีย์ จำนวน 1 ครั้ง/ปี และร้อยละ 32.2 ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 2 ครั้ง/ปี ตามลำดับ โดยใส่ปุ๋ย น้อยที่สุดร้อยละ 1 ครั้ง/ปี และมากที่สุด จำนวน 2 ครั้งต่อปี ใส่ปุ๋ยเฉลี่ย จำนวน 1.3 ครั้ง/ปี และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.470 ครั้ง/ปี

10.3 อัตราการใช้

1) ปุ๋ยเคมี พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 40.3 ใส่ปุ๋ยในอัตรา ระหว่าง 1 - 2 กิโลกรัม/ไร่ รองลงมา ร้อยละ 31.5 ใส่ปุ๋ยมากกว่าหรือเท่ากับ 5 กิโลกรัมต่อไร่ และร้อยละ 28.2 ใส่ปุ๋ยในอัตราระหว่าง 3 - 4 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ โดยอัตราการใส่ปุ๋ยน้อยที่สุด 2 กิโลกรัมต่อไร่ มากที่สุด 20 กิโลกรัมต่อไร่ อัตราการใช้ปุ๋ยเฉลี่ย 3.360 กิโลกรัมต่อไร่ และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

2) ปุยอินทรีย์ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 41.0 ใส่ปุ๋ยในอัตราระหว่าง 1,000 – 1,100 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 38.9 ใส่ปุ๋ยในอัตราระหว่าง 800 – 900 กิโลกรัมต่อไร่ และร้อยละ 28.2 ใส่ปุ๋ยในอัตรามากกว่าหรือเท่ากับ 1,200 กิโลกรัมต่อไร่ ใส่ปุ๋ยในอัตราระหว่าง 3 – 4 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ โดยอัตราการใส่ปุ๋ยน้อยที่สุด 2 กิโลกรัมต่อไร่ มากที่สุด 20 กิโลกรัมต่อไร่ อัตราการใส่ปุ๋ยเฉลี่ย 3.360 กิโลกรัมต่อไร่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

11) **แมลงศัตรูพืชมะพร้าวน้ำหอม** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 85.9 พบแมลงศัตรูพืชในแปลงมะพร้าวน้ำหอม และร้อยละ 14.1 ไม่พบแมลงศัตรูพืชในแปลงมะพร้าวน้ำหอม โดยเกษตรกร ร้อยละ 79.3 พบด้วงแรด รองลงมา ร้อยละ 13.3 พบด้วงงวง ร้อยละ 6.7 พบแมลงค้ำหนาม และร้อยละ 0.7 พบหนอนหัวดำ

12) **วิธีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 66.2 กำจัดแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี รองลงมา ร้อยละ 21.4 ใช้วิธีผสมผสาน ร้อยละ 6.5 ใช้ชีววิธี ร้อยละ 4.0 ใช้วิธีเขตกรรม และร้อยละ 1.9 ใช้วิธีกล

13) **สัตว์ศัตรูพืชมะพร้าวน้ำหอม** พบว่า เกษตรกร 55.0 ไม่พบสัตว์ศัตรูพืชในแปลงมะพร้าวน้ำหอม และร้อยละ 45.0 พบสัตว์ศัตรูพืชในแปลงมะพร้าวน้ำหอม โดยเกษตรกร ร้อยละ 92.9 พบกระรอก ร้อยละ 7.1 พบหนู

14) **วิธีป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรูพืช** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 94.0 ไม่ดำเนินการป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรูพืช รองลงมา ร้อยละ 4.0 ใช้กรงกับดัก และร้อยละ 2.0 ใช้วิธีวางยาเบื่อ ตามลำดับ

15) **ความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุก ๆ 20 วัน ทั้งหมด

16) **วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 96.0 มีผู้รับซื้อมาตัดที่แปลงมะพร้าวน้ำหอม รองลงมา ร้อยละ 3.3 จำหน่าย และร้อยละ 0.7 เก็บเกี่ยวเอง

ตารางที่ 4.6 กระบวนการกลางน้ำ : การเพิ่มมูลค่า

n = 149		
กระบวนการกลางน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
1.การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
คัดขนาดของผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย	148	62.4
คัดคุณภาพผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย	46	19.4
นำผลมะพร้าวไว้ในที่ร่มและอากาศถ่ายเท	43	18.2

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 149		
กระบวนการกลางน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
2. ลักษณะที่ผลผลิตที่จำหน่าย		
ผลสด	149	100.0
3. การรับรองมาตรฐาน		
ไม่มีมาตรฐาน	41	27.5
มีมาตรฐาน GAP (Good Agriculture Practices)	108	72.5
4. การแปรรูปสินค้า		
ไม่มี	148	99.3
มีแปรรูป (น้ำมะพร้าว)	1	0.7
5. ตราสินค้า		
มี	6	4.0
ไม่มี	143	96.0

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นข้อมูลผลการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) **การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 64.2 ทำการคัดขนาดของผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย รองลงมาร้อยละ 19.4 คัดคุณภาพผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย และร้อยละ 18.2 นำผลมะพร้าวไว้ในที่ร่มและอากาศถ่ายเทตามลำดับ
- 2) **ลักษณะที่ผลผลิตที่จำหน่าย** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 จำหน่ายผลผลิตในรูปแบบผลสดทั้งหมด
- 3) **การรับรองมาตรฐาน** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 72.5 ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP (Good Agriculture Practices) และร้อยละ 27.5 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน
- 4) **การแปรรูปสินค้า** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 99.3 ไม่มีการแปรรูปมะพร้าว น้ำหอม และร้อยละ 0.3 มีการแปรรูปมะพร้าว น้ำหอมในรูปแบบน้ำมะพร้าว
- 5) **ตราสินค้า** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 96.0 ไม่มีตราสินค้า และร้อยละ 4.0 มีตราสินค้า

ตารางที่ 4.7 กระบวนการปลายน้ำ : การตลาด

n = 149		
กระบวนการปลายน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
1. ลักษณะการจำหน่าย		
1. พ่อค้ามารับซื้อที่สวน	144	96.6
2. นำไปจำหน่ายด้วยตนเอง	5	3.4
ขายส่ง	5	3.4
2. แหล่งจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ตลาดในท้องถิ่น	9	4.6
พ่อค้าคนกลาง	44	22.3
กลุ่มสมาชิก	4	2.0
ล้ง	126	64.0
โรงงาน	14	7.1
3. ประเภทพ่อค้าคนกลาง		
ท้องถิ่น	149	100.0
4. สัญญาซื้อ - ขายผู้รับซื้อ		
ไม่ได้ทำสัญญา	148	99.3
ทำสัญญาซื้อ - ขาย	1	0.7
รายเดี่ยว	1	0.7
5. ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิต		
เกษตรกร	43	28.8
พ่อค้าคนกลาง	105	70.5
ตลาดกลาง	1	0.7
6. กลุ่มลูกค้า		
ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	2	1.3
ผู้บริโภคทั่วไป	147	98.7

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นข้อมูลผลการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) **ลักษณะการจำหน่าย** พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 96.6 จำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน และร้อยละ 3.4 จำหน่ายผลผลิตด้วยตนเองในรูปแบบขายส่ง

2) แหล่งจำหน่าย พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 64.0 จำหน่ายผลผลิตให้กับห้าง รongลงมา ร้อยละ 22.3 ให้กับพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 7.1 ให้กับโรงงาน ร้อยละ 4.6 ให้กับตลาดในท้องถิ่น และ ร้อยละ 2.0 ให้กับกลุ่มสมาชิก ตามลำดับ

3) ประเภทพ่อค้าคนกลาง พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 จำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นทั้งหมด

4) สัญญาซื้อ - ขายผู้รับซื้อ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 99.3 ไม่มีการทำสัญญาซื้อขายผลผลิตมะพร้าว น้ำหอม และร้อยละ 0.3 มีการทำสัญญาซื้อขายผลผลิตมะพร้าว น้ำหอม

5) . ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิต พบว่า การจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร ร้อยละ 70.5 มีพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาผลิต รongลงมา ร้อยละ 28.8 เกษตรกร เป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตด้วยตนเอง และร้อยละ 0.7 กำหนดตามราคาตลาดกลาง

6) กลุ่มลูกค้า พบว่า ร้อยละ 98.7 เป็นผู้บริโภคทั่วไปที่ซื้อมะพร้าว น้ำหอม และร้อยละ 1.3 เป็นร้านอาหาร/ร้านเครื่องดื่มที่ซื้อมะพร้าว น้ำหอม

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม

การศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้คำถามที่มีลักษณะการประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับปัญหาการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ตามลำดับ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย มีเกณฑ์การประเมินผลความต้องการของเกษตรกรตามเกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีปัญหาการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีปัญหาการส่งเสริมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีปัญหาการส่งเสริมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีปัญหาการส่งเสริมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาการส่งเสริมในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยมีผลการศึกษาดังรายละเอียดในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ปัญหาเกี่ยวข้องข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน /ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1. กระบวนการต้นน้ำ						2.39	น้อย	3
						(0.410)		
1) ขาดความรู้ด้านการวางแผนการผลิต	9	31	106	3	0	2.69	ปานกลาง	4
	(6.0)	(20.8)	(71.1)	(2.0)	(0)	(0.614)		
2) สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมในการทำ	55	48	43	3	0	2.0	น้อย	9
การเกษตร	(36.9)	(32.2)	(28.9)	(2.0)	(0)	(0.861)		
3) ขาดความรู้ในการเตรียมดินและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	17	31	82	19	0	2.69	ปานกลาง	4
	(11.4)	(20.8)	(55.0)	(12.8)	(0)	(0.837)		
4) ขาดต้นพันธุ์ที่ดี	14	30	99	5	1	2.66	ปานกลาง	7
	(9.4)	(20.1)	(66.4)	(3.4)	(0.7)	(0.724)		
5) ขาดความรู้เรื่องระบบการให้น้ำ	84	35	27	3	0	1.67	น้อยที่สุด	12
	(56.4)	(23.5)	(18.1)	(2.0)	(0)	(0.844)		
6) ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	82	40	21	6	0	1.67	น้อยที่สุด	12
	(55.0)	(26.8)	(14.1)	(4.0)	(0)	(0.865)		
7) ต้นทุนการผลิตสูง	2	7	99	35	6	3.24	ปานกลาง	1
	(1.3)	(4.7)	(66.4)	(23.5)	(4.0)	(0.664)		
8) ขาดแคลนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์	8	15	103	23	0	2.94	ปานกลาง	3
	(5.4)	(10.1)	(69.1)	(15.4)	(0)	(0.686)		
9) การระบาดของโรคพืชและแมลงศัตรูพืช	3	21	105	20	0	2.95	ปานกลาง	2
	(2.0)	(14.1)	(70.5)	(13.4)	(0)	(0.596)		
10) ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช	11	41	83	14	0	2.67	ปานกลาง	6
	(7.4)	(27.5)	(55.7)	(9.4)	(0)	(0.748)		
11) ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	15	46	74	14	0	2.58	ปานกลาง	8
	(10.1)	(30.9)	(49.7)	(9.4)	(0)	(0.797)		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน /ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
12) ขาดความรู้เรื่องการ เก็บเกี่ยวผลผลิต	71 (47.7)	49 (32.9)	26 (17.4)	3 (2.0)	0 (0)	1.73 (0.817)	น้อยที่สุด	10
13) ขาดแคลนแรงงาน ภาคการเกษตร	80 (53.7)	43 (28.9)	24 (16.1)	2 (1.3)	0 (0)	1.65 (0.769)	น้อยที่สุด	11
2) กระบวนการกลางน้ำ						2.77 (0.580)	ปานกลาง	2
1) ขาดความรู้การจัดการ ผลผลิตมะพร้าวน้ำหอม หลังการเก็บเกี่ยว	11 (7.4)	38 (25.5)	95 (63.8)	5 (3.4)	0 (0)	2.63 (0.671)	ปานกลาง	4
2) ผลผลิตไม่ผ่านการ รับรองมาตรฐาน	47 (31.5)	33 (22.1)	60 (40.3)	8 (5.4)	1 (0.7)	2.21 (0.976)	น้อย	5
3) ขาดการออกแบบการ แปรรูปผลผลิตที่ หลากหลาย	5 (3.4)	24 (16.1)	91 (61.1)	28 (18.8)	1 (0.7)	2.97 (0.716)	ปานกลาง	2
4) ขาดเทคโนโลยีในการ แปรรูปผลผลิต	9 (6.0)	21 (14.1)	85 (57.0)	33 (22.1)	1 (0.7)	2.97 (0.766)	ปานกลาง	2
5) ขาดการสร้าง เอกลักษณ์	9 (6.0)	19 (12.8)	80 (53.7)	31 (20.8)	10 (6.7)	3.09 (0.917)	ปานกลาง	1
3) กระบวนการปลายน้ำ						3.13 (0.609)	ปานกลาง	1
1) ขาดความรู้และทักษะ ด้านการตลาด	2 (1.3)	35 (23.5)	54 (36.2)	44 (29.5)	14 (9.4)	3.22 (0.957)	ปานกลาง	3
2) ขาดโอกาสในการ สร้างตลาดใหม่	1 (0.7)	22 (14.8)	61 (40.9)	37 (24.8)	28 (18.8)	3.46 (0.983)	มาก	1
3) ถูกเอาเปรียบจาก พ่อค้าคนกลาง	36 (24.2)	23 (15.4)	58 (38.9)	15 (10.1)	17 (11.4)	2.69 (1.262)	ปานกลาง	6
4) ราคาผลผลิตตกต่ำ	3 (2.0)	37 (24.8)	57 (38.3)	21 (14.1)	31 (20.8)	3.26 (1.113)	ปานกลาง	2
5) ขาดอำนาจในการ ต่อรองราคา	15 (10.1)	32 (21.5)	53 (35.6)	42 (28.2)	7 (4.7)	2.96 (1.045)	ปานกลาง	5

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน /ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
6) ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด	7 (4.7)	33 (22.1)	61 (40.9)	24 (16.1)	24 (16.1)	3.17 (1.093)	ปานกลาง	4

จากตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาปัญหาเกี่ยวข้องใน การส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ปัญหากระบวนการต้นน้ำ พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.39) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นพบว่า เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 8 ประเด็น ได้แก่ ต้นทุนสูง (ค่าเฉลี่ย) 3.24 การระบาดของโรคพืชและแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.95) การขาดแคลนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ (ค่าเฉลี่ย 2.94) ขาดความรู้ด้านการวางแผนการผลิต และขาดความรู้ในการเตรียมดินและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.69) ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.67) ขาดต้นพันธุ์ที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.66) ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.58) และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมในการทำเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.0) และปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 1.73) ขาดความรู้เรื่องระบบการให้น้ำ และขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 1.67) ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 1.65) ตามลำดับ

2) ปัญหากระบวนการกลางน้ำ พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.77) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นพบว่า เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 4 ประเด็น ได้แก่ ขาดการสร้างเอกลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.09) ขาดการออกแบบการแปรรูปผลผลิตที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.97) ขาดเทคโนโลยีในการแปรรูปผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.97) และขาดความรู้การจัดการผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.63) และปัญหาอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ผลผลิตไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 2.21) ตามลำดับ

3) ปัญหากระบวนการปลายน้ำ พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นพบว่า เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดโอกาสในการสร้างตลาดใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.46) และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 5 ประเด็น ได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.26) ขาดความรู้และทักษะด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.22) ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.17) ขาดอำนาจในการต่อรองราคา (ค่าเฉลี่ย 2.96) และ ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 สรุปภาพรวมปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม
ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหาในการส่งเสริม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านกระบวนการต้นน้ำ	2.39	0.410	น้อย	3
2. ด้านกระบวนการกลางน้ำ	2.77	0.580	น้อย	2
3. ด้านกระบวนการปลายน้ำ	3.13	0.609	ปานกลาง	1
รวม	2.76	0.533	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 ภาพรวมปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้
ระดับปัญหาในการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.76) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านกระบวนการปลายน้ำ (ค่าเฉลี่ย 3.13) และมีปัญหอยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านกระบวนการกลางน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.77) ด้านกระบวนการต้นน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.39) และด้านอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 1.89) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

การศึกษาความต้องการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ได้แก่ 1) ความต้องการด้านเนื้อหา 2) ความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริม และ 3) ด้านวิธีการส่งเสริมเกษตรกร โดยใช้คำถามที่มีลักษณะการประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับความต้องการการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ตามลำดับ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย มีเกณฑ์การประเมินผลความต้องการของเกษตรกรตามเกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง มีความต้องการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง มีความต้องการส่งเสริมในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง มีความต้องการส่งเสริมในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง มีความต้องการส่งเสริมในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง มีความต้องการส่งเสริมในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ปรากฏดังตารางที่ 4.10-4.13

4.1 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านเนื้อหา

ตารางที่ 4.10 ระดับความต้องการการส่งเสริม ด้านเนื้อหา

ประเด็น	ระดับความต้องการ (จำนวน /ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1. ความต้องการด้านเนื้อหา						2.80 (0.740)	ปานกลาง	3
1.1 กระบวนการต้นน้ำ						2.68 (0.711)	ปานกลาง	3
1) ต้องการความรู้เรื่อง การวางแผนการผลิต	12 (8.1)	54 (36.2)	54 (36.2)	27 (18.1)	2 (1.3)	2.68 (0.909)	ปานกลาง	3
2) ต้องการความรู้เรื่อง เตรียมดินและแหล่งน้ำ	17 (11.4)	37 (24.8)	60 (40.3)	35 (23.5)	0 (0)	2.75 (0.942)	ปานกลาง	2
3) ต้องการความรู้เรื่อง การขยายพันธุ์มะพร้าว	38 (25.5)	23 (15.4)	51 (34.2)	27 (18.1)	10 (6.7)	2.65 (1.230)	ปานกลาง	4
4) ต้องการความรู้เรื่อง การป้องกันกำจัดแมลง ศัตรูพืช	12 (8.1)	29 (19.5)	63 (42.3)	36 (24.2)	9 (6.0)	3.01 (1.003)	ปานกลาง	1
5) ต้องการความรู้เรื่อง เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน	44 (29.5)	42 (28.2)	39 (26.2)	19 (12.8)	5 (3.4)	2.32 (1.129)	ปานกลาง	5
1.2 กระบวนการกลางน้ำ						2.72 (0.748)	ปานกลาง	2
1) ต้องการความรู้เรื่อง การจัดการผลผลิตหลัง การเก็บเกี่ยว	37 (24.8)	48 (32.2)	51 (34.2)	11 (7.4)	2 (1.3)	2.28 (0.966)	น้อย	3
2) ต้องการความรู้เรื่อง การรับรองมาตรฐาน	16 (10.7)	59 (39.6)	36 (24.2)	17 (11.4)	21 (14.1)	2.79 (1.211)	ปานกลาง	2
3) ต้องการความรู้เรื่อง การแปรรูปผลผลิต	14 (9.4)	28 (18.8)	47 (31.5)	49 (32.9)	11 (7.4)	3.10 (1.089)	ปานกลาง	1

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

1.3 กระบวนการปลายน้ำ						2.99	ปานกลาง	1
						(0.753)		
1) ต้องการความรู้เรื่อง	5	11	51	49	33	3.63	มาก	1
ด้านการตลาด	(3.4)	(7.4)	(34.2)	(32.9)	(22.1)	(1.016)		
2) ต้องการความรู้เรื่อง	42	29	61	17	0	2.36	น้อย	2
การรวมกลุ่ม	(28.2)	(19.5)	(40.9)	(11.4)	(0)	(1.013)		

จากตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความต้องการการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านเนื้อหา ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ความต้องการด้านเนื้อหา พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) แบ่งออกเป็น 3 กระบวนการ ดังนี้

1.1 กระบวนการต้นน้ำ ในภาพรวมเกษตรกรต้องการด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.68) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรมีความต้องการองค์ความรู้ด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ต้องการความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.01) ต้องการความรู้เรื่องการเตรียมดินและแหล่งน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.75) ต้องการความรู้เรื่องการวางแผนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.68) ต้องการความรู้เรื่องการขยายพันธุ์มะพร้าว น้ำหอม และต้องการความรู้เรื่องเทคโนโลยีทดแทนแรงงาน (ค่าเฉลี่ย 2.32) ตามลำดับ

1.2 กระบวนการกลางน้ำ ในภาพรวมเกษตรกรต้องการด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.72) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรมีความด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ต้องการความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.10) และต้องการความรู้เรื่องการรับรองมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 2.79) และมีความต้องการด้านเนื้อหาอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ต้องการความรู้เรื่องการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.28) ตามลำดับ

1.3 กระบวนการปลายน้ำ ในภาพรวมเกษตรกรต้องการด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.99) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ต้องการความรู้เรื่องด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.63) และ มีความต้องการด้านเนื้อหาอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ต้องการความรู้เรื่องการรวมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.36) ตามลำดับ

4.2 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านช่องทางในการส่งเสริม

ตารางที่ 4.11 ระดับความต้องการการส่งเสริม ด้านช่องทางในการส่งเสริม

ประเด็น	ระดับความต้องการ (จำนวน /ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
2. ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของ เกษตรกร ด้านช่องทางในการส่งเสริม						3.02 (0.650)	ปานกลาง	2
2.1 สื่อบุคคล						3.56 (0.557)	มาก	1
1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ	0 (0)	2 (1.3)	45 (30.2)	50 (33.6)	52 (34.9)	4.02 (0.842)	มาก	1
2) เอกชน	20 (13.4)	42 (28.2)	42 (28.2)	28 (18.8)	17 (11.4)	2.87 (1.206)	ปานกลาง	3
3) เกษตรกรต้นแบบ	0 (0)	11 (7.4)	37 (24.8)	71 (47.7)	30 (20.1)	3.81 (0.844)	มาก	2
2.2 สื่อสิ่งพิมพ์						2.72 (0.739)	ปานกลาง	3
1) แผ่นพับ	13 (8.7)	35 (23.5)	61 (40.9)	27 (18.1)	13 (8.7)	2.95 (1.058)	ปานกลาง	1
2) คู่มือ	10 (6.7)	49 (32.9)	72 (48.3)	16 (10.7)	2 (1.3)	2.67 (0.809)	ปานกลาง	2
3) โปสเตอร์	18 (12.1)	49 (32.9)	67 (45.0)	13 (8.7)	2 (1.3)	2.54 (0.866)	น้อย	3
2.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						2.77 (0.641)	ปานกลาง	2
1) วิทยู	49 (32.9)	47 (31.5)	39 (26.2)	14 (9.4)	0 (0)	2.12 (0.978)	น้อย	4
2) โทรทัศน์	3 (2.0)	49 (30.9)	51 (34.2)	27 (18.1)	22 (14.8)	3.13 (1.074)	ปานกลาง	2
3) อินเทอร์เน็ต	15 (10.1)	31 (20.8)	37 (24.8)	47 (31.5)	19 (12.8)	3.16 (1.192)	ปานกลาง	1
4) แอปพลิเคชัน	26 (17.4)	46 (30.9)	41 (27.5)	26 (17.4)	10 (6.7)	2.65 (1.156)	ปานกลาง	3

จากตารางที่ 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความต้องการการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ด้านช่องทางในการส่งเสริม ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2. ความต้องการในช่องทางในการส่งเสริม พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 ความต้องการในสื่อบุคคล ในภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริมประเภทสื่อบุคคลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริมประเภทสื่อบุคคลอยู่ในระดับมาก ทั้งหมด 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ (ค่าเฉลี่ย 4.02) เกษตรกรต้นแบบ (ค่าเฉลี่ย 3.81) และเจ้าหน้าที่เอกชน (ค่าเฉลี่ย 2.87) ตามลำดับ

2.2 ความต้องการในสื่อสิ่งพิมพ์ ในภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริมประเภทสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.72) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริมประเภทสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ แผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 2.95) และ คู่มือ (ค่าเฉลี่ย 2.67) และความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริมประเภทสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ โปสเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 2.54) ตามลำดับ

2.3 ความต้องการในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริมประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.77) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริมประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ อินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 3.16) โทรศัพท์ (ค่าเฉลี่ย 3.13) แอปพลิเคชัน (ค่าเฉลี่ย 2.65) และวิทยุ (ค่าเฉลี่ย 2.12) ตามลำดับ

4.3 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร
ด้านวิธีการส่งเสริม

ตารางที่ 4.12 ระดับความต้องการการส่งเสริม ด้านวิธีการส่งเสริม

ประเด็น	ระดับความต้องการ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
3. ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริม						3.26 (0.940)	ปานกลาง	
1) อบรม	2 (1.3)	11 (7.4)	96 (64.4)	37 (24.8)	3 (2.0)	3.19 (0.651)	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความต้องการ (จำนวน /ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
2) ฝึกปฏิบัติ	7	21	44	56	21	3.42 (1.047)	มาก	1
	(4.7)	(14.1)	(29.5)	(37.6)	(14.1)			
3) ศึกษาดูงาน	9	36	42	45	17	3.17 (1.105)	ปานกลาง	3
	(6.0)	(24.2)	(28.2)	(30.2)	(11.4)			

จากตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความต้องการการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวหอมของเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริม ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3. ความต้องการในวิธีการส่งเสริม ในภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.26) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ฝึกปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 3.42) และมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ อบรม (ค่าเฉลี่ย 3.19) และศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 3.17) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 สรุปภาพรวมความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวหอมของเกษตรกร

ความต้องการการส่งเสริม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านเนื้อหา	2.80	0.740	ปานกลาง	3
2. ด้านช่องทางในการส่งเสริม	3.20	0.650	ปานกลาง	2
3. ด้านวิธีการส่งเสริม	3.26	0.940	ปานกลาง	1
รวม	3.09	0.777	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.13 ภาพรวมความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวหอมของเกษตรกร ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ระดับความต้องการการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวหอมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.26) ด้านช่องทางในการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.20) และด้านเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.80) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

การศึกษาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร ได้แก่ 1) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร ด้านเนื้อหา 2) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม ด้านวิธีการส่งเสริม โดยใช้คำถามที่มีลักษณะการประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับความเห็นด้วยกับแนวทางในระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ตามลำดับ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย มีเกณฑ์การประเมินผลความต้องการของเกษตรกรตามเกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ปรากฏดังตารางที่ 4.14-4.16

5.1 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านเนื้อหา

ตารางที่ 4.14 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร ด้านเนื้อหา

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเนื้อหา						2.93 (0.801)	ปานกลาง	
1.1 กระบวนการต้นน้ำ						3.15 (0.580)	ปานกลาง	1
1) . เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดห่วงโซ่อุปทาน	0 (0)	12 (8.1)	80 (53.7)	39 (26.2)	18 (12.1)	3.42 (0.807)	มาก	2

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย (จำนวน /ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเนื้อหา						2.93 (0.801)	ปานกลาง	
1.1 กระบวนการต้นน้ำ						3.15 (0.580)	ปานกลาง	1
2) ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เรื่องการลดต้นทุนการผลิต	0 (0)	19 (12.8)	80 (53.7)	31 (20.8)	19 (12.8)	3.34 (0.860)	มาก	1
3) ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช	0 (0)	25 (16.8)	87 (58.4)	32 (21.5)	5 (3.4)	3.11 (0.712)	ปานกลาง	3
4) ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมในเรื่องการวิเคราะห์ดิน	1 (0.7)	32 (21.5)	79 (53.0)	30 (20.1)	7 (4.7)	3.07 (0.794)	ปานกลาง	4
5) ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมในเรื่องการผสมปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดปัญหาปุ๋ยราคาแพง	9 (6.0)	29 (19.5)	91 (61.1)	20 (13.4)	20 (13.4)	2.82 (0.736)	ปานกลาง	5
1.2 กระบวนการกลางน้ำ						2.76 (0.876)	ปานกลาง	3
1) . หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว	9 (6.0)	45 (30.2)	66 (44.3)	22 (14.8)	7 (4.7)	2.82 (0.923)	ปานกลาง	2
2) หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลผลิต	7 (4.7)	46 (30.9)	64 (43.0)	26 (17.4)	6 (4.0)	2.85 (0.903)	ปานกลาง	1
3) หน่วยงานภาครัฐควรให้ข้อมูลการขอรับรองมาตรฐานการผลิตต่างๆ เช่น GAP เป็นต้น	11 (7.4)	53 (35.6)	68 (45.6)	16 (10.7)	1 (0.7)	2.62 (0.802)	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเนื้อหา						2.93 (0.801)	ปานกลาง	
1.3 กระบวนการปลายน้ำ						2.88 (0.947)	ปานกลาง	2
1) . หน่วยงานภาครัฐควร จัดหาแหล่งจำหน่ายที่ แน่นอนให้เกษตรกร	20 (13.4)	14 (9.4)	61 (40.9)	44 (29.5)	10 (6.7)	3.07 (1.095)	ปานกลาง	1
2) ควรมีการเชื่อมโยง เครือข่ายกลุ่มผู้ปลูก มะพร้าวน้ำหอม	5 (3.4)	33 (22.1)	79 (53.0)	30 (20.1)	2 (1.3)	2.94 (0.782)	ปานกลาง	2
3) หน่วยงานภาครัฐควรมี โครงการพาเกษตรกร ไปศึกษาดูงานด้านการ จัดการห่วงโซ่อุปทานของ กลุ่มเกษตรกรที่ประสบ ความสำเร็จ	21 (14.1)	44 (29.5)	56 (37.6)	27 (18.1)	1 (0.7)	2.62 (0.963)	ปานกลาง	3

จากตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมเกษตรกร ด้านเนื้อหา ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

แนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหา พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.93) แบ่งออกเป็น 3 กระบวนการ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรด้านเนื้อหา พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) แบ่งออกเป็น 3 กระบวนการ ดังนี้

1.1 กระบวนการต้นน้ำ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15) โดยพิจารณาประเด็น พบว่าเกษตรกรมีความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
2. ด้านวิธีการส่งเสริม						2.90 (0.580)	ปานกลาง	
2.1 การส่งเสริมแบบบุคคล						2.99 (0.388)	ปานกลาง	1
2) เจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์, Line, Facebook เพื่อติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูล	4 (2.7)	15 (10.1)	78 (52.3)	29 (19.5)	23 (15.4)	3.35 (0.951)	ปานกลาง	2
3) เจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทางจดหมาย, จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)	24 (16.1)	62 (41.6)	59 (39.6)	4 (2.7)	0 (0)	2.29 (0.765)	ปานกลาง	4
4) เจ้าหน้าที่ควรให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรด้านการจัดการหังโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ	10 (6.7)	43 (28.9)	80 (53.7)	14 (9.4)	2 (1.3)	2.70 (0.785)	ปานกลาง	3
2. ด้านวิธีการส่งเสริม								
2.2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม						2.93 (0.500)	ปานกลาง	2
1) เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาร่วมการประชุมกลุ่มเพื่อให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนข้อมูล	6 (4.0)	22 (14.8)	104 (69.8)	16 (10.7)	1 (0.7)	2.89 (0.659)	ปานกลาง	4
2) เจ้าหน้าที่ควรจัดฝึกอบรมหลักสูตร การจัดการหังโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม	5 (3.4)	21 (14.1)	102 (68.5)	21 (14.1)	0 (0)	2.93 (0.644)	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
2. ด้านวิธีการส่งเสริม						2.90 (0.580)	ปานกลาง	
2.2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม						2.93 (0.500)	ปานกลาง	2
3) เจ้าหน้าที่ควรจัดทำ แปลงสาธิต เพื่อเป็น แปลงให้เรียนรู้ให้กับ เกษตรกร	3 (2.0)	16 (10.7)	106 (71.1)	24 (16.1)	0 (0)	3.01 (0.593)	ปานกลาง	1
4) เจ้าหน้าที่ควรจัด กิจกรรมไปศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ เกษตรกร	5 (3.4)	26 (17.4)	84 (56.4)	32 (21.5)	2 (1.3)	3.00 (0.762)	ปานกลาง	2
5) เจ้าหน้าที่ควรจัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้ชุมชน เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึง องค์ความรู้ และเกิด การบูรณาการของภาคี เครือข่าย	10 (6.7)	28 (18.8)	91 (61.1)	19 (12.8)	1 (0.7)	2.82 (0.763)	ปานกลาง	5
2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน						2.79 (0.853)	ปานกลาง	3
1) หน่วยงานควรจัดทำ เอกสาร/คู่มือ ผ่านสื่อ สิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ, คู่มือ, โปสเตอร์)	4 (2.7)	48 (32.2)	66 (44.3)	26 (17.4)	5 (3.4)	2.87 (0.852)	ปานกลาง	3
2) หน่วยงานควรการจัด นิทรรศการ เพื่อถ่ายทอด องค์ความรู้แบบเห็น ของจริง	4 (2.7)	52 (34.9)	64 (43.0)	25 (16.8)	4 (2.7)	2.82 (0.838)	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
2. ด้านวิธีการส่งเสริม						2.90 (0.580)	ปานกลาง	
2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน						2.79 (0.853)	ปานกลาง	3
3) หน่วยงานควรมีการ ประชาสัมพันธ์ผ่าน วิทยุกระจายเสียง	7 (4.7)	34 (22.8)	80 (53.7)	22 (14.8)	6 (4.0)	2.91 (0.849)	ปานกลาง	1
4) หน่วยงานควรมีการ ประชาสัมพันธ์ผ่าน โทรศัพท์	12 (8.1)	63 (42.3)	56 (37.6)	14 (9.4)	4 (2.7)	2.56 (0.872)	น้อย	4

จากตารางที่ 4.15 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริม ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2. แนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริม พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) แบ่งออกเป็น 3 วิธี ดังนี้

2.1 แนวทางในวิธีส่งเสริมแบบบุคคล ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางในวิธีส่งเสริมแบบบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.99) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางในวิธีส่งเสริมแบบบุคคลอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปเยี่ยมเยียนและให้คำปรึกษาด้านมะพร้าวน้ำหอมแก่เกษตรกรโดยตรง (ค่าเฉลี่ย 3.62) และเห็นด้วยกับแนวทางในวิธีส่งเสริมแบบบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์, Line, Facebook เพื่อติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.35) เจ้าหน้าที่ควรให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ (ค่าเฉลี่ย 2.70) และเจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทางจดหมาย, จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (ค่าเฉลี่ย 2.29) ตามลำดับ

2.2 แนวทางในวิธีส่งเสริมแบบกลุ่ม ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางในวิธีส่งเสริมแบบกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.93) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางในวิธีส่งเสริมแบบกลุ่มอยู่ในปานกลางทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแปลงสาธิต เพื่อเป็นแปลงเรียนรู้ให้กับเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.01) เจ้าหน้าที่ควรจัดกิจกรรมไปศึกษา

ดูงานเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.00) เจ้าหน้าที่ควรจัดฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม (ค่าเฉลี่ย 2.93) เจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมการประชุมกลุ่มเพื่อให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.89) และเจ้าหน้าที่ควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้และเกิดการบูรณาการของภาคีเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 2.82) ตามลำดับ

2.3 แนวทางในวิธีส่งเสริมแบบมวลชน ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางในวิธีส่งเสริมแบบมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.79) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางในวิธีส่งเสริมแบบมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 2.91) หน่วยงานควรจัดนิทรรศการ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แบบเห็นของจริง (ค่าเฉลี่ย 2.82) หน่วยงานควรจัดทำเอกสาร/คู่มือ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ, คู่มือ, โปสเตอร์) (ค่าเฉลี่ย 2.87) และเห็นด้วยกับแนวทางในวิธีส่งเสริมแบบมวลชนอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 2.56) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 สรุปภาพรวมระดับความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

แนวทางการส่งเสริม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความเห็นด้วย	อันดับ
1. ด้านเนื้อหา	2.93	0.801	ปานกลาง	1
2. ด้านวิธีการส่งเสริม	2.90	0.580	ปานกลาง	2
รวม	2.92	0.691	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.16 สรุปภาพรวมระดับความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้
ระดับความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่ามีความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.93) และด้านวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 2.90) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญ 3 ส่วน ประกอบด้วย สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

ผลการวิจัยด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย โดยสรุป มีดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐาน เศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร 2) การจัดการห้วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร 3) ปัญหาการจัดการห้วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอม 4) ความต้องการส่งเสริมในการจัดการห้วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร และ 5) ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.2.1 ประชากรที่ศึกษา

เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ข้อมูลในปีเพาะปลูก 2566 จากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว จำนวน 3,164 ราย

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.08 ซึ่งจะได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 149 คน จากเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ปีการผลิต 2566 จำนวน 3,164 ราย และทำการเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรในแต่ละตำบล โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีคำถามเป็นแบบปลายปิดและคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item – Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาทุกตอน เท่ากับ 0.99 ซึ่งมีค่า IOC > .50 หมายความว่า คำถามนั้นตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ราย เกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวในเขตพื้นที่อำเภอกะทู้แบน จังหวัดสมุทรสาคร ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว จากการค้าสามารถวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ เท่ากับ 0.730 ตอนที่ 4.1 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวในของเกษตรกร ด้านเนื้อหา เท่ากับ 0.787 ตอนที่ 4.2 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวของเกษตรกร ด้านช่องทางในการส่งเสริม เท่ากับ 0.778 ตอนที่ 4.3 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวของเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร เท่ากับ 0.772 ตอนที่ 5.1 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวเกษตรกร ด้านเนื้อหา เท่ากับ 0.772 ตอนที่ 5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว ด้านวิธีการส่งเสริม เท่ากับ 0.719 จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ เท่ากับ 0.861 แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขหลังจากการทดสอบเรียบร้อยแล้วไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 ราย

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ

(percentage) ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) และการจัดอันดับ (ranking) การแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) *สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร* ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 67.8 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47.99 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 68.5 จบการศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย/ ปวช. ร้อยละ 38.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.05 คน มีประสบการณ์ในการทำการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 14.20 ปี และมีพื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 23.45 ไร่

2) *สภาพพื้นฐานทางสังคม* ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 84.6 รองลงมา ร้อยละ 5.4 เป็นกรรมการหมู่บ้าน แหล่งที่ปรึกษาปัญหาการปลูกมะพร้าว น้ำหอม มาจากเพื่อนบ้าน/ คนในชุมชน มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 1.83 ครั้ง/ปี เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 1.08 ครั้ง และเคยเข้าร่วมการศึกษาดูงานการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 1.04 ครั้ง

3) *สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ* ผลการวิจัยพบว่า พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตร และมีรายได้รองจากอาชีพค้าขาย มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.43 คน รายได้รวมจากภาคการเกษตรของครัวเรือนต่อปีเฉลี่ย 519,288.59 บาท/ครัวเรือน/ปี มีรายได้รวมนอกภาคการเกษตรของครัวเรือนต่อปีเฉลี่ย 155,111.11 บาท/ครัวเรือน/ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ทุนของตนเองในการปลูกมะพร้าว น้ำหอม การถือครองพื้นที่ทำการเกษตร เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองด้านการเกษตรเป็นที่ดินของตนเอง มีที่ดินของตนเองเฉลี่ย 24.26 ไร่ พื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 23.45 ไร่ ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ในการผลิตมะพร้าว ต้นทุนการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 1,364.65 บาทต่อไร่ โดยเป็นรายจ่ายค่าต้นพันธุ์เฉลี่ย 2,876.20 บาท/ไร่ ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1,533.71 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 1,286.19 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีกำจัดป้องกันวัชพืชและศัตรูพืชเฉลี่ย 934.78 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานกำจัดโรคและศัตรูพืชมะพร้าวเฉลี่ย 737.50 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 915.48 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานในเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 1,316.67 บาทต่อไร่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเฉลี่ย 1,316.67 บาท

1.3.2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

1) *กระบวนการต้นน้ำ* ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนมากมีการวางแผนการผลิต พื้นที่ปลูกมะพร้าวทั้งหมดเป็นพื้นที่นอร์่องและมีการเตรียมดินปลูกมะพร้าวด้วยวิธีการขุดยกร่อง เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่วิเคราะห์ดินก่อนปลูก แหล่งที่มาของต้นพันธุ์ส่วนใหญ่เกษตรกรซื้อต้นพันธุ์

มาปลูก โดยมีรูปแบบการปลูกเป็นแถวเดี่ยวส่วนใหญ่ ลักษณะเป็นสวนเดี่ยวทั้งหมด อาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ เกษตรกรทั้งหมดใช้ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 1.32 ครั้ง/ปี อัตราการใส่เฉลี่ย 993.29 กิโลกรัม/ไร่ ปุ๋ยเคมี 17 - 17 - 17 เฉลี่ย 3.60 ครั้ง/ปี อัตราการใส่เฉลี่ย 3.93 กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่พบศัตรูพืชในแปลงมะพร้าว น้ำหอม และแมลงที่พบมากที่สุด คือ ตัววงแรด เกษตรกรกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่พบสัตว์ศัตรูพืช แต่ถ้าพบคือ กระจอก แต่เกษตรกรไม่ดำเนินการกำจัด เกษตรกรส่วนใหญ่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตทุก ๆ 20 วัน โดยพ่อค้าผู้รับซื้อมะพร้าว น้ำหอมจากสวนเป็นผู้ตัดผลผลิต

2) *กระบวนการกลางน้ำ* ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการคัดขนาดผลมะพร้าว น้ำหอมก่อนจำหน่ายผลผลิต และจำหน่ายในรูปแบบผลสดเป็นหลัก ไม่มีการแปรรูป เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับรองมาตรฐาน GAP และไม่มีตราสินค้า

3) *กระบวนการปลายน้ำ* ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางที่อยู่ในท้องถิ่น และส่วนใหญ่จะจำหน่ายผลผลิตให้กับล้งเป็นหลัก โดยไม่มีการทำสัญญาซื้อขายผลผลิตมะพร้าว น้ำหอม และพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิต และส่วนใหญ่เกษตรกรมีกลุ่มค้าเป็นผู้บริโภคทั่วไป

1.3.4 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว

น้ำหอม

ระดับปัญหาในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.55) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านกระบวนการปลายน้ำ (ค่าเฉลี่ย 3.13) และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านกระบวนการกลางน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.77) ด้านกระบวนการต้นน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.39) และด้านอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 1.89) ตามลำดับ

1.3.5 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของ

เกษตรกร

ระดับความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.26) ด้านช่องทางในการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.20) และด้านเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.80) ตามลำดับ

1.3.6 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของ

เกษตรกร

ระดับความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า

มีความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 2.93) และด้านวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 2.90) ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

จากการศึกษา แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอม ของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย เพราะเป็นหัวหน้าครอบครัว มีอายุเฉลี่ย 47.99 ปี สอดคล้องกับ ศิริประภา ทับไกร (2563) จากการศึกษาของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.9 อายุระหว่าง 41-50 ปี และมีการศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย/ ปวส. ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ขนิษฐา ยินดี (2563) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตมะพร้าวน้ำหอมแบบแปลงใหญ่เป็นเพศชายและหญิงร้อยละ 50 เท่ากัน มีอายุเฉลี่ย 59.44 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา เนื่องจากปัจจุบันการศึกษามีการขยายตัวมากขึ้น โรงเรียนและสถาบันการศึกษามีการจัดตั้งในพื้นที่ชนบท จึงสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ง่ายขึ้น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.18 คน โดยมีประสบการณ์ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 14.20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับคริสฐา สุนทรรัตน์ (2562) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 16.1 ปี แตกต่างจากขนิษฐา ยินดี (2563) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว มากกว่า 20 ปี และศิริประภา ทับไกร (2563) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว 26 ปีขึ้นไป เพราะเป็นอาชีพที่ส่งต่อมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ เกษตรกรส่วนมากได้รับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานการปลูกมะพร้าวน้ำหอม และมีบางส่วนที่ยังไม่เคย อาจเป็นเพราะไม่สนใจรับข้อมูลใหม่ ๆ หรือ เข้าร่วมโครงการของรัฐบาล

เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรเพียงอย่างเดียว มีพื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 24.46 ไร่ มีรายได้จากการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 519,288.59 บาทต่อไร่ ส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง มีแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.43 คน และจ้างแรงงานเฉลี่ย 8.25 คน และเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม ซึ่งสอดคล้องกับ คริสฐา สุนทรรัตน์ (2562) ศึกษาการตัดสินใจใช้แตนเบียน *Bracon hebetor* ของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด

สมุทรสาคร พบว่า มีพื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 14.2 ไร่ มีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 16.1 ปี และเกษตรกรไม่มีการกู้เงินมาประกอบอาชีพทางการเกษตร

2.2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

2.2.1 กระบวนการต้นน้ำ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งมีการวางแผนการผลิตและมีอีกกลุ่มที่ไม่ได้วางแผนผลิต อาจเพราะเกษตรกรใช้ความเคยชินและประสบการณ์ที่มีนั้น จึงไม่เห็นถึงความจำเป็นของการวางแผนการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการวิเคราะห์ดินก่อนปลูกมะพร้าว น้ำหอม อาจเพราะแปลงมะพร้าว น้ำหอมเป็นแปลงดั้งเดิมที่ปลูกมานาน และคิดว่ามีความอุดมสมบูรณ์อยู่แล้ว และมีเกษตรกรแค่บางกลุ่มเท่านั้นที่เข้าถึงการตรวจวิเคราะห์ดินจากศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) และจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจากหน่วยรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับ ขนิษฐา ยินดี (2563) ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรไม่วิเคราะห์ดินก่อนปลูกมะพร้าว น้ำหอม และใช้วิธีปลูกโดยการขุดหลุม ไม่ใส่ปุ๋ยรองพื้นในการเตรียมดิน เกษตรกรส่วนใหญ่พบศัตรูพืชมะพร้าว น้ำหอม โดยพบมากที่สุด คือ ตัวแตน มีการกำจัดโดยใช้สารเคมีมากที่สุด อาจเพราะการใช้สารเคมีนั้นเห็นผลเร็วและไม่ยุ่งยาก สามารถจ้างแรงงานมากำจัดได้ และการใช้แตนเบียนยังไม่นิยมใช้ในวงกว้าง มีการใช้ในเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มและจำหน่ายแตนเบียนในปริมาณมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2562) ให้คำแนะนำว่า ศัตรูธรรมชาติของตัวแตนมะพร้าว ได้แก่ เชื้อรา เชื้อรา *Metarhizium anisopliae* ในส่วนของแตนเบียนใช้กำจัดหนอนหัวดำและ แมลงดำหนาม

2.2.2 กระบวนการกลางน้ำ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตในรูปแบบผลสด อาจเพราะการจำหน่ายในรูปแบบผลสดไม่ต้องผ่านกระบวนการแปรรูป สามารถเก็บเกี่ยวและจำหน่ายได้ทันที โดยเฉพาะการขายให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อถึงสวน ซึ่งสอดคล้องกับ หลุทัย มีนะพันธ์ (2562) พบว่าเกษตรกรนำผลผลิตขายให้กับพ่อค้าคนกลางโดยตรง และการแปรรูปนั้นจำเป็นต้องใช้เงินทุนในการซื้อเครื่องมือ เทคโนโลยี และการแปรรูปสินค้าต้องการการจัดการที่มีประสิทธิภาพในด้านคุณภาพ มาตรฐานการผลิต การจัดเก็บ และการขนส่ง ซึ่งอาจซับซ้อนและเพิ่มต้นทุนการผลิต เกษตรกรจึงเลือกที่จะไม่ลงทุนในด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ นิภาดา เจริญธนกิจกุล (2557) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีการจำหน่ายผลผลิตโดยพ่อค้ามารับซื้อที่สวน การจำหน่ายเป็นผลสด เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตโดยขายทั้งทะลาย เกษตรกรส่วนใหญ่ ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP อาจเป็นเพราะเกษตรกรจำหน่ายผลผลิตให้กับผู้ที่มีการส่งออกมะพร้าว น้ำหอมไปยังตลาดต่างประเทศที่มีข้อกำหนดให้ผลผลิตต้องมีมาตรฐาน GAP และในทางกลับกันผู้ที่ขายผลผลิตในประเทศ อาจไม่ต้องการมาตรฐานเนื่องจากตลาดในประเทศไม่ได้มีข้อกำหนดที่เข้มงวดเท่ากับตลาดส่งออก การขายในประเทศจึงสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องผ่านมาตรฐานนี้ ทำให้เกษตรกรบางส่วนที่ขายผลผลิตภายในประเทศไม่จำเป็นต้องเข้ารับการรับรอง GAP :ซึ่งสอดคล้องกับ วนิดา

วัฒนชีวินปกรณ์ (2561) พบว่าความคิดเห็นของผู้ประกอบการในด้านความต้องการของผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศ ต้องการสินค้าที่มีมาตรฐานสากลอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมาตรฐานสำคัญคือ GAP

2.2.3 กระบวนการปลายน้ำ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง และไม่ทำสัญญาซื้อขายผลผลิต สิ่งนี้อาจทำให้เกษตรกรเสียเปรียบในการต่อรองราคาการซื้อขาย และมีความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการไม่มีความมั่นคงในการขายผลผลิต โดยเฉพาะเมื่อราคาในตลาดมีความผันผวน การไม่มีสัญญาทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการต่อรองราคาแบบรายวัน อาจเพราะเกษตรกรยังขาดความรู้หรือทักษะด้านการตลาด และเกษตรกรไม่ต้องรับภาระในการจัดการขนส่งหรือหาตลาดเอง เพราะพ่อค้าคนกลางมักจะซื้อผลผลิตจากเกษตรกรเป็นประจำ โดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตมีมาก เกษตรกรก็ยังสามารถขายได้โดยไม่ต้องกังวลเรื่องการหาผู้ซื้อ ควรส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์ให้กับโรงงานหรือผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับปฐมชัย คชะสุต (2560) พบว่า มีผู้รับซื้อผลผลิตถึงที่บ้านและสวน ซึ่งมีความสะดวก น่าเชื่อถือและไวใจได้ โดยมีพ่อค้าคนกลางเป็นกำหนดราคา

2.3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม

2.3.1 ปัญหากระบวนการต้นน้ำ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอมระหว่าง 16 – 20 ปี ทำให้เกษตรกรมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการแปลง และพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 23.45 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกษตรกรสามารถดูแลจัดการแปลงมะพร้าวน้ำหอมได้ทั่วถึง แม้ว่าปัญหาในกระบวนการต้นน้ำภาพรวมจะน้อย แต่ยังคงมีปัญหาในประเด็นเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตสูง เช่น ค่าต้นทุนปุ๋ย ค่าปุ๋ยเคมี และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร การสนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปัจจัยการผลิตในท้องถิ่น อาจช่วยลดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อปุ๋ยเคมีหรือปัจจัยอื่นๆ ที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าหรือซื้อจากต่างประเทศ การส่งเสริมให้เกษตรกร ผลิตปุ๋ยอินทรีย์เอง ช่วยลดค่าใช้จ่ายได้เช่นกัน ซึ่งมีความสอดคล้องเมธพร ขจรศรีวีรวงศ์ (2562) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการผสมปุ๋ยใช้เอง เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าการนำแม่ปุ๋ยมาผสมใช้เองสามารถลดต้นทุนค่าปุ๋ยได้จริง และเกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทุกคน เนื่องจากช่วงที่ผ่านมาในพื้นที่จังหวัดสระแก้วมีโครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้มีปุ๋ยอินทรีย์ปริมาณมากเพียงพอ

2.3.2 ปัญหากระบวนการกลางน้ำ ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นปัญหาการขาดการออกแบบการแปรรูปผลผลิตที่หลากหลายของเกษตรกร อาจเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตในรูปแบบผลสด ผ่านพ่อค้าคนกลางซึ่งเป็นช่องทางหลัก และอาจเพราะเกษตรกรขาดความรู้ในการแปรรูป ขาดเทคโนโลยีที่เหมาะสม และคิดว่าการแปรรูปใช้ต้นทุนสูงกว่า ไม่อยากกู้ยืมเงินมา

ลงทุน เมื่อเทียบกับการขายผลสดที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับ รัชฎา อ่อนอ่อน (2564) ศึกษาการส่งเสริมการแปรรูปมังคุดของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่าปัญหาที่พบในการผลิตด้านการแปรรูป คือ สมาชิกขาดความรู้และทักษะในการแปรรูป จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้เกษตรกรในพื้นที่ไม่ได้มีการแปรรูปผลผลิต แต่หากเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตโดยการแปรรูปเป็น น้ำมะพร้าวบรรจุขวด หรือ ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ จะช่วยเพิ่มโอกาสในการขยายตลาดได้ นอกจากนี้ การสนับสนุนการพัฒนา ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมในรูปแบบใหม่ๆ เช่น สินค้าเพื่อสุขภาพหรือผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูป

2.3.3 ปัญหากระบวนการปลายน้ำ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแม้ว่าเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ ขาดโอกาสในการสร้างตลาดใหม่ อาจเพราะเกษตรกรไม่มีช่องทางหรือความรู้ในการเข้าถึงตลาดที่แตกต่างจากเดิม และเกษตรกรส่วนใหญ่พึ่งพาพ่อค้าคนกลางมากเกินไป ทำให้เกษตรกรไม่มีโอกาสขยายฐานลูกค้าหรือตลาดที่หลากหลาย การเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาจะต้องสนับสนุนให้เกษตรกรมีช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย และการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็ง การสร้างตลาดกลาง สำหรับเกษตรกรอาจช่วยให้สามารถกำหนดราคาตามกลไกของตลาดที่เป็นธรรมได้ หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ควรประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้บริโภครู้ข้อมูลมะพร้าวน้ำหอมทั้งทางด้านคุณภาพและแหล่งจำหน่าย ควรวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับฤดูกาลเพื่อรักษาผลผลิตและโอกาสทางการตลาด และควรสร้างเครือข่ายพันธมิตรความร่วมมือตลอดห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยยกระดับศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐพล บัวเปลี่ยนสี (2562) ศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานของสินค้าผักเบอร์รี่ 8 เพื่อยกระดับศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปลูกผักตามมาตรฐานอินทรีย์ มาตรฐาน GAP และมาตรฐานผักเบอร์รี่ 8 ให้กับกลุ่มเกษตรกร ควรเพิ่มการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้บริโภครู้ข้อมูลเกี่ยวกับผักเบอร์รี่ 8 ทั้งทางด้านคุณภาพและแหล่งจำหน่าย

2.4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

2.4.1 ความต้องการด้านเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านเนื้อหาเรื่อง การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช แม้ว่าปัญหาในภาพรวมของกระบวนการต้นน้ำจะอยู่ในระดับน้อย แต่แมลงศัตรูพืชเป็นปัญหาสำคัญของเกษตรกร เพราะทำให้ผลผลิตลดลง ต้นมะพร้าวโทรม และตาย และอาจมีแมลงศัตรูชนิดใหม่ที่เกษตรกรไม่รู้จัก กำจัดไม่ถูกวิธี ดังนั้น การส่งเสริมความรู้และเทคนิคการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชที่เหมาะสม ทั้งวิธีทางเคมีและวิธีทางชีวภาพ จะเป็นกุญแจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดการสูญเสียผลผลิต สำหรับกระบวนการกลางน้ำ ความต้องการด้านเนื้อหา เรื่อง การแปรรูป อาจเพราะเกษตรกรมองเห็นว่าการแปรรูปเป็นอีกวิธีหนึ่ง

ที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับมะพร้าว น้ำหอม และลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาดตลาดผลสดเพียงอย่างเดียว และกระบวนการปลายน้ำ เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหา เรื่อง ความรู้ด้านการตลาด อาจเพราะเกษตรกรขาดความรู้ด้านการตลาด ทำให้มีความยากลำบากในการแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่นหรือการเจาะตลาดใหม่ๆ เพราะในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว พื้นที่ส่วนใหญ่ปลูกมะพร้าว น้ำหอม ทำให้มีเกิดการแข่งขันในการตลาดสูง

2.4.2 ความต้องการด้านช่องทางในการส่งเสริมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในการส่งเสริมในระดับมาก ผ่าน **สื่อบุคคล** โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ และเกษตรกรต้นแบบ เนื่องจากเกษตรกรมีความเชื่อมั่น และมีความมั่นใจในเจ้าหน้าที่รัฐ และหน่วยงานราชการ เพราะต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาสนับสนุน เนื่องจากภาครัฐจะมีนโยบายต่างๆที่จะช่วยเหลือเกษตรกร **สื่ออิเล็กทรอนิกส์** เกษตรกรมีความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรต้องการสื่อจากอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ แอปพลิเคชัน และวิทยุ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบอินเทอร์เน็ต มากกว่ารูปแบบอื่นๆ แต่เกษตรกรจะได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย คือ รูปแบบวิทยุ เนื่องจากเกษตรกรให้ความสนใจน้อยกว่าสื่ออินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่และทุกเวลา **สื่อสิ่งพิมพ์** เกษตรกรต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ แผ่นพับ และคู่มือ เนื่องจากแผ่นพับและคู่มือ สามารถอธิบายข้อมูลโดยรายละเอียดได้มากกว่าโปสเตอร์ ที่เน้นรูปภาพ สี สัน ดึงดูดให้เกิดความสนใจแต่การอธิบายเนื้อหา รายละเอียดมีน้อย

2.4.3 ความต้องการด้านวิธีการส่งเสริม ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก อาจเพราะเกษตรกรเห็นว่าการฝึกปฏิบัตินั้นได้ลงมือปฏิบัติจริงได้เห็นของจริง ทำให้เข้าใจง่ายกว่าการบรรยาย สามารถสอบถามกับผู้ปฏิบัติโดยตรง และการศึกษาดูงานอยู่ในระดับปานกลาง อาจเพราะเกษตรกรเห็นว่าการไปศึกษาดูงานจะต้องละทิ้งการดูแลแปลงมะพร้าว น้ำหอมเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงาน ใช้แรงงานภายในครอบครัว

2.5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

2.5.1 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดห่วงโซ่อุปทาน เนื่องจากการสนับสนุนที่ครอบคลุมตั้งแต่การจัดการกระบวนการต้นน้ำจนถึงปลายน้ำจะทำให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างครบวงจร การสนับสนุนควรประกอบไปด้วยความรู้การจัดการดิน น้ำ

พันธุ์พืช การจัดการศัตรูพืช เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมส่งเสริมความรู้ให้กับเกษตรกร เพื่อลดปัญหาการผลิตที่อาจเกิดขึ้น และเกษตรกรเห็นด้วยกับการที่ภาครัฐควรสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ซึ่งเกษตรกรเห็นว่าสามารถสร้างรายได้ที่สูงขึ้นจากผลผลิตของตนเองนอกเหนือจากการขายผลสดเพียงอย่างเดียว เช่น การแปรรูปมะพร้าว น้ำหอม การนำเอาเทคโนโลยีที่สามารถยืดอายุการเก็บรักษาผลผลิต และเกษตรกรเห็นด้วยที่หน่วยงานรัฐต้องหาช่องทางจำหน่ายที่แน่นอน หรือการรับประกันในการขายผลผลิต ช่วยให้เกษตรกรมีความมั่นใจในกระบวนการผลิตและสามารถวางแผนการผลิตในระยะยาวได้ ทำให้เกษตรกรมองเห็นถึงโอกาสและกล้าที่จะลงทุน

2.5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในการส่งเสริม ด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปเยี่ยมเยียนและให้คำปรึกษาโดยตรง และเจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์, Line, Facebook เพื่อติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูล เนื่องจากเกษตรกรอายุไม่มาก และมีการศึกษาที่ดี มีการใช้อินเทอร์เน็ต และแอปพลิเคชันโดยปกติทั่วไป และการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ ถือว่าเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็ว สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ทันที และการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียง ยังคงเป็นช่องทางที่เข้าถึงเกษตรกรในพื้นที่ชนบทได้ดี เนื่องจากเป็นสื่อที่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงคุ้นเคย และสามารถรับฟังได้ง่าย การใช้วิทยุจึงยังคงเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถเผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” พบว่า ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1) ผลการวิจัยพบว่าพบกับปัญหาราคาในการขายผลผลิตและต้นทุนการผลิตที่สูง ดังนั้น เกษตรกรเกษตรกรควรมีการรวมกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาผลผลิตและราคาปัจจัยการผลิตมะพร้าวน้ำหอม ในการซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง หรือปัจจัยบางชนิด เช่น ต้นพันธุ์ ปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนในการผลิต

2) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการเก็บตัวอย่างดินมาวิเคราะห์ก่อนปลูก ดังนั้นก่อนเก็บเกี่ยวควรเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารที่อยู่ในดิน เพื่อประเมินสถานะของธาตุอาหารพืชที่สำคัญ หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

3) ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปผลผลิต ดังนั้นเกษตรกรควรพัฒนาผลผลิตจากมะพร้าว น้ำหอมให้มีความหลากหลาย ซึ่งจะช่วยเพิ่มมูลค่าและตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในตลาด

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

1) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรพบปัญหาต้นทุนในการผลิตที่สูง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาปัจจัยการผลิตมะพร้าว น้ำหอม ในการซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง หรือส่งเสริมให้เกษตรกรมีการผลิตปัจจัยบางชนิดบางชนิด เพื่อใช้ในการลดต้นทุน เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ การใช้สารชีวภัณฑ์

2) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดห่วงโซ่ และควรเข้าไปเยี่ยมเยียนและให้คำปรึกษาด้านมะพร้าว น้ำหอมแก่เกษตรกรโดยตรงให้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรลงพื้นที่สร้างการรับรู้และสนับสนุนเกษตรกรให้ได้มาตรฐานการผลิต (GAP) และการขอรับรองมาตรฐานสินค้า GI มะพร้าว น้ำหอมบ้านแพ้วต่อไป

3) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการองค์ความรู้ด้านการตลาดและมีความคิดเห็นว่าภาครัฐควรจัดหาแหล่งจำหน่ายที่แน่นอนให้เกษตรกร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรศึกษาพัฒนาแนวทางการเพิ่มช่องทางการตลาดและจำหน่ายผลผลิตให้แก่เกษตรกรได้รับความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งรับซื้อ ที่มีกำหนดราคาตามตลาดกลาง

4) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการในช่องทางในการส่งเสริม นอกจากสื่อบุคคล คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นเจ้าหน้าที่และควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมผ่านช่องทางวิทยุกระจายเสียง และ อินเทอร์เน็ต อย่างต่อเนื่อง

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีปัญหาในกระบวนการปลายน้ำและมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐจัดหาแหล่งจำหน่ายที่แน่นอนให้ และเกษตรกรยังจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบผลสดเป็นหลัก จึงทำให้พึ่งพาพ่อค้าคนกลางมากเกินไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหามาในกระบวนการปลายน้ำและเกษตรกรยังจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบผลสดเป็นหลัก จึงทำให้พึ่งพาพ่อค้าคนกลางมากเกินไป ดังนั้นหากมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

การแปรรูป และด้านการตลาด ทั้งที่เป็นงบประมาณ ได้แก่ อบรม ศึกษาดูงาน หรือแม้แต่การเป็น
หนึ่งในช่องทางการเรียนรู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกร

2) ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐจัดหาแหล่ง
จำหน่ายที่แน่นอนให้ ดังนั้นหน่วยงานรัฐควรทำหน้าที่เป็นผู้ประสานระหว่างตัวแทนผู้สั่งซื้อจาก
ต่างประเทศกับเกษตรกร และรวมกลุ่มเพื่อรวบรวมผลผลิตในการจำหน่าย เพื่อต่อรองราคากับพ่อค้า
คนกลางได้

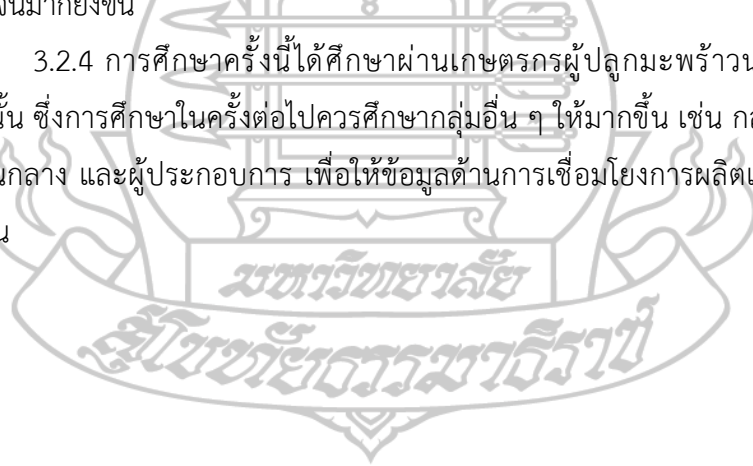
3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมในพื้นที่อื่น ๆ และควรเปรียบเทียบ
การจัดการห่วงโซ่อุปทานในกลุ่มบุคคลที่ต่างกัน เพื่อจะได้ทราบข้อมูล ความคิด ปัญหาและ
ข้อเสนอแนะที่หลากหลายมากขึ้น

3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว
น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนา
การเกษตรที่มีประสิทธิภาพต่อไป

3.2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นการศึกษาในประเด็นที่แตกต่างออกไปและ
มีเนื้อหาที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3.2.4 การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาผ่านเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมในอำเภอบ้านแพ้วเท่านั้น ซึ่งการศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษากลุ่มอื่น ๆ ให้มากขึ้น เช่น กลุ่มผู้จำหน่ายการผลิต พ่อค้าคนกลาง และผู้ประกอบการ เพื่อให้ข้อมูลด้านการเชื่อมโยงการผลิตและตลาดมีความสมบูรณ์มากขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยนครมหาสารคาม

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์. (2566). *บทวิเคราะห์เรื่อง “ส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร Q4/2565 ทดตัวครั้งแรกในรอบ 2 ปี คาดส่งออกในปี 2566 ยังคงขยายตัวได้ แต่เผชิญความเสี่ยงจากเศรษฐกิจโลกชะลอตัว”*. กรมประชาสัมพันธ์.
<https://www.prd.go.th/th/content/page/index/id/155856>
- กฤษณ์ ชาคริตส ฌ วัฒนประเสริฐ. (2558). *การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนเชิงวิศวกรรม*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2560). *ยุทธศาสตร์มะพร้าวเพื่ออุตสาหกรรม พ.ศ.2561 - 2579*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร. (2564). *การส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตมะพร้าวของผู้ปลูกมะพร้าวเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดโรงงานผู้ผลิตกะทิ: กรณีศึกษาที่บึงสามพัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจหรือสังคมศาสตร์, 7(1), 1-14.*
- ชนิษฐา ยินดี. (2563). *การจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. ห้องสมุด มสธ. <https://opac01.stou.ac.th/multim/thesis/2563/168487.pdf>
- ศิษฏา สุนทรรัตน์. (2562). *การตัดสินใจใช้แตนเบียน Bracon hebetor ศัตรูธรรมชาติในการป้องกันและกำจัดหนอนหัวด้ามะพร้าวของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร*. *วารสารวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมการเกษตร, 50(1), 51-63*
- จินดา ขลิบทอง. (2560). “กระบวนการวิจัยส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (หน่วยที่ 1)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2538). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- ชุตีระ ระบอบ. (2553). *การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน*. สมุทรปราการ : โครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

- ชุมพร ผลประเสริฐ. (2561). การส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอ่อนตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ณัฐพล บัวเปลี่ยสนี่. (2562). โครงการบริการวิชาการการบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของประชากรในท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางปะกง. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ธิตีมา วงษ์ศิริ. (2561). มะพร้าวน้ำหอม พืชอนาคตไกล ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง-ท่าจีน. วารสารสำนักวิจัยและบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวท.).
<http://www.istrsjournal.org/?p=1983>
- ทิพยา ไกรทอง, ลาวัญย์ จันท์อัมพร, เกริกชัย ธนรักษ์, กุลินดา แทนจันทร์, สรวุฒิ ปานทน, และปริญดา หรุณทิม. (2562). การจัดการความรู้เทคโนโลยีการผลิตมะพร้าวน้ำหอม. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: การันตี Guarantee.
- นพปฎล สุวรรณทรัพย์. (2558). การประเมินผลการปฏิบัติงานโซ่อุปทานโดยใช้แบบจำลอง SCOR model. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ, 5(1), 1.
- นิภาดา เจริญชนกิจกุล. (2557). แนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอ่อนของเกษตรกรอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นันทวัน อางองค์. (2564). ความต้องการการส่งเสริมการจัดการวัสดุเหลือใช้จากมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2536). การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปฐมชัย คชะสุด. (2560). การเพิ่มศักยภาพการผลิตมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกตลอดโซ่อุปทานในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, นครปฐม.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2567). วิกฤต “มะพร้าว” กระแทบปีหน้า “ประจวบฯ-สุราษฎร์ฯ-ราชบุรี-ชุมพร” วุบ. ประชาชาติธุรกิจ. <https://www.prachachat.net/local-economy/news-1591716>
- เปรม ฌ สงขลา. (2558). การจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมอย่างมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: ฐานการพิมพ์.

- ปริญธร ปิยะรักษ์. (2560). การส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอ่อนปลอดภัยตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในอำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี. เอกสารประกอบการเสวนาผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2553). แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (หน่วยที่ 4, น. 4 – 40). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์.
- ภัสรา ทศนบรรจง. (2564). ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เมธาพร ขจรศรีวีรวงศ์. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตของสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) จังหวัดสระแก้ว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิรัชญา อ่อนอ่อน. (2564). ศึกษาการส่งเสริมการแปรรูปมังคุดของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ลงทุนแมน. (2564). โอกาสของมะพร้าวน้ำหอมไทย. ลงทุนแมน. <https://www.longtunman.com/27370/>
- วนิดา วัฒนชีวินปกรณ์. (2561). ปัจจัยกำหนดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมมะพร้าวน้ำหอมและน้ำมะพร้าวของไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 38(2), 94.
- วสันต์ สุทธิโส. (2563). การพัฒนาคุณภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบึงนาราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (รายงานผลการวิจัย). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วิทยา สุทธิพิตร. (2557). การจัดการธุรกิจการเกษตรด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน. ใน *ประมวลสาระชุดการจัดการธุรกิจการเกษตร* (หน่วยที่ 6 น.24-25). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริประภา ทับไกร. (2563). การปรับตัวของเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมจากปัญหาาราคาตกต่ำ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 58.

- สายพิน ชูจิตร. (2564). *แนวทางการส่งเสริมการจัดการศัตรูมะพร้าวโดยวิธีผสมผสานของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สิทธิชัย ฝรั่งทอง. (2556). วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก. กรุงเทพฯ, *Bizweek* (วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2563).
- สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม. (2564). “จิตวิทยาและมนุษย์สัมพันธ์ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (หน่วยที่ 12). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุมาลี ผลรัตน์ไพบูลย์. (2562). *การจัดการโซ่อุปทานผักเหมียงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดภูเก็ต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุภาพร อินดำ. (2561). *การจัดการสวนมะพร้าวของเกษตรกรในตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เสถียร แสงแถวทิม. (2542). *ความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการสอนของคณาจารย์คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักโลจิสติกส์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (2558). *การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนเบื้องต้น (Fundamentals of Logistics and Supply Chain Management)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ พรีนซ์ แอนด์ แพ็ค จำกัด.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร. (2564). *ข้อมูลด้านการเกษตรรายสินค้ามะพร้าว น้ำหอม จังหวัดสมุทรสาคร: กลุ่มสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์*.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร. (2566). *ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร ประจำปีงบประมาณ 2566: กลุ่มสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์*.
- สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว. (2566). *การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอบ้านแพ้วทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี 2566 อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร*. สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร.

อุมาพร อมรธีระกุล. (2564). *ศึกษาการส่งเสริมการจัดการระบบนิเวศเกษตรในสวนมะพร้าว
น้ำหอมของเกษตรกร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต).

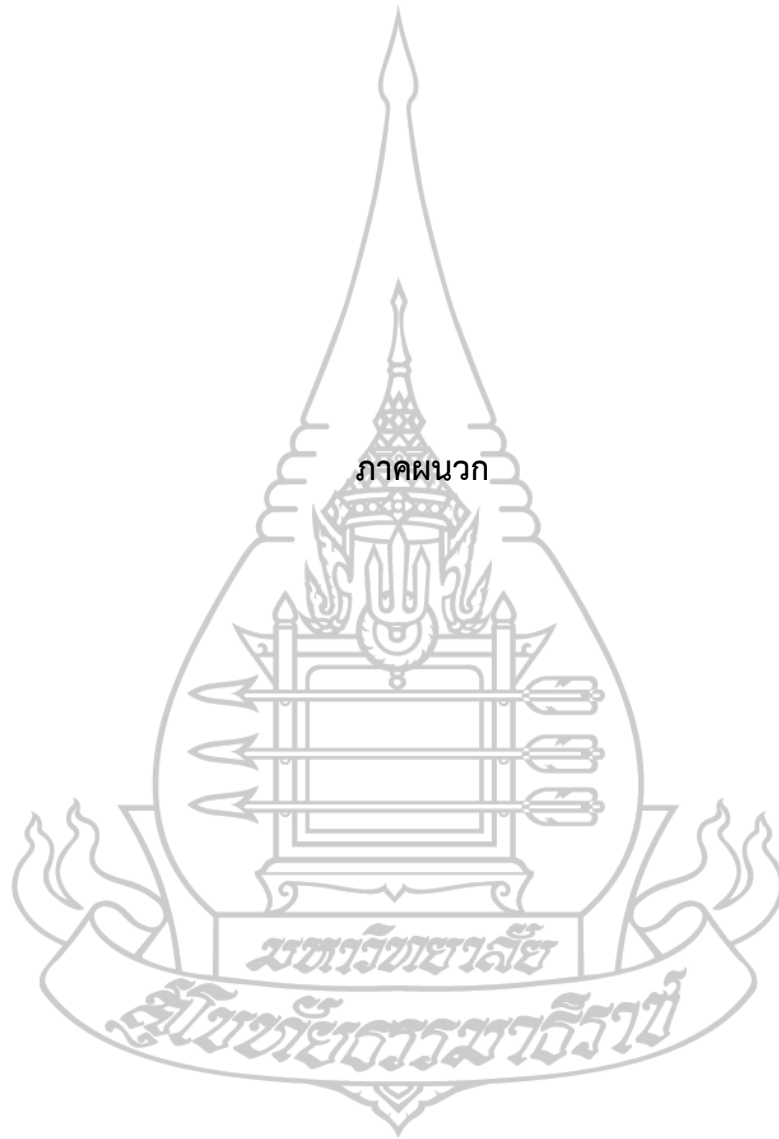
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, นนทบุรี.

หฤทัย มีนะพันธ์. (2562). *ลิ่งพ่อค้าคนกลางในห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมในตลาดแนวตั้ง.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,
39(2), 1-15. (เม.ย. - มิ.ย. 2562).*

Kaufan, R. and F.W.English. (1981). *Needs Assessment*. New Jersey : Educational
Technology Publications.

Maslow, (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row. and Logistics
Management). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ท็อป.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย
เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของ
เกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่.....

สำหรับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร
ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้นไม่มีเจตนาไขว่คว้าผู้อื่นและไม่ทำให้เกิดผลเสียหายกับเกษตรกรใดๆ จึงขอความร่วมมือจากเกษตรกร ผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม กรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน

2. เลขที่แบบสัมภาษณ์มีไว้เพื่อการติดตามแบบสัมภาษณ์เท่านั้น
3. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม

ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของ

เกษตรกร

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว
น้ำหอม ของเกษตรกร

4. ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบคำถามฟังแล้วผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย (ถูก) ลงในช่อง หน้าข้อความตามผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ

5. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ และให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความตามผลการสัมภาษณ์ และเติมข้อความลงในช่องว่างของแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ.....ปี (เศษของอายุมากกว่า 1 เดือน คิดเป็น 1 ปี)
3. สถานภาพ
  - 1) โสด 2) สมรส 3) แยกกันอยู่
  - 4) หย่า 5) หม้าย 6) อื่นๆ ระบุ.....
4. ระดับการศึกษา
  - 1) ไม่ได้รับการศึกษา 2) ประถมศึกษา 3) มัธยมศึกษาตอนต้น
  - 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 5) อนุปริญญา / ปวส. 6) ปริญญาตรี
  - 7) สูงกว่าปริญญาตรี
5. จำนวนสมาชิกภายในครัวเรือน..... คน (รวมตัวผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย)
6. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ
  - 1) ประสบการณ์การทำงานเกษตรทั้งหมด.....ปี
  - 2) ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม.....ปี

1.2 สภาพพื้นฐานทางสังคม

1. ตำแหน่งทางสังคม
  - 1) ไม่มีตำแหน่ง
  - 2) มีตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
    - 1) กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน 2) กรรมการหมู่บ้าน 3) ส.อบต.
    - 4) อกม. 5) อื่นๆ ระบุ.....
2. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 1) ไม่เป็น
  - 2) เป็น ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
    - 1) กลุ่มเกษตรกร 2) กลุ่มสหกรณ์ 3) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
    - 4) กลุ่มอาชีพเกษตร 5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6) กลุ่มยุวเกษตรกร
    - 7) กลุ่มลูกค้า ธกส. 8) อื่นๆ ระบุ.....
3. แหล่งที่ปรึกษาปัญหาการปลูกมะพร้าวน้ำหอม

- 1) สมาชิกในครัวเรือน 2) เพื่อนบ้าน/คนในชุมชน
 3) เกษตรกรผู้นำ /ปราชญ์ชาวบ้าน 4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล)
 5) เจ้าหน้าที่อื่นๆของรัฐ 6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประมาณ.....ครั้ง/ปี

5. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกมะพร้าว

- 1) ไม่ได้รับการฝึกอบรม 2) ได้รับการฝึกอบรม .....ครั้ง

6. การศึกษาดูงานการปลูกมะพร้าว

- 1) ไม่ได้รับการศึกษาดูงาน 2) ได้รับการศึกษาดูงาน .....ครั้ง

1.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1. การประกอบอาชีพ

1.1 อาชีพหลัก (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

- 1) ทำการเกษตร 2) ค้าขาย 3) รับจ้างทั่วไป
 4) รับราชการ 5) อื่นๆ ระบุ

1.2 อาชีพรอง

- 1) ทำการเกษตร 2) ค้าขาย 3) รับจ้างทั่วไป
 4) อื่นๆ ระบุ..... 5) ไม่มี

2. จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร

2.1 แรงงานภายในครอบครัว.....คน

2.2 แรงงานจ้าง

- 1) มีแรงงานจ้าง 2) ไม่มีแรงงานจ้าง

3. จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร

- 1) พื้นที่ของตนเอง.....ไร่
 2) พื้นที่เช่า.....ไร่
 3) เป็นที่ดินที่ผู้อื่นให้เพาะปลูกฟรี.....ไร่
 4) อื่นๆ (ระบุ).....ไร่

รวมพื้นที่ถือครองทางการเกษตร.....ไร่

4. พื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม

- 1) พื้นที่ของตนเอง.....ไร่
- 2) พื้นที่เช่า.....ไร่
- 3) เป็นที่ดินที่ผู้อื่นให้เพาะปลูกฟรี.....ไร่
- 4) อื่นๆ (ระบุ).....ไร่
- รวมพื้นที่มะพร้าวน้ำหอม.....ไร่

5. รายได้ทั้งหมด.....บาท/ครัวเรือน/ปี

- 1) รายได้ภาคเกษตร.....บาท/ครัวเรือน/ปี
- 2) รายได้นอกภาคเกษตร.....บาท/ครัวเรือน/ปี

6. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตร

- 1) ทุนของตนเอง
- 2) การกู้ยืม จากแหล่งใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 2.1)ญาติพี่น้อง 2.2) เพื่อนบ้าน
- 2.3) สหกรณ์การเกษตร 2.4) ธกส.
- 2.5) สถาบันการเงิน 2.6) กองทุนต่าง ๆ
- 2.7) เงินกู้ยืมในระบบ 2.8) อื่น ๆ (ระบุ).....

7 ต้นทุนการผลิตมะพร้าวน้ำหอม

รายการ	จำนวนค่าใช้จ่าย(บาท/ไร่)
1. ค่าพันธุ์	.....
2. ค่าปุ๋ยเคมี	.....
3. ค่าปุ๋ยอินทรีย์	.....
4. ค่าสารเคมี (สารกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช)	.....
5. ค่าจ้างแรงงานในการกำจัดโรคและศัตรูพืช มะพร้าว	.....
6. ค่าจ้างแรงงานในการกำจัดวัชพืช	.....
7. ค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยว	.....
8. ค่าจ้างแรงงานในการขนย้าย	.....
9. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	.....
10. อื่นๆ	.....

ตอนที่ 2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความตามผลการสัมภาษณ์ และเติมข้อความ

ลงในช่องว่างของแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

2.1 ต้นน้ำ :สภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอม

1. การผลิตมะพร้าวน้ำหอม

1. มีการวางแผนการผลิต

2. ไม่มีการวางแผนการผลิต

2. ลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม

1. พื้นที่ราบลุ่ม

2. พื้นที่ยกทรง

3. พื้นที่ดอน

4. อื่น ๆ (ระบุ).....

3. การเตรียมดินปลูกมะพร้าวน้ำหอม

1. ไถตะ

2. ไถแปร

3. ไถผาล 3

4. ไถผาล 7

5. อื่น ๆ (ระบุ).....

4. การวิเคราะห์ดินก่อนปลูกมะพร้าวน้ำหอม

1. มีการวิเคราะห์ดิน

2. ไม่มีการวิเคราะห์ดิน

5. แหล่งที่มาของต้นพันธุ์มะพร้าวน้ำหอม

1. เพาะต้นพันธุ์เอง

2. ซื้อต้นพันธุ์มะพร้าว

6. รูปแบบการปลูกมะพร้าวน้ำหอม

1. ปลูกแบบแถวเดี่ยว

2. ปลูกแบบแถวคู่

3. ปลูกแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส

4. ปลูกแบบสามเหลี่ยม

7. ลักษณะสวน

ผสม จำนวน.....ไร่ ชนิดพืช.....

ปลูกพืชแซม จำนวน.....ไร่ ชนิดพืช.....

เดี่ยว

8. การให้น้ำ

1. ไม่ได้ให้น้ำ (อาศัยน้ำฝน)

2. ให้น้ำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เรือรดน้ำ

2. ระบบสปริงเกอร์

3. ปล่องตามร่อง

4. อื่นๆ ระบุ.....

9. แหล่งน้ำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) น้ำฝน   2) บาดาล   3) แหล่งน้ำธรรมชาติ
 4. อื่นๆ ระบุ.....

10. การใส่ปุ๋ยมะพร้าวน้ำหอม

สูตรปุ๋ยที่ใช้	ระยะเวลาในการใส่ (ครั้ง/เดือน)	อัตราการใส่ (กิโลกรัม/ลิตร/ไร่)
ปุ๋ยสูตร (ระบุ).....		
ปุ๋ยสูตร (ระบุ).....		
ปุ๋ยสูตร(ระบุ).....		
ปุ๋ยอินทรีย์		

11. แมลงศัตรูพืชมะพร้าวน้ำหอม

1. ไม่พบ
 2. พบ
 1. ตัวงแสด   2. ตัวงวง   3. แมลงดำหนาม
 4. หนอนหัวดำ   5. อื่นๆ (ระบุ).....

12. วิธีป้องกันกำจัดแมลงศัตรู/โรคพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ใช้วิธีกล เช่น กัดดัก   2. ชีววิธี เช่น ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีวเวเรีย
 3. ใช้สารเคมี   4. เขตกรรม เช่น การตากดิน การตัดแต่งกิ่ง
 5. ใช้วิธีผสมผสาน   6. อื่นๆ (ระบุ).....

13. สัตว์ศัตรูพืชมะพร้าวน้ำหอมที่พบ

1. ไม่พบ
 2. พบ
 2.1 หนู   2.2. กระจรอก   2.3. อื่น ๆ(ระบุ).....

14. วิธีป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรูพืชมะพร้าวน้ำหอม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ไม่ดำเนินการ   2. วางยาเบื่อ   3. ไซ้กรงกับดัก
 4. อื่นๆ (ระบุ).....

15. ความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

1. ทุกวัน   2. วันเว้นวัน   3. ทุก 3 วัน
 4. ทุก 7 วัน   5. ทุก 15 วัน   6. อื่นๆ (ระบุ).....

16. วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต

1. เก็บเกี่ยวเอง   2. จ้างแรงงาน   3. ผู้รับซื้อมาตัดเอง
 4. อื่นๆ (ระบุ).....

2.2 กลางน้ำ : การเพิ่มมูลค่า

1. การจัดการผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมหลังการเก็บเกี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. คัดขนาดของผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย
 2. คัดคุณภาพผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย
 3. นำผลมะพร้าวไว้ในที่ร่มและอากาศถ่ายเท
 4. ทำความสะอาดผลมะพร้าว
 5. อื่นๆ (ระบุ).....

2. ลักษณะผลผลิตที่จำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ผลสด   2. แบบควั่นเขียว   3. แบบควั่นขาว
 4. แบบเจีย   5. แบบควั่นเปลือก   6. ต้นพันธุ์
 7. แบบแปรรูป

3. การรับรองมาตรฐาน

- ไม่มี
 มาตรฐาน GAP (Good Agriculture Practices)
 มาตรฐาน GI (Geographical Indication)
 มาตรฐาน Q
 มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand)
 มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (PGS)
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. การแปรรูปสินค้า

1. ไม่มี
 2. แปรรูป

- 2.1 น้ำมะพร้าว 2.2 รุ้นมะพร้าว 2.3 พุดดิ่งมะพร้าว
 2.4 เนื้อมะพร้าว 2.5 มะพร้าวทอดเสื่อ 2.6 อื่นๆ (ระบุ).....

5. ตราสินค้า

1. มี
 2. ไม่มี

2.3 ปลายทาง : การตลาด

1. ลักษณะการจำหน่าย

1. พ่อค้ามารับซื้อที่สวน
 2. นำไปจำหน่ายด้วยตนเอง โดย
 2.1 ขายปลีก 2.2 ขายส่ง
 3. ขายออนไลน์
 4. อื่นๆ (ระบุ) .....

2. แหล่งจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.1) ตลาดในท้องถิ่น 1.2) พ่อค้าคนกลาง
 1.3) กลุ่มสมาชิก 1.4) ห้างสรรพสินค้า
 1.5) ล้ง 1.6) โรงงาน
 1.7) อื่นๆ (ระบุ) .....

3. ประเภทพ่อค้าคนกลาง

1. ท้องถิ่น 2. ต่างจังหวัด 3. อื่นๆ (ระบุ).....

4. ท่านได้ทำสัญญาซื้อ - ขายผู้รับซื้อหรือไม่

1. ไม่ได้ทำสัญญาซื้อ - ขาย
 2. ทำหนังสือสัญญาซื้อ - ขาย
 2.1 รายเดี่ยว 2.2 รวมกลุ่ม

5. ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิต

1. เกษตรกร 2. พ่อค้าคนกลาง
 3. ตลาดกลาง 4. อื่นๆ (ระบุ).....

6. กลุ่มลูกค้า

1. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม   2. ผู้บริโภคทั่วไป
3. อื่นๆ(ระบุ).....

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหาในการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมตามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ ระดับ 1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด

ประเด็นปัญหา	ระดับความเป็นปัญหา				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1. กระบวนการต้นน้ำ					
1.1 ขาดความรู้ด้านการวางแผนการผลิต					
1.2 สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมในการทำการเกษตร					
1.3 ขาดความรู้ในการเตรียมดินและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร					
1.4 ขาดต้นพันธุ์ที่ดี					
1.5 ขาดความรู้เรื่องระบบการให้น้ำ					
1.6 ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร					
1.7 ต้นทุนการผลิตสูง					
1.8 ขาดแคลนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์					
1.9 การระบาดของโรคพืชและแมลงศัตรูพืช					
1.10 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช					
1.11 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรูพืช					
1.12 ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวผลผลิต					
1.13 ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร					

ประเด็นปัญหา	ระดับความเป็นปัญหา				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
2. กระบวนการกลางน้ำ					
2.1 ขาดความรู้การจัดการผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมหลังการเก็บเกี่ยว					
2.2 ผลผลิตไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน					
2.3 ขาดการออกแบบการแปรรูปผลผลิตที่หลากหลาย					
2.4 ขาดเทคโนโลยีในการแปรรูปผลผลิต					
2.5 ขาดการสร้างเอกลักษณ์					
3. กระบวนการปลายน้ำ					
3.1 ขาดความรู้และทักษะด้านการตลาด					
3.2 ขาดโอกาสในการสร้างตลาดใหม่					
3.3 ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง					
3.4 ราคาผลผลิตตกต่ำ					
3.5 ขาดอำนาจในการต่อรองราคา					
3.6 ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด					

ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นในความต้องการ การส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมตามที่คุณให้สัมภาษณ์ตอบ ระดับ 1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด

4.1 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านเนื้อหา

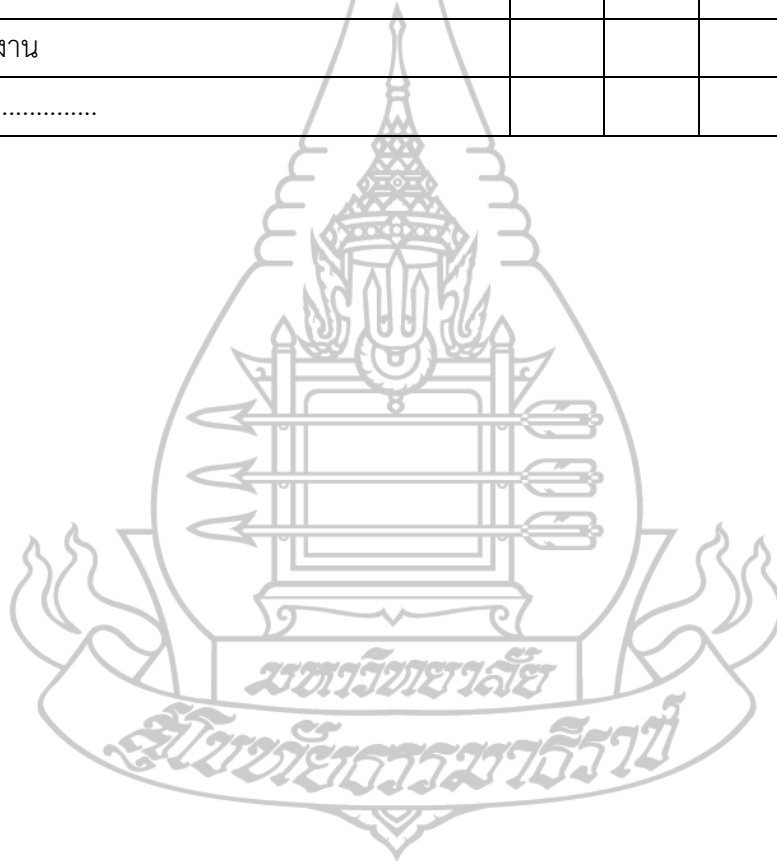
ความต้องการด้านเนื้อหา	ระดับความต้องการ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. กระบวนการต้นน้ำ					
1.1 การวางแผนการผลิต					
1.2 การเตรียมดินและแหล่งน้ำ					
1.3 การขยายพันธุ์มะพร้าว					
1.4 การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช					
1.5 เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน					
2. กระบวนการกลางน้ำ					
2.1 การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว					
2.1 การรับรองมาตรฐาน					
2.3 การแปรรูปผลผลิต					
3. กระบวนการปลายน้ำ					
3.1 ด้านการตลาด					
3.2 การรวมกลุ่ม					

4.2 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านช่องทางการส่งเสริม

ความต้องการด้านช่องในการส่งเสริม	ระดับความต้องการ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. สื่อบุคคล					
1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ					
2) เอกชน					
3) เกษตรกรต้นแบบ					
4) อื่น ๆ (ระบุ).....					
2. สื่อสิ่งพิมพ์					
1) แผ่นพับ					
2) คู่มือ					
3) โปสเตอร์					
4) อื่น ๆ (ระบุ).....					
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1) วิทยุ					
2) โทรทัศน์					
3) อินเทอร์เน็ต					
4) แอปพลิเคชัน					
5) อื่นๆ (ระบุ).....					

4.3 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริม
การเกษตร

ความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร	ระดับความต้องการ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
1. อบรม					
2. ฝึกปฏิบัติ					
3. ศึกษาดูงาน					
4. อื่นๆ					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร

5.1 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร (ด้านเนื้อหา)

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นในข้อเสนอแนะ
 แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ ระดับ 1 =
 น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด

ประเด็นข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม	เห็นด้วยในระดับ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
1. กระบวนการต้นน้ำ					
1.1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและสนับสนุน อย่างต่อเนื่องตลอดห่วงโซ่อุปทาน					
1.2. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เรื่อง การ ลดต้นทุนการผลิต					
1.3. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เรื่องโรค และแมลงศัตรูพืช					
1.4. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมในเรื่องการ วิเคราะห์ดิน					
1.5. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมในเรื่องการ ผสมปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดปัญหาปุ๋ยราคาแพง					
2. กระบวนการกลางน้ำ					
2.1 หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว					
2.2 หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลผลิต					
2.3 หน่วยงานภาครัฐควรให้ข้อมูลการขอรับรองมาตรฐานการ ผลิตต่างๆ เช่น GAP เป็นต้น					

ประเด็นข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม	เห็นด้วยในระดับ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
3. กระบวนการปลายน้ำ					
3.1 หน่วยงานภาครัฐควรจัดหาแหล่งจำหน่ายที่แน่นอนให้ เกษตรกร					
3.2 ควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม					
3.3 หน่วยงานภาครัฐควรมีโครงการพาเกษตรกรไปศึกษาดูงาน ด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานของกลุ่มเกษตรกรที่ประสบ ความสำเร็จ					

5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม (ด้านวิธีการส่งเสริม)

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับข้อเสนอแนะในความต้องการการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมตามให้ผู้สัมภาษณ์ตอบ

ข้อเสนอแนะ	เห็นด้วยในระดับ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
1. รายบุคคล					
1.1 เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปเยี่ยมเยียนและให้คำปรึกษา ด้านมะพร้าวน้ำหอมแก่เกษตรกรโดยตรง					
1.2 เจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์, Line, Facebook เพื่อติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูล					
1.3 เจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทางจดหมาย, จดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)					
1.4 เจ้าหน้าที่ควรให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรด้านการจัดการห่วง โซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ					
1.5 อื่นๆ (ระบุ)					

ข้อเสนอแนะ	เห็นด้วยในระดับ				
	น้อย	น้อย	ปาน	มาก	มาก
	ที่สุด	(2)	กลาง	(4)	ที่สุด
	(1)		(3)		(5)
2. แบบกลุ่ม					
2.1 เจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม เพื่อให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนข้อมูล					
2.2 เจ้าหน้าที่ควรจัดฝึกอบรมหลักสูตร การจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม					
2.3 เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแปลงสาธิต เพื่อเป็นแปลงให้เรียนรู้ให้กับเกษตรกร					
2.4 เจ้าหน้าที่ควรจัดกิจกรรมไปศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกร					
2.5 เจ้าหน้าที่ควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้ และเกิดการบูรณาการของภาคีเครือข่าย					
2.6 อื่นๆ (ระบุ)					
3. แบบมวลชน					
3.1 หน่วยงานควรจัดทำเอกสาร/คู่มือ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ, คู่มือ, โปสเตอร์)					
3.2 หน่วยงานควรการจัดนิทรรศการ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แบบเห็นของจริง					
3.3 หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียง					
3.4 หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านโทรทัศน์					
3.5 อื่นๆ (ระบุ)					

ขอขอบคุณในความร่วมมือนะ

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1.	นางสาวณัฏฐา พลเสน	หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
2.	นางจุฑารัตน์ ทัดแก้ว	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
3.	นางสาวพรนภา รุ่งสว่าง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์
และผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

เรื่อง	แนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
ผู้ศึกษา	นางสาวชนิตาภา ตี๋ศรีบุตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สินีรัช คุรุหาเมือง แสนเสริม

*****

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม
2. เพื่อศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม
4. เพื่อศึกษาความต้องการส่งเสริมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของ

เกษตรกร

5. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว

น้ำหอมของเกษตรกร

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ระบุไว้หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนนการพิจารณาตามระดับความคิดเห็นของท่าน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยแบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม

ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล				
1. เพศ				
1) ชาย				
2) หญิง				
2. อายุ.....ปี				
3. สถานภาพ				
1) โสด				
2) สมรส				
3) แยกกันอยู่				
4) หย่า				
5) หม้าย				
4. ระดับการศึกษา				
1) ไม่ได้รับการศึกษา				
2) ประถมศึกษา				
3) มัธยมศึกษาตอนต้น				
4) มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.				
5) อนุปริญญา/ปวส.				
6) ปริญญาตรี				
7) สูงกว่าปริญญาตรี				

หมายเหตุ นำเสนอตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์เฉพาะหน้าแรก สำหรับรายละเอียดที่เหลือจะนำเสนอพร้อมกับผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) แสดงดังตารางภาคผนวกที่ 1

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร							
ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล							
1	1. เพศ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	1) ชาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	2) หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	2. อายุ.....ปี (หากเกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	3. สถานภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	1) โสด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	2) สมรส	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	3) แยกกันอยู่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	4) หย่า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	5) หม้าย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	6) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	4. ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	1) ไม่ได้รับการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	2) ประถมศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
15	3) มัธยมศึกษาตอนต้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	5) อนุปริญญา/ปวส.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	6) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	7) สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	5. จำนวนสมาชิกภายในครัวเรือน ... คน (รวมตัวผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	6. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	1) ประสบการณ์การทำงานเกษตรทั้งหมด ...ปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	2) ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว/น้ำหอม ... ปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
1.2 สภาพพื้นฐานทางสังคม							
24	1. ตำแหน่งทางสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	1) ไม่มีตำแหน่ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	2) มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	2.1) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	2.2) กรรมการหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	2.3) สมาชิก อบต.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	2.4) อกม.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	2.5) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	2. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร (ตอบได้ มากกว่า 1ข้อ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	1) ไม่เป็น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	2) เป็น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
35	2.1) กลุ่มเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	2.2) กลุ่มสหกรณ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	2.3) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	2.4) กลุ่มอาชีพเกษตรกร	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
39	2.5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	2.6) กลุ่มยุวเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	2.7) กลุ่มลูกค้า ธกส.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
42	2.8) อื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43	3. แหล่งที่ปรึกษาปัญหาการปลูกมะพร้าว น้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	1) สมาชิกในครัวเรือน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
45	2) เพื่อนบ้าน/คนในชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
46	3) เกษตรกรผู้นำ /ปราชญ์ชาวบ้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
47	4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตร ตำบล)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
48	5) เจ้าหน้าที่อื่นๆของรัฐ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
49	6) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
50	4. การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประมาณ ... ครั้ง/ปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
51	5. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูก มะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
52	1) ไม่เคย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
53	2) เคย ... ครั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
54	6. การศึกษาดูงานการปลูกมะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
55	1) ไม่เคย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
56	2) เคย ... ครั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
1.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ							
57	1. การประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
58	1.1 อาชีพหลัก (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
59	1) ทำการเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
60	2) ค้าขาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
61	3) รับจ้างทั่วไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
62	4) รับราชการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
63	5) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
64	1.2 อาชีพรอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
65	1) ทำการเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
66	2) ค้าขาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
67	3) รับจ้างทั่วไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
68	4) รับราชการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
69	5) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
70	2. จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
71	2.1 แรงงานภายในครอบครัว ... คน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
72	1) ชาย ... คน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
73	2) หญิง ... คน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
74	2.2 แรงงานจ้าง ... คน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
75	1) ชาย ... คน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
76	2) หญิง ... คน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
77	3. จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
78	1) พื้นที่ของตนเอง ... ไร่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
79	2) พื้นที่เช่า ... ไร่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
80	3) เป็นที่ดินที่ผู้อื่นให้เพาะปลูกฟรี ... ไร่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
81	4) อื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
82	4. พื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
83	1) พื้นที่ของตนเอง ... ไร่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
84	2) พื้นที่เช่า ... ไร่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
85	3) เป็นที่ดินที่ผู้อื่นให้เพาะปลูกฟรี ... ไร่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
86	4) อื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
87	5. รายได้ทั้งหมด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
88	1) รายได้ภาคเกษตร .... บาท/ครัวเรือน/ปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
89	2) รายได้นอกภาคเกษตร .... บาท/ ครัวเรือน/ปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
90	6. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
91	1) ทุนของตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
92	2) การกู้ยืม จากแหล่งใด (เลือกตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
93	2.1) ญาติพี่น้อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
94	2.2) เพื่อนบ้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
95	2.3) สหกรณ์การเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
96	2.4) ธกส.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
97	2.5) สถาบันการเงิน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
98	2.6) กองทุนต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
99	2.8) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
100	7. ต้นการผลิตมะพร้าวน้ำหอม (บาท/ไร่)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
101	1) ค่าพันธุ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
102	2) ค่าปุ๋ยเคมี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
103	3) ค่าปุ๋ยอินทรีย์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
104	4) ค่าสารเคมี (สารกำจัดวัชพืชและ ศัตรูพืช)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
105	5) ค่าจ้างแรงงานในการกำจัดโรคและ ศัตรูมะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
106	6) ค่าจ้างแรงงานในการกำจัดวัชพืช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
107	7) ค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
108	8) ค่าจ้างแรงงานในการขนย้าย	0	0	0	0	0	ปรับปรุง
109	9) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
110	10) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ตอนที่ 2 การจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร							
2.1 ต้นน้ำ :สภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอม							
111	1. การผลิตมะพร้าวน้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
112	1) มีการวางแผนการผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
113	2) ไม่มีมีการวางแผนการผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
114	2. ลักษณะพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
115	1) พื้นที่ราบลุ่ม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
116	2) พื้นที่ยกทรง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
117	3) พื้นที่ดอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
118	4) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
119	3. การเตรียมดินปลูกมะพร้าวน้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
120	1) ไถตะ	+1	+1	+0	2	0.67	ใช้ได้
121	2) ไถแปร	+1	+1	+0	2	0.67	ใช้ได้
122	3) ไถผาล 3	+1	+1	+0	2	0.67	ใช้ได้
123	4) ไถผาล 7	+1	+1	+0	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
124	5) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
125	4. การวิเคราะห์ดินก่อนปลูกมะพร้าวน้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
126	1) มีการวิเคราะห์ดิน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
127	2) ไม่มีการวิเคราะห์ดิน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
128	5. แหล่งที่มาของต้นพันธุ์มะพร้าวน้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
129	1) เพาะต้นพันธุ์เอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
130	2) ซื้อต้นพันธุ์มะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
131	6. รูปแบบการปลูกมะพร้าวน้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
132	1) ปลูกแบบแถวเดี่ยว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
133	2) ปลูกแบบแถวคู่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
134	3) ปลูกแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
135	4) ปลูกแบบสามเหลี่ยม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
136	7. ลักษณะสวน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
137	7.1) ผสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
138	1) จำนวน ... ไร่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
139	2) ชนิดพืช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
140	7.2) ปลูกพืชแซม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
141	1) จำนวน ... ไร่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
142	2) ชนิดพืช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
143	7.3) เดี่ยว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
144	8. การให้น้ำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
145	8.1) ไม่ได้ให้น้ำ (อาศัยน้ำฝน)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
146	8.2) ให้น้ำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
147	1) เรือรดน้ำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
148	2) ระบบสปริงเกอร์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
149	3) ปล่อยตามร่อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
150	4) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
151	9. แหล่งน้ำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
152	1) น้ำฝน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
153	2) บาดาล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
154	3) แหล่งน้ำธรรมชาติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
155	4) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
156	10. การใส่ปุ๋ยมะพร้าวน้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
157	1) ปุ๋ยสูตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
158	2) ปุ๋ยสูตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
159	3) ปุ๋ยสูตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
160	4) ปุ๋ยอินทรีย์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
161	11. แมลงศัตรูพืชมะพร้าวที่พบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
162	11.1 ไม่พบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
163	11.2 พบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
164	1) ตัวแสด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
165	2) ตัวงวง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
166	3) แมลงค้ำหนาม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
167	4) หนอนหัวดำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
168	5) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
169	12. วิธีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูโรคพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
170	1) ใช้วิธีกล เช่น กับดัก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
171	2) ชีววิธี เช่น ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีวเวอเรีย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
172	3) ใช้สารเคมี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
173	4) เขตกรรม เช่น การตากดิน การตัด แต่งกิ่ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
174	5) ใช้วิธีผสมผสาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
175	6) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
176	13. สัตว์ศัตรูพืชมะพร้าวน้ำหอมที่พบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
177	13.1 ไม่พบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
178	13.2 พบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
179	1) หนู	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
180	2) กระรอก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
181	3) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
182	14. วิธีป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรูพืชมะพร้าว น้ำหอม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
183	1) ไม่ดำเนินการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
184	2) วางยาเบื่อ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
185	3) ใช้กรงกับดัก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
186	4) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
187	15. ความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
188	1) ทุกวัน	+1	+0	+1	2	0.67	ใช้ได้
189	2) วันเว้นวัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
190	3) ทุก 3 วัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
191	4) ทุก 7 วัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
192	5) ทุก 15 วัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
193	6) อื่น ๆ	+0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
194	16. วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
195	1) เกือบตัวเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
196	2) จำรงงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
197	3) ผู้รับซื้อมาตัดเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
198	4) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.2 กลางน้ำ : การเพิ่มมูลค่า							
199	1. การจัดการผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมหลัง การเก็บเกี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
200	1) คัดขนาดของผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
201	2) คัดคุณภาพผลมะพร้าวก่อนจำหน่าย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
202	3) นำผลมะพร้าวไว้ในที่ร่มและอากาศ ถ่ายเท	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
203	4) ทำความสะอาดผลมะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
204	5) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
205	2. ลักษณะผลผลิตที่จำหน่าย (ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
206	1) ผลสด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
207	2) แบบควั่นเขียว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
208	3) แบบควั่นขาว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
209	4) แบบเจีย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
210	5) แบบควั่นเปลือก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
211	6) ต้นพันธุ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
212	7) แบบแปรรูป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
213	3. การรับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
214	1) ไม่มี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
215	2) มาตรฐาน GAP (Good Agriculture Practices)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
216	3) มาตรฐาน GI (Geographical Indication)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
217	4) มาตรฐาน Q	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
218	5) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
219	6) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (PGS)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
220	7) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
221	4. การแปรรูปสินค้า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
222	4.1 ไม่มี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
223	4.2 แปรรูป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
224	1) นำมะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
225	2) รูนมะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
226	3) พุดดิ้งมะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
227	4) เนื้อมะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
228	5) มะพร้าวทอดเสื่อ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
229	6) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
230	5. ตราสินค้า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
231	1) มี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
232	2) ไม่มี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.3 ปลายทาง : การตลาด							
233	1. ลักษณะการจำหน่าย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
234	1.1 พ่อค้ามารับซื้อที่สวน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
235	1.2 นำไปจำหน่ายด้วยตนเอง โดย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
236	1) ขายปลีก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
237	2) ขายส่ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
238	1.3 ขายออนไลน์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
239	1.4 อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
240	2. แหล่งจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
241	1) ตลาดในท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
242	2) พ่อค้าคนกลาง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
243	3) กลุ่มสมาชิก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
244	4) ห้างสรรพสินค้า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
245	5) ล้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
246	6) โรงงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
247	7) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
248	3. ประเภทพ่อค้า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
249	1) ท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
250	2) ต่างจังหวัด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
251	3) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
252	4. ท่านได้ทำสัญญาซื้อ - ขายผู้รับซื้อหรือไม่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
253	4.1 ไม่ได้ทำสัญญาซื้อ - ขาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
254	4.2 ทำหนังสือสัญญาซื้อ - ขาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
255	1) รายเดี่ยว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
256	2) รวมกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
257	5. ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
258	1) เกษตรกร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
259	2) พ่อค้าคนกลาง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
260	3) ตลาดกลาง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
261	4) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
262	6. กลุ่มลูกค้า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
263	1) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
264	2) ผู้บริโภคทั่วไป	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
265	3) อื่น ๆ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม							
3.1 กระบวนการต้นน้ำ							
266	1. ขาดความรู้ด้านการวางแผนการผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
267	2. สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมในการทำ การเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
268	3. ขาดความรู้ในการเตรียมดินและแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
269	4. ขาดต้นพันธุ์ที่ดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
270	5. ขาดความรู้เรื่องระบบการให้น้ำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
271	6. ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
272	7. ต้นทุนการผลิตสูง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
273	8. ขาดแคลนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
274	9. การระบาดของโรคพืชและแมลงศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
275	10. ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัด แมลงศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
276	11. ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัด สัตว์ศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
277	12. ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวผลผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
278	13. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
		1	2	3			
2. กระบวนการกลางน้ำ							
279	1. ขาดความรู้การจัดการผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมหลังการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
280	2. ผลผลิตไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
281	3. ขาดการออกแบบการแปรรูปผลผลิตที่ หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
282	4. ขาดเทคโนโลยีในการแปรรูปผลผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
283	5. ขาดการสร้างเอกลักษณ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. กระบวนการปลายน้ำ							
285	1. ขาดความรู้และทักษะด้านการตลาด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
286	2. ขาดโอกาสในการสร้างตลาดใหม่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
287	3. ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
288	4. ราคาผลผลิตตกต่ำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
289	5. ขาดอำนาจในการต่อรองราคา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
290	6. ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ ของตลาด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร							
4.1 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านเนื้อหา							
1. กระบวนการต้นน้ำ							
291	1. การวางแผนการผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
292	2. การเตรียมดินและแหล่งน้ำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
293	3. การขยายพันธุ์มะพร้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
294	4. การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
295	5. เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. กระบวนการกลางน้ำ							
296	1. การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
297	2. การรับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
298	3. การแปรรูปผลผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. กระบวนการปลายน้ำ							
299	1. ด้านการตลาด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
300	2. การรวมกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.2 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านช่องทางในการส่งเสริม							
301	1. สื่อบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
302	1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
303	2) เอกชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
304	3) เกษตรกรต้นแบบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
305	4) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
306	2. สื่อสิ่งพิมพ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
307	1) แผ่นพับ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
308	2) คู่มือ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
309	3) โปสเตอร์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปรผล
310	4) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
311	3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
312	1) วิทยุ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
313	2) โทรทัศน์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
314	3) อินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
315	4) แอปพลิเคชัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
316	5) อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.3 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริมเกษตรกร							
317	1. อบรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
318	2. ฝึกปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
319	3. ศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
320	4. อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมเกษตรกร							
5.1 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมเกษตรกร (ด้านเนื้อหา)							
1. กระบวนการต้นน้ำ							
321	1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรกรควรส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดห่วงโซ่อุปทาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
322	2. ควรมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
323	3. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
324	4. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมในเรื่องการวิเคราะห์ดิน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปรผล
325	5. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมในเรื่องการผสมปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดปัญหาปุ๋ยราคาแพง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. กระบวนการกลางน้ำ							
326	1. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลผลิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
327	2. หน่วยงานภาครัฐควรให้ข้อมูลการขอรับรองมาตรฐานการผลิตต่างๆ เช่น GAP เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. กระบวนการปลายน้ำ							
328	1. หน่วยงานภาครัฐควรจัดหาแหล่งจำหน่ายที่แน่นอนให้แก่เกษตรกร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
329	2. ควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
330	3. หน่วยงานภาครัฐควรมีโครงการพาเกษตรกรไปศึกษาดูงานด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานของกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม (ด้านวิธีการส่งเสริม)							
1. รายบุคคล							
331	1.1 เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปเยี่ยมเยียนและให้คำปรึกษาด้านมะพร้าวน้ำหอมแก่เกษตรกรโดยตรง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปรผล
332	2. เจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทาง โทรศัพท์, Line, Facebook เพื่อติดต่อและ แลกเปลี่ยนข้อมูล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
333	3. เจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทาง จดหมาย, จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
334	4. เจ้าหน้าที่ควรให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร ด้านการจัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
335	5. อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. แบบกลุ่ม							
336	1. เจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม เพื่อให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนข้อมูล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
337	2. เจ้าหน้าที่ควรจัดฝึกอบรมหลักสูตร การ จัดการห้วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
338	3. เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแปลงสาธิต เพื่อเป็น แปลงให้เรียนรู้ให้กับเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
339	4. เจ้าหน้าที่ควรจัดกิจกรรมไปศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ เกษตรกร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
340	5. เจ้าหน้าที่ควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้ และเกิด การบูรณาการของภาคีเครือข่าย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
341	2.6 อื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. แบบมวลชน							
345	1. หน่วยงานควรจัดทำเอกสาร/คู่มือ ผ่านสื่อ สิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ, คู่มือ, โปสเตอร์)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ แปรผล
343	2. หน่วยงานควรการจัดนิทรรศการ เพื่อ ถ่ายทอดองค์ความรู้แบบเห็นของจริง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
344	3. หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่าน วิทยุกระจายเสียง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
345	4. หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่าน โทรทัศน์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
346	5. อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
รวมคะแนนเฉลี่ยทุกข้อ							

$$\text{ค่า IOC} = \frac{347.35}{346} = 0.992$$

สรุปผลการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แสดงว่า ข้อคำถามใช้ได้
เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงวัตถุประสงค์หรือตรง
ตามเนื้อหานั้น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้

ภาคผนวก ง

คำสั้มประสิทธิความเชื่อมั่นแบบสั้มภาษณั

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ปัญหาที่เกี่ยวข้อง	0.730
1. กระบวนการต้นน้ำ	
1.1 ขาดความรู้ด้านการวางแผนการผลิต	0.716
1.2 สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมในการทำการเกษตร	0.727
1.3 ขาดความรู้ในการเตรียมดินและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	0.713
1.4 ขาดต้นพันธุ์ที่ดี	0.720
1.5 ขาดความรู้เรื่องระบบการให้น้ำ	0.725
1.6 ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	0.724
1.7 ต้นทุนการผลิตสูง	0.725
1.8 ขาดแคลนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์	0.715
1.9 การระบาดของโรคพืชและแมลงศัตรูพืช	0.738
1.10 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช	0.740
1.11 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรูพืช	0.730
1.12 ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวผลผลิต	0.743
1.13 ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร	0.727
2. กระบวนการกลางน้ำ	
2.1 ขาดความรู้การจัดการผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมหลังการเก็บเกี่ยว	0.720
2.2 ผลผลิตไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน	0.696
2.3 ขาดการออกแบบการแปรรูปผลผลิตที่หลากหลาย	0.707
2.4 ขาดเทคโนโลยีในการแปรรูปผลผลิต	0.707
2.5 ขาดการสร้างเอกลักษณ์	0.690
3. กระบวนการปลายน้ำ	
3.1 ขาดความรู้และทักษะด้านการตลาด	0.727
3.2 ขาดโอกาสในการสร้างตลาดใหม่	0.727

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ปัญหาที่เกี่ยวข้อง	
3.3 ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง	0.716
3.4 ราคาผลผลิตตกต่ำ	0.707
3.5 ขาดอำนาจในการต่อรองราคา	0.732
3.6 ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด	0.722

ตารางภาคผนวกที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ตอนที่ 4.1 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านเนื้อหา

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ความต้องการส่งเสริม ด้านเนื้อหา	0.787
1. กระบวนการต้นน้ำ	
1.1 การวางแผนการผลิต	0.771
1.2 การเตรียมดินและแหล่งน้ำ	0.805
1.3 การขยายพันธุ์มะพร้าว	0.769
1.4 การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช	0.733
1.5 เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน	0.717
2. กระบวนการกลางน้ำ	
2.1 เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน	0.743
2.2 การรับรองมาตรฐาน	0.775
2.3 การแปรรูปผลผลิต	0.744

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ความต้องการส่งเสริม ด้านเนื้อหา	
3. กระบวนการปลายน้ำ	
3.1 ด้านการตลาด	0.792
3.2 การรวมกลุ่ม	0.813

ตารางภาคผนวกที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ตอนที่ 4.2 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านช่องทางในการส่งเสริม

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ความต้องการส่งเสริม ด้านช่องทางในการส่งเสริม	0.778
1. สื่อบุคคล	
1.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐ	0.753
1.2 เอกชน	0.740
1.3 เกษตรกรต้นแบบ	0.742
2. สื่อสิ่งพิมพ์	
2.1 แผ่นพับ	0.770
2.2 คู่มือ	0.773
2.3 โปสเตอร์	0.735
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	
3.1 วิทยู	0.783
3.2 โทรทัศน์	0.768
3.3 อินเทอร์เน็ต	0.731
3.4 แอปพลิเคชัน	0.783

ตารางภาคผนวกที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ตอนที่ 4.3 ความต้องการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกร ด้านวิธีการส่งเสริม

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ความต้องการส่งเสริม ด้านวิธีการส่งเสริม	0.772
1. อบรม	0.689
2. ฝึกปฏิบัติ	0.680
3. ศึกษาดูงาน	0.719

ตารางภาคผนวกที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร 5.1 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าว น้ำหอมเกษตรกร (ด้านเนื้อหา)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ข้อเสนอแนะในการส่งเสริม ด้านเนื้อหา	0.772
1. กระบวนการต้นน้ำ	
1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดห่วงโซ่อุปทาน	0.735
1.2 ควรมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร	0.771
1.3 ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช	0.771
1.4 ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมในเรื่องการวิเคราะห์ดิน	0.752
1.5 ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมในเรื่องการผสมปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดปัญหาปุ๋ยราคาแพง	0.764
2. กระบวนการกลางน้ำ	
2.1 หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	0.730
2.2 หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลผลิต	0.735

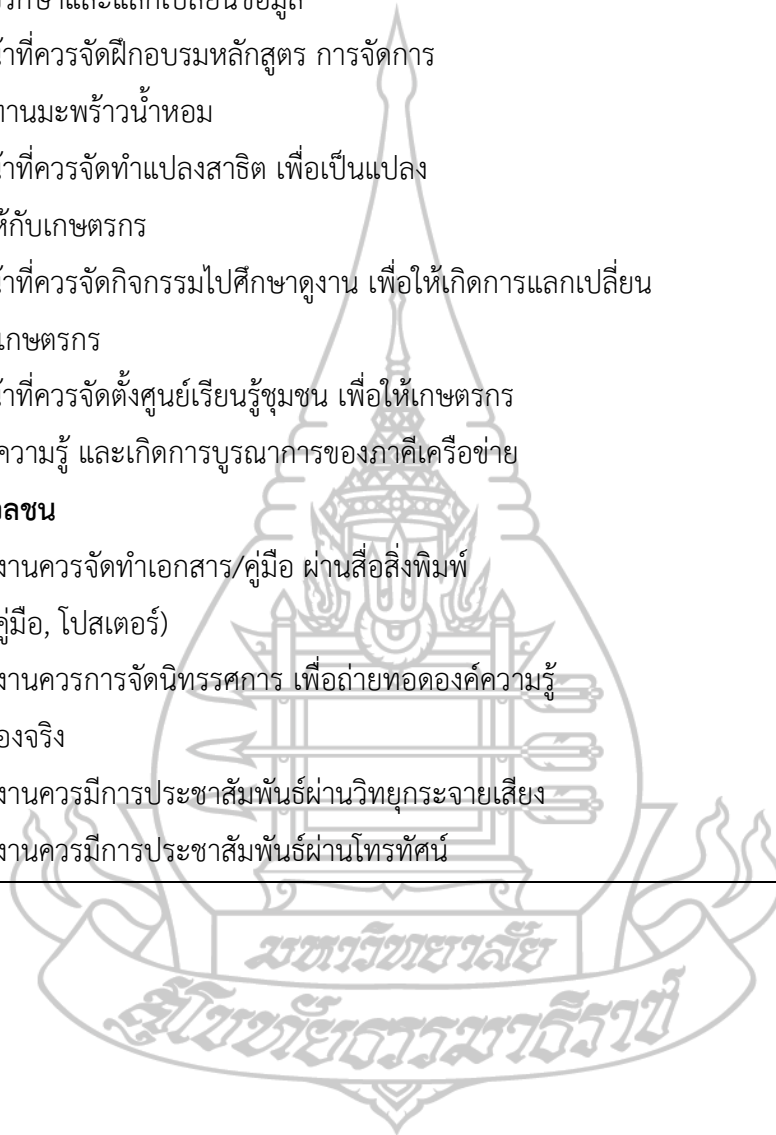
ตารางภาคผนวกที่ 6 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ข้อเสนอแนะในการส่งเสริม ด้านเนื้อหา	
2.3 หน่วยงานภาครัฐควรให้ข้อมูลการขอรับรองมาตรฐานการผลิตต่างๆ เช่น GAP เป็นต้น	0.772
3. กระบวนการปลายน้ำ	
3.1 หน่วยงานภาครัฐควรจัดหาแหล่งจำหน่ายที่แน่นอนให้เกษตรกร	0.744
3.2 ควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม	0.749
3.3 หน่วยงานภาครัฐควรมีโครงการพาเกษตรกรไปศึกษาดูงานด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานของกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ	0.774

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอมเกษตรกร 5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม (ด้านวิธีการส่งเสริม)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ข้อเสนอแนะในการส่งเสริม ด้านวิธีการส่งเสริม	
1. รายบุคคล	
1.1 เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปเยี่ยมเยียนและให้คำปรึกษาด้านมะพร้าวน้ำหอมแก่เกษตรกรโดยตรง	0.760
1.2 เจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์, Line, Facebook เพื่อติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูล	0.751
1.3 เจ้าหน้าที่ควรให้บริการผ่านช่องทางจดหมาย, จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)	0.776
1.4 เจ้าหน้าที่ควรให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ	0.763

หัวข้อ	Alpha if item deleted
2. แบบกลุ่ม	
2.1 เจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม เพื่อให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนข้อมูล	0.759
2.2 เจ้าหน้าที่ควรจัดฝึกอบรมหลักสูตร การจัดการห่วงโซ่อุปทานมะพร้าวน้ำหอม	0.759
2.3 เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแปลงสาธิต เพื่อเป็นแปลงให้เรียนรู้ให้กับเกษตรกร	0.759
2.4 เจ้าหน้าที่ควรจัดกิจกรรมไปศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกร	0.799
2.5 เจ้าหน้าที่ควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้ และเกิดการบูรณาการของภาคีเครือข่าย	0.804
3. แบบมวลชน	
3.1 หน่วยงานควรจัดทำเอกสาร/คู่มือ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ, คู่มือ, โปสเตอร์)	0.757
3.2 หน่วยงานควรการจัดนิทรรศการ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แบบเห็นของจริง	0.756
3.3 หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียง	0.738
3.4 หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านโทรทัศน์	0.739

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวชนิดาภา ตี๋ศรีบุตร
วัน เดือน ปี เกิด	19 มีนาคม 2537
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (โรคพืช) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

